Crna Gora
Državna revizorska institucija
Broj: 40115/19-052-338/66
Podgorica, 08.10.2019. godine

IZVJEŠTAJ KONTROLNE REVIZIJE
JP „REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE“ - BUDVA
(konačan)

Podgorica, oktobar 2019. godine

S A D R Ž A J

DIO I OPŠTI DIO 4
1. Pravni osnov 4
2. Osnovni podaci o subjektu revizije 4
3. Vrsta,predmeticiljrevizije 4
4. Metode i tehnike revizije 5
5. Vrijeme trajanja i dinamika obavljanja revizije 5
6. Odnos subjekta revizije prema Državnoj revizorskoj instituciji 5
DIO II – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 16
1. Preporuka 1 16
2. Preporuka 2 21
3. Preporuka 3 22
4. Preporuka 4 23
5. Preporuka 5 24
6. Preporuka 6 25
7. Preporuka 7 27
8. Preporuka 8 30
9. Preporuka 9 37
10. Preporuka 10 38
11. Preporuka 11 39
12. Preporuka 12 40
13. Preporuka 13 40
14. Preporuka 14 41
15. Preporuka 15 41
16. Preporuka 16 48
17. Preporuka 17 49
18. Preporuka 18 50
19. Preporuka 19 51
20. Preporuka 20 51
21. Preporuka 21 53
22. Preporuka 22 54
23. Preporuka 23 55
24. Preporuka 24 56
25. Preporuka 25 57
26. Preporuka 26 58

27. Preporuka 27..... 59
28. Preporuka 28 60
29. Preporuka 29 60
30. Preporuka 30 61
31. Preporuka 31 61
32. Preporuka 32 62
33. Preporuka 33 62
34. Preporuka 34..... 63
35. Preporuka 35 64
36. Preporuka 36: 65
DIO III - OCJENA UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA.....67

DIO I OPŠTI DIO

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje Kontrolne revizije realizacije preporuka iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Javnog preduzeća „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ - Budva za 2016. godinu br: 40115/17-053-218/27 od 26.07.2017. godine sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2019. godinu br. 06 – 369/18, donešenom od strane Senata Državne revizorske institucije (u daljem tekstu DRI), 12.12.2018. godine;
- Odluci o vršenju revizije br: 40115/19-052-338/2 donijetoj 12.02.2019. godine od strane Kolegijuma u sastavu Zoran Jelić, rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Kolegijuma.

Kontrolna revizija JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje izvršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS);
- Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI – nivo III).

2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja („Sl. list CG“, br. 56/16) je propisano da će djelatnost regionalnog vodosnabdijevanja vršiti privredno društvo koje osniva Vlada. Shodno odredbama Zakona privredno društvo će se osnovati u roku od godinu dana, odnosno do 31.08.2017. godine, a do dana upisa u Centralni registar privrednih subjekata novog privrednog društva iz Zakona, sva prava i obaveze po osnovu ovog zakona ima Javno preduzeće "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje".

Organi Preduzeća su:

- Upravni odbor i
- Direktor.

Upravni odbor ima 7 članova. Četiri člana Upravnog odbora imenuje Vlada, dva člana su predstavnici Zajednice opština i jedan član je predstavnik zaposlenih.

3. Vrsta, predmet i cilj revizije

U skladu sa Godišnjim planom revizije i Odlukom o vršenju revizije DRI je u JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje izvršila Kontrolnu reviziju.

Predmet revizije je:

- Kontrola realizacije preporuka sadržanih u konačnom Izvještaju o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja za 2016. godinu, DRI broj: 40115-053/17-218-27 od 26.07.2017. godine;
- Provjera tačnosti navoda datih u Informaciji o realizovanim aktivnostima na planu primjene preporuka iz Konačnog izvještaja DRI o reviziji izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva za 2016. godinu br. 01-17/16268 od 09.11.2017. godine (DRI br. 40115-053/17-218/36-6 od 20.11.2017. godine) i Informaciji o realizaciji preporuka koju je dostavilo JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje br. 18-406/1 od 08.02.2018. godine (DRI br. 4015-052/18-58/2-84/2 od 12.02.2018. godine).
- Kontrola finansijskih iskaza JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2018. godinu u cilju sagledavanja stepena realizacije datih preporuka i otklanjanja nepravilnosti utvrđenih prethodnom revizijom.

Cilj kontrolne revizije je provjeriti tačnost izvještaja subjekta revizije o sprovedenim radnjama u cilju realizacije preporuka i utvrditi u kojoj mjeri su realizovane preporuke i da li su identifikovane nepravilnosti otklonjene.

4. Metode i tehnike revizije

Revizija uključuje ispitivanje dokaza na bazi provjere uzoraka, kojima se potkrepljuju iznosi i informacije date u izvještaju o ispunjenju preporuka. Dokazi revizora, prikupljaju se iz izvornih dokumenata iz evidencija Preduzeća kao i dodatnih informacija iz drugih izvora.

5. Vrijeme trajanja i dinamika obavljanja revizije

Potrebno vrijeme za vršenje revizije je 60 radnih dana uz angažovanje 3 državna revizora i eksternog stručnjaka koji je učestvovao u prethodnoj reviziji.

Dinamika obavljanja revizije, sadrži vrijeme potrebno za pripremu revizije, terenski rad i izradu zapisnika i Izvještaja o izvršenoj reviziji.

6. Odnos subjekta revizije prema Državnoj revizorskoj instituciji

U skladu sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, **Institucija je samostalan i vrhovni organ državne revizije**. Takođe, **niko ne smije da utiče na člana Senata DRI u vršenju poslova** utvrđenih Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji. **Subjekat revizije je dužan da**, na zahtjev Institucije, **sva dokumenta i druge evidencije učini dostupnom Instituciji** ili pruži na uvid ovlašćenom licu koje vrši reviziju, **bez odlaganja, čak i ako se radi o dokumentima koja predstavljaju poslovnu i drugu tajnu.**

Polazeći od naprijed navedenih zakonskih kriterijuma, o odnosu između DRI i subjekta revizije, konstatujemo da je vršen pritisak na rad DRI iniciran od strane subjekta revizije. Preduzeće je nemarno dostavljalo dokumentaciju, vodilo protiv DRI kontinuiranu medijsku kampanju, iniciralo političke pritiske na organe izvršne i zakonodavne vlasti u cilju primoravanja DRI da odustane od svojih nalaza i iskazanog mišljenja na reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća za 2016. godinu. Takođe, Preduzeće ima razrađene strategije pritisaka na institucije (domaće i strane), a koje se sastoje u pribavljanju i plaćanju mišljenja od nezavisnih stručnjaka koje koriste prevashodno u postupku dokazivanja svojih prava. Pribavljanje mišljenja u postupku dokazivanja nije nedozvoljeno, jer u skladu sa principom samostalnosti, svaka zakonom osnovana Institucija odlučuje koje će dokaze prihvatiti, a koje ne. Međutim, Preduzeće pokazuje nizak stepen tolerancije prema odlukama Institucija koje mu ne idu u prilog i pokreće medijske kampanje i političke pritiske u cilju odbrane svojih postupaka, makar oni bili pogrešni i nepromišljeni. U Preduzeću kao da nijesu svjesni sistema podjele vlasti i nadležnosti institucija, već često uzimaju za pravo da sami sebe ocjenjuju i presuđuju umjesto nadležnih domaćih i inostranih institucija, po principu: “pribavi mišljenje i obavijesti medije”. Na osnovu pregledane dokumentacije utvrđen je slučaj da UO nalaže direktoru da po pojedinim pitanjima osmišljava medijske strategije. U daljem tekstu navodimo postupke subjekta revizije koje odudaraju od normi institucionalnog ponašanja.

Medijski pritisci

Izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ - Budva za 2016. godinu, objavljen je 27.07.2017. godine. **U intervjuu** objavljenom u **Dnevnim novinama**, 21.08.2017.

godine, pod naslovom „**Na pomolu fabrike vode i hladnih čajeva**“ **u podnaslovu „Negativno mišljenje DRI je tendenciozno ili neznaveno“, Direktor Preduzeća je izjavio**: *„**neko ko je izabran za člana Senata DRI ne smije sebi dozvoliti luksuz neznanja** nepoznavanjem **prirode kreditnog programa Svjetske banke** kroz IDA programe podrške nerazvijenim državama i **suštine međunarodnih računovodstvenih standarda**.*
*„Za sada ću samo konstatovati da su **međunarodne finansijske institucije, poput Evropske banke za obnovu i razvoj, ukazale na ispravnost metoda knjiženja IDA kredita** u skladu sa MRS 39 koji je naše Preduzeće primjenjivalo, **što takođe potvrđuju i eksterni revizori Ernst & Young i Delloite**, ali i **eksterni eksperti profesori Ekonomskog fakulteta UCG** dr N. M. i docent dr M. J. koji su **angažovani odlukom Upravnog odbora** da izvrše analizu ovog pitanja“.*
*Na **portalu Antena M, 10.10.2017.** godine **objavljeno je saopštenje sa X sjednice UO** Preduzeća održane* 06.10.2017. u prostorijama Ministarstva održivog razvoja i turizma pod naslovom **“JP preduzeće “Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” u periodu kraćem od 2 mjeseca realizovalo preporuke iz izvještaja DRI”.** U saopštenju ,između ostalog, je navedeno:
*“**Posebna pažnja Upravnog odbora** je bila **usmjerena** na direktne razloge izražavanja negativnog mišljenja na godišnji finansijski izvještaj Javnog preduzeća za 2016. godinu, a koji se odnose **na tumačenje o evidentiranju amortizacionog kredita** Međunarodnog udruženja za razvoj (**IDA**), kao i **način evidentiranja troškova sanacije cjevovoda na dionici PK “Tivat” – PS “Podkuk”.***
***Ustanovljeno je da argumentacija**, koja je **po oba pitanja** iznijeta od strane **predstavnika ovog preduzeća** tokom trajanja revizije, **nije bila adekvatno razmatrana od strane nadležnog kolegijuma DRI** i pored urgencija upućenih od strane Ministarstva finansija ali i Javnog preduzeća “Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” po prijemu preliminarnog izvještaja o reviziji.*

Pribavljanje mišljenja

U periodu nakon objavljivanja izvještaja DRI, Preduzeće je **u cilju osporavanja nalaza i mišljenja DRI** na reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća za 2016. godinu, pribavilo mišljenja prikazana u sljedećoj tabeli:

R. br.	Subjekt	Opis	Datum	Vrijednost u (€)
1	Svjetska banka	Odgovor Svjetske banke po zahtjevu Preduzeća	30.08.2017.	
2	Evropska banka za obnovu i razvoj	Odgovor Evropske banke za obnovu i razvoj po zahtjevu Preduzeća	15.08.2017.	
3	Eksperti Ekonomskog fakulteta UCG	Ugovor o pružanju konsultantskih usluga	15.08.2017.	5.750,00
4	Računovođa d.oo. Podgorica	Analiza načina evidentiranja sanacije cjevovoda	10.01.2018.	2.000,00
5	"Ernst & Young d.o.o. Beograd	Izrada Mišljenja o knjiženju IDA kredita	01.03.2018.	1.500,00
6	"Ernst & Young d.o.o. Beograd	Naknada za usluge podrške pripremi ažuriranog plana otplate za IDA	15.03.2019.	1.600,00
7	"Delloite" d.o.o Podgorica	Nabavka usluga revizije finansijskih izvještaja	15.04.2019.	8.925,00
8	"Apraisal Associates" d.o.o Beograd	Test umanjenja vrijednosti imovine	29.10.2017.	2.600,00
9	"Delloite" d.o.o Podgorica	Nabavka usluga revizije finansijskih izvještaja	31.05.2019.	9.075,00
10	"Delloite" d.o.o Podgorica	Nabavka usluga revizije finansijskih izvještaja	30.07.2019.	9.075,00
	Ukupno:			**40.525,00**

„Ernst & Young“ d.o.o Beograd u mišljenju na reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća za 2011. godinu u dijelu - Ograničenje korišćenja, navodi: „**Naš revizorski izvještaj** je namijenjen isključivo **Međunarodnoj agenciji za razvoj, Evropskoj banci za obnovu i razvoj, Vladi Crne Gore i rukovodstvu Javnog preduzeća** „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ **i nije predviđen za korišćenje od strane ostalih lica** osim navedenih“.
S druge strane, pregledom „mišljenja“ (odgovora na zahtjev Preduzeća) Svjetske banke i Evropske banke za obnovu i razvoj, uočljivo je da Banke prihvataju izvještaje revizora „„Ernst & Young“ d.o.o Beograd kao revizorske kuće koju Banke smatraju prihvatljivom. **U odgovoru Svjetske banke je naglašeno da „ni na koji način ne namjerava da utiče na nezavisnost Državne revizorske institucije“.**
Preduzeće je u poslednje dvije godine, pribavljalo mišljenja u kojima je fokus pomjeren sa utvrđenog činjeničnog stanja i načina evidentiranja predmetnog kredita na pravo na primjenu računovodstvenog standarda. **Ističemo činjenicu da „Ernst & Young d.o.o, kao ni drugi „eksperti“ od kojih je Preduzeće tražilo mišljenja i tumačenja ne ulaze u suštinu problema i ne daju svoje komentare i mišljenja na način knjiženja navedenog kredita, odnosno na evidentiranje „nerealizovane dobiti“ u iznosu od 2.577.144,00€ na 01.01.2011. godine (za koju se navodi da je podcijenjena dobit prethodnih godina) i na netačno**

iskazivanje obaveza po kreditima u finansijskim izvještajima u periodu od 2011. do 2018. godine, a što je objelodanjeno u Preporuci 15 ovog Izvještaja.

Izvještaj nezavisnog revizora „Delloite“ d.o.o. Podgorica o finansijskim iskazima JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva **za 2015. godinu od 07.06.2018**. godine, zaveden pod brojem 18-2064/1 od 08.06.2018. godine usvojen je Odlukom UO na XVIII sjednici održanoj 24.07.2018. godine, odnosno, 14 mjeseci nakon zaključenja ugovora, u kojem je skrenuta pažnja na spor sa Strabagom. Međutim, DRI je dostavljen izmijenjeni Izvještaj nezavisnog revizora „Delloite“ d.o.o. Podgorica o finansijskim iskazima JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva **za 2015. godinu**, zaveden pod brojem 19-1192/1 od **15.04.2019. godine** odnosno, **24 mjeseca nakon zaključenja ugovora**. Kao razlog za reizdavanje mišljenja, u dijelu Ostala pitanja, navedeno je da „Delloite“ **nije imao na uvid** Rješenje Apelacionog suda CG koje se tiče obaveze Preduzeća prema Strabag AG Beč, te prethodni izvještaj nije sadržao kvalifikaciju u odnosu na navedeni slučaj.

Međutim, **u izmijenjenom izvještaju „Delloite“**, u dijelu - Dugoročni krediti (EBRD), navedeno je da „Društvo neće preduzimati, osim ukoliko se Banka ne saglasi drugačije preduzimanje ili odobravanje bilo kakvog pripajanja, sjedinjavanja ili reorganizacije“**, koje navode Preduzeće može koristiti kao argumente za nerealizaciju preporuke 1 iz ovog Izvještaja.**
Takođe, **u izmijenjenom izvještaju „Delloite“**, u dijelu Događaji nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji navedeno je:
-„Rješenjem Poreske uprave br: 03/11-3-359/5-18 od 05. novembra 2018. godine se ne konstatuje pogrešno iskazivanje rashoda na osnovu diskontovanja obaveza po kreditima niti se nalaže korigovanje poreske prijave po ovom osnovu“, **koje navode Preduzeće može koristiti kao argumente za nerealizaciju preporuke 15 iz ovog Izvještaja.**
- „na osnovu brižljive ocjene svih činjenica utvrđenih u postupku nadzora knjigovodstvene dokumentacije i dokaza koje je poreski obveznik priložio u toku postupka nadzora i istakao u gore navedenim primjedbama vezane za primjenu MRS 16 (sanacija dijela cjevovoda na potezu P.K. „Tivat“ – PS Podkuk“) utvrđeno je, da je knjiženje troškova sanacije Regionalnog vodovodnog sistema na dionici P.K. Tivat – PS Podkuk u knjigovodstvu subjekta nadzora za 2016. godinu, pravilno sprovedeno“, **koje navode Preduzeće može koristiti kao argumente za nerealizaciju preporuke 8 iz ovog Izvještaja.**

Pritisci preko izvršne vlasti

Preduzeće je nakon izvršenog nadzora od strane Poreske uprave Crne Gore, dana **14.02.2018**. godine **dostavilo Primjedbe na Dopunu zapisnika** o izvršenom inspekcijskom nadzoru br: 03/11-3-359-2 od 28. avgusta 2017. godine i br: 03/11-3-359-4 od 09.02.2018. godine.
U skladu sa čl. 12 Zakona o upravnom postupku, **ovlašćeno službeno lice samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti u upravnom postupku i na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti odlučuje o upravnoj stvari i donosi rješenje.**

Dana 01.03.2018. godine u prostorijama Poreske uprave održan je sastanak između predstavnika Poreske **uprave i Regionalnog vodovoda povodom Primjedbi na dopunu Zapisnika o izvršenom inspekcijskom** nadzoru. Uz inspektorku R.B. na sastanku je prisustvovao **pomoćnik direktora Poreske uprave S.G**. koji je nakon prezentovanja dokumentacije koja potkrepljuje stav Regionalnog vodovoda da sanirani cjevovod treba knjižiti kao rashod, a ne novu investiciju, u potpunosti **odobrio** ovakav stav i **iskazao svoju spremnost da pruži podršku Regionalnom vodovodu prilikom odbrane istog** (Dokaz: Zapisnik sa XIV sjednice UO od 29.03.2018.).

Dana „16.05.2018. godine predstavnici Regionalnog vodovoda su imali zakazani sastanak sa ministrom finansija na kojem su razmatrana pitanja od velike važnosti po ovo preduzeće poput odnosa sa DRI, tekućeg procesa transformacije i relacija sa IRF, sredstvima Regionalnog vodovoda koja su uložena u osnovna sredstva ViK Cetinje i ulogom Prijestonice. **Sastanak je završen veoma uspješno uz dobijenu podršku Ministra finansija** po svim navedenim pitanjima.“

DRI smatra da Zakon o poreskoj administraciji, Zakon o porezu na dobit i Zakon o upravnom postupku pružaju dovoljno mogućnosti strankama da ostvare svoja prava, jer je obezbijeđena dvostepenost upravnog

postupka, kao i mogućnost stranke da radi zaštite svojih prava, protiv upravnog rješenja pokrene upravni spor pred nadležnim sudom. **Sastanci sa čelnicima državnih organa**, **prije donošenja rješenja od strane ovlašćenog lica, na kojima se pribavlja „podrška" predstavljaju grubo narušavanje načela samostalnosti i slobodne ocjene dokaza.**

Pritisci preko zakonodavne vlasti

Preduzeće je bilo upoznato da će zbog iskazanog negativnog mišljenja, DRI vršiti kontrolnu reviziju Preduzeća i da će Preduzeće kroz Kontrolnu reviziju imati mogućnost da iskaže nova saznanja i činjenice, pa i da u toku revizije prezentira sva pribavljena mišljenja. Međutim, na X sjednici UO Preduzeća od **06.10.2017** godine, **UO je donio zaključak da JP izradi detaljnu informaciju**, u vezi sa preporukama DRI, koja potkrepljuje stavove menadžmenta i UO i dostavi je: Vladi, Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Ministarstvu finansija, **Skupštini Crne Gore** i DRI. Iz dostavljene Informacije br: 01-17/16268 od **09.11.2017.** godine, DRI je saznala da je ista upućena pored navedenih adresata i potpredsjedniku Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem i **predsjednicima** skupštinskih **Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje** i **Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.**
Skupština Crne Gore je na predlog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet na svojoj sjednici od **23.11.2017.** godine **donijela je zaključak**: **„**Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2016. godinu. Takođe, **Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2016 – oktobar 2017. godine** i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, **i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore".**
Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje je 22.12.2017. **godine organizovao konsultativno saslušanje i omogućio direktoru Preduzeća predstavljanje pamfleta uperenog protiv DRI,** što u suštini predstavlja Informacija br: 01-17/16268 od 09.11.2017. godine. **Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje je u decembru**, **2018**. **godine** ponovo **organizovao konsultativno saslušanje** na kojem je od strane DRI predočeno da se sva „sporna" pitanja u vezi sa preporukama DRI trebaju rješavati u Kontrolnoj reviziji koja je planirana za 2019. godinu.

- **Preduzeće** je dopisom br: 19-1334/1 od 06.05.2019. godine, **uprkos činjenici da je u toku Kontrolna revizija**, **tražilo** od DRI **održavanje posebnog sastanka na ekspertskom nivou na kojem** bi učestvovali i predstavnici revizorskih kuća Ernst & Young i Delloite a **predsjedavao Institut sertifikovanih računovođa i revizora Crne Gore, kao institucije kojoj je Vlada povjerila poslove organa državne uprave** nadležnog za poslove računovodstva i revizije. Takođe, Preduzeće obavještava da je za vrijeme terenskog rada tokom Kontrolne revizije održan sastanak između članova revizorskog tima DRI i Predstavnika Regionalnog vodovoda u vezi postizanja istovjetnog stava po pitanju načina evidentiranja i primjene MRS. **Preduzeće je o navodnom „sastanku" sačinilo zapisnik** koji je **dostavilo predsjednicima Odbora za turizam, poljoprivredu ekologiju i prostorno planiranje i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore.**
Revizorski tim DRI je skandalozni pokušaj, da se iz svakodnevne komunikacije revizorskog tima sa predstavnicima subjekta revizije pravi **zapisnik o sastanku koji nije održan**, ocijenio **neprihvatljivim** i **ništavnim** o čemu je **08.05.2019**. godine pismenim putem obavijestio Preduzeće i predsjednike Odbora za turizam, poljoprivredu ekologiju i prostorno planiranje i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore.
Preduzeće je dopisom br: 19 -2104/1 od 09.07.2019. godine, uprkos činjenici da je u toku Kontrolna revizija, ponovo **tražilo** od **Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje** i **Odbora za ekonomiju, finansije i budžet održavanje posebnog sastanka na ekspertskom nivou sa gore navedenim učesnicima.**

Nedostavljanje dokumentacije

U postupku kontrolne revizije utvrđeno je da je tokom 2017. i 2018. godine došlo do povećanja vrijednosti grupe računa 023 - nekretnine, postrojenja i oprema za ukupan iznos od 5.877.107,48€. Od navedenog

iznosa, na 2017. godinu odnosi se iznos od 1.746.403,04, **a na 2018. godinu iznos od 4.130.704,44€.** Iznos od **4.130.704,44€** odnosi se na razliku između zatečene vrijednosti osnovnog sredstva evidentirane u knjigovodstvu Preduzeća i naknadno utvrđene vrijednosti osnovnog sredstva po osnovu priznavanja i primjene Odluke Arbitražnog suda u Parizu u sporu Preduzeća i Strabag AG Austrija.

Apelacioni sud Crne Gore je rješenjem Pž. Br. 637/17 od 28.03.2018. godine preinačio rješenje Privrednog suda Crne Gore Rs.br. 18/16 od 23.03.2017. godine i priznao Odluku Međunarodnog arbitražnog suda Međunarodne trgovinske komore u Parizu, Republika Francuska, broj 17146/FM/MHM/EMT od 12. marta 2013. godine. Odlukom Međunarodnog arbitražnog suda je odlučeno u sporu između kompanije Strabag AG Austrija i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i određeno da Preduzeće isplati Strabag – u oko 12.000.000,00€. Blokada računa Preduzeća po je nastupila 14.08.2018. godine i trajala je do 09.05.2019. godine (268 dana) u kom je vremenu prinudno naplaćen **iznos 11.975.650,22€** (sa pripadajućim kamatama i ostalim troškovima) **u korist Strabag** – a.

Zbog značajnosti ovog pitanja Državna revizorska institucija je zatražila od Preduzeća da joj dostavi svu dokumentaciju vezanu za spor sa Kompanijom Strabag AG Austrija. Iako je dokumentacija tražena prilikom terenskog rada od 15.04 – 25.04.2019. godine u prostorijama Preduzeća, DRI je dopisom od 25.04.2019. godine morala da podsjeća Preduzeće na zakonsku obavezu dostavljanja dokumentacije. Dokumentacija u vezi spora Preduzeća sa Strabagom je, nakon urgencije od 09.05.2019. godine dostavljena DRI dana 30.05.2019. godine.
Preduzeće je dopisom br: 19-1558/2 od 30.05.2019. godine, uprkos čuđenju da postoji zainteresovanost DRI ovim pitanjem, predočilo najvažnije činjenice po pitanju poslovnog spora između Preduzeća i Strabag – a, iako je DRI tražila dokumenta, a ne njihovo elaboriranje iz ugla Preduzeća. **Obradom dokumentacije, u vezi spora Preduzeća sa Strabagom, utvrđeno je da postoji dodatna dokumentacija koja nije dostavljen, ili je namjerno sakrivena od DRI**. **Dostava nedostajajuće dokumentacije** je **zatražena** dopisom od **30.08.2019**. godine, **u roku odmah**, međutim, ista **nije dostavljena ni po urgenciji DRI** od **05.09.2019.** godine. Takođe, DRI je 05.09.2019. godine zatražilo dokumentaciju i od Ministarstva finansija. Dokumentaciju su **dostavili 17.09.2019. godine** i Ministarstvo i Preduzeće.

Pregledom raspoložive dokumentacije, utvrđeno je da su 27.11.2013. godine i 29.01.2014. godine u Budvi održani sastanci između direktora JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i izvršnog direktora kompanije Strabag d.o.o. Beograd, uz prisustvo g.-đe J. G. (Frequentis AG Austija) čija je uloga bila uspostavljanje prvog kontakta između direktora radi pronalaženja najpovoljnijeg mogućeg rješenja po obje strane. Dogovoren je novi sastanak na kome će zainteresovane strane pokušati pronaći kompromisno rješenje.
Preduzeće je Državnoj revizorskoj instituciji dostavilo i izvod iz Zapisnika (strane 7 i 8) sa XIX sjednice Upravnog odbora održane 30.09.2014. po 7. tački dnevnog reda – Informacija o rezultatima pregovora sa kompanijom Štrabag. Iz zapisnika se da zaključiti da su pregovori počeli 09.06.2014. godine i vođeni su dva dana. Strabag je iskazao svoje zahtjeve u iznosu od 7.637.000,00€ dok je Preduzeće ponudilo iznos od 2.137.000,00€. Do realizacije pregovora nije došlo.

Na XIX sjednici UO održanoj 30.06.2014. godine**, direktor** je informisao UO o radu Preduzeća između dvije sjednice i u vezi spora sa Strabag –om naveo: *„**Odluka arbitražnog suda Međunarodne trgovinske komore** u Parizu **nije validna**, ne samo zato što nije bilo ugovoreno da taj sud rješava eventualne sporove iz poslovnog odnosa JP I Štrabag-a, već i zato što nije priznata od strane domaćeg suda, pa **treba odlučiti da se ta odluka ne objelodanjuje** do **pravosnažnog okončanja postupka** priznanja iste, koji je Štrabag pokrenuo kod Privrednog suda u Podgorici.**"***
Nakon toga **UO je donio zaključak** kojim **Odluka arbitražnog suda Međunarodne trgovinske komore** u Parizu **predstavlja poslovnu tajnu**, s obzirom da bi se objelodanjivanje iste moglo zloupotrijebiti za plasiranje neadekvatnih informacija koje mogu štetiti ugledu JP-a i Crne Gore, piše u zapisniku sa sjednice.

U Izvještaju o radu Preduzeća za 2014. godinu u tački 12.9 Informacija o sporu sa kompanijom Štrabag pored pomenutih činjenica o pregovorima, navedeno je: *„U cilju naplate potraživanja po osnovu **Odluke Arbitražnog vijeća**, koju ovo **JP ne priznaje,** Štrabag je pokrenuo proceduru priznanja pred Privrednim*

sudom Crne Gore. ***Procedura pred Privrednim sudom Crne Gore*** *je u toku, pri čemu su* ***očekivanja*** *ovog* ***JP*** *– a* ***da se predmetna odluka Arbitražnog vijeća neće priznati****".*

Strabag se do kraja 2016. godine **tri puta obraćao Privrednom sudu Crne Gore** predlogom za priznanje Odluke Međunarodnog arbitražnog suda Međunarodne trgovinske komore u Parizu od 12. marta 2013. godine. Privredni sud je tri puta odbijao predlog Strabag - a, da bi **Apelacioni sud, kao drugostepeni sud** postupajući po žalbi Strabaga, **tri puta ukidao prvostepene odluke Privrednog suda** i vraćao predmet istom na ponovni postupak i odlučivanje.

Iz zapisnika sa **V sjednice Upravnog odbora** Preduzeća održane **31.01.2017**. godine, Državna revizorska institucija dolazi do saznanja da je **direktor** po 2. tački dnevnog reda – Informacija o aktivnostima JP – a između dvije sjednice UO, **naveo sljedeće**:
„Kompanija Štrabag iz Austrije *je dopisom koji je dostavila* ***Vladi Crne Gore****, ponovo* ***inicirala vođenje pregovora*** *radi rješavanja dugogodišnjeg spora između JP i te kompanije, a* ***Ministarstvo finansija je dopis Štrabag-a proslijedilo JP–u i zatražilo stav JP-a u vezi pregovora****. U dopisu Štrabag-a nije objašnjeno zašto je došlo do spora između JP i Štrabaga-a, netačno je navedeno da je JP neopravdano prekinulo radove koje je izvodila Kompanija Štrabag, a izostavljene su i bitne okolnosti u vezi sa postupkom kod međunarodne arbitraže u Parizu i postupkom priznanja arbitražne odluke kod domaćeg suda, koji je u toku.* ***JP je pripremilo odgovor za Ministarstvo finansija*** *kojim će ga informisati o sporu, postupku priznanja arbitražne odluke koja je donesena u sporu i stavu JP-a u vezi sa inicijativom kompanije Štrabag.* ***Iako su više puta pregovori sa kompanijom Štrabag bili bezuspješni, ona ponovo traži vođenje pregovora, jer je svjesna da će za nju biti nepovoljan ishod postupka priznanja arbitražne odluke, budući da je ta odluka donešena od strane nenadležne institucije, što je izraženo u stavovima Privrednog suda Crne Gore. Dosadašnje nekorektno ponašanje Štrabag –a i neargumentovani zahtjevi ove kompanije za postizanje dogovora, ukazuju da novi pregovori ne bi bili uspješni ni korisni za JP, pa Ministarstvo finansija treba obavijestiti da JP ne prihvata vođenje novih pregovora".***

Upravni odbor Preduzeća je donio zaključak kojim **je prednju informaciju prihvatio bez primjedbi** i podržao preduzete aktivnosti i izložene stavove direktora.

Privredni sud je rješenjem Rs.br. 18/16 od **23.03.2017**. godine po **četvrti put odbio da prizna Odluku Međunarodnog arbitražnog suda** Međunarodne trgovinske komore u Parizu, Republika Francuska, broj 17146/FM/MHM/EMT od 12. marta 2013. godine.

U Izvještaju o radu Preduzeća za 2017. godinu u tački I.2. Izazovi u funkcionisanju JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" – tačka 3. Spor sa kompanijom Štrabag, koji je Vlada usvojila na 95. sjednici od 25. oktobra 2018. godine navedeno je: *„U cilju naplate potraživanja po osnovu* ***Odluke Arbitražnog vijeća****, koju ovo* ***JP ne priznaje,*** *Štrabag je je pokrenuo proceduru priznanja pred Privrednim sudom Crne Gore.* ***Procedura pred Privrednim sudom Crne Gore*** *je u toku, pri čemu su* ***očekivanja*** *ovog* ***JP*** *–a* ***da se predmetna odluka Arbitražnog vijeća neće priznati****".*

Apelacioni sud Crne Gore, kao drugostepeni sud je rješenjem Pž. Br. 637/17 od **28.03.2018.** godine **preinačio rješenje Privrednog suda Crne Gore** Rs.br. 18/16 od 23.03.2017. godine i priznao Odluku Međunarodnog arbitražnog suda Međunarodne trgovinske komore u Parizu.

Na XV sjednici UO Preduzeća održanoj **17.05.2018**. godine po 2. tački dnevnog reda – Upoznavanje UO sa statusom sudskog spora sa Strabagom u kontekstu poslednje odluke Apelacionog suda doneseni su sljedeći **zaključci UO** koje prenosimo integralno**:**

„I. *Upravni odbor je prihvatio stavove Šefa pregovaračkog tima Regionalnog vodovoda u sporu sa Strabagom i iskazao* ***čuđenje da i pored*** *dokumentacione osnove,* ***četiri odluke Privrednog suda****, Njujorške konvencije za priznanje i izvršenje stranih arbitraža iz 1958. godine, ali i Zakona o arbitraži Crne Gore,* ***Apelacioni sud donosi odluku sa četrnaest mjeseci zastoja*** *nakon četvrte odluke Privrednog suda.*

II. *Upravni odbor je* ***skinuo status poslovne tajne sa Informacije o suštini pregovora između Regionalnog vodovoda i Strabag AG*** *koja je sastavni dio iste, a u cilju cjelovite izrade nove informacije o predmetnom sporu.*

III. *U potpunosti uvažavajući stavove pregovaračkog tima JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva, menadžmenta i advokata angažovanog u arbitražnom postupku pokrenutom od strane Strabag AG, Upravni odbor* ***predmetnu odluku smatra nepravičnom i u koliziji sa prethodnim odlukama Privrednog suda*** *i konstatuje da je* ***Apelacioni sud*** *donošenjem ovakve odluke iz neobjašnjivih razloga – zanemarujući elementarnu činjenicu da Ugovorom iz kojeg je proistekao arbitražni spor (Ugovor br. MSTDP-CSB-003/1&2 – Izgradnja kontinentalnog i južnog kraka regionalnog vodovoda za Crnogorsko primorje od 01. aprila 2008. godine), arbitraža Međunarodne Trgovinske komore nije ugovorena, te je* ***postupio suprotno domaćim i međunarodnim propisima*** *i time preuzeo veliku odgovornost za teške posljedice takvog odlučivanja, ne samo po ovo državno preduzeće, već i po interese i pravni sistem Crne Gore.*

IV. *U tom kontekstu Upravni odbor u potpunosti* ***vjeruje i očekuje da će se u postupku revizije pred Vrhovnim sudom Crne Gore pokazati da odluke Apelacionog suda, a posebno poslednja, nije bila utemeljena na objektivnom tumačenju zakonskih propisa.***

V. *Upravni odbor, zadržavajući vjeru u vladavinu prava i prije svega u institucije države Crne Gore,* ***zadužuje direktora JP-a da u najkraćem roku pred Vrhovnim sudom Crne Gore pokrene postupak revizije protiv odluke Apelacionog suda****, kako bi se preduprijedile eventualne štetne posljedice ove odluke.*

VI. *Takođe, Upravni odbor* ***obavezuje direktora JP –*** *a da, imajući u vidu moguće negativne posledice ovakve odluke Apelacionog suda, a čijim bi nastupanjem moglo biti ugroženo redovno poslovanje JP, ali u krajnjem, i dovedeno u pitanje održivost garancija Vlade Crne Gore izdatih po kreditima međunarodnih finansijskih institucija za izgradnju regionalnog vodovodnog sistema,* ***po predmetnom urgentno informiše, a po mogućnosti i zakaže sastanak*** *sa svim najvažnijim donosiocima odluka na državnom nivou, a u prvom redu* ***sa predsjednikom Vlade Crne Gore****, resornim* ***ministrom održivog razvoja i turizma****, kao i* ***ministrima finansija*** *i* ***pravde".***

Informacija povodom odluke Apelacionog suda Crne Gore u vezi spora između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i „Strabag" AG je bila tačka dnevnog reda na svim narednim sjednicama UO na kojima su na prilično rigidan način tumačene odluke Apelacionog suda.

Na XVI sjednici UO Preduzeća održanoj **12.06.2018**. godine, po 1. tački dnevnog reda: Informacija o aktivnostima između dvije sjednice UO razmatrana je Informacija povodom odluke Apelacionog suda Crne Gore u vezi spora između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i „Strabag" AG. **Direktor JP- a** je saopštio članovima UO sljedeće: *„Ovim rješenjem* ***Apelacioni sud je omogućio sprovođenje prinudne mjere naplate potraživanja, na taj način direktno ugrožavajući funkcionisanje regionalnog vodovodnog sistema u jeku turističke sezone, ali i stabilnost državnog budžeta zbog izdatih garancija Vlade Crne Gore*** *po kreditima međunarodnih finansijskih institucija za izgradnju regionalnog vodovodnog sistema****".***

Na istoj sjednici UO, u vezi ponuđenih pregovora za rješavanje spora, **direktor JP –a** dalje navodi: ***„Dakle, u tom trenutku (januar 2017. godine) dok je još uvijek trajao ovaj, sada već za Regionalni vodovod kontradiktorni, sudski proces, bilo je nesmotreno i besmisleno pristati na bilo kakve razgovore..."***

„Dana **06.06.2018. godine** (prije uručenja rješenja o izvršenju) **sa računa Regionalnog vodovoda preuzeto je 22.010,00€** na ime priznanja odluke nenadležnog Arbitražnog vijeća MTK, dok će se osnovni dug naplatiti blokadom računa ukoliko se dug ne isplati u roku od 8 dana".

„*Već* ***08.06.2018. godine****,* ***nakon intervencije Ministra održivog razvoja i turizma*** *gospodina Pavla Radulovića, u službenim prostorijama Ministarstva* ***došlo je do sastanka između predstavnika Strabaga*** *i* ***predsjednika Upravnog odbora Regionalnog vodovoda*** *gospodina D. A. i* ***direktora*** *G.J. kao i* ***državnog sekretara*** *S. R. na kojem je* ***zatražena suspenzija, odnosno prekid postupka prinudne naplate*** *u narednom periodu,* ***kako bi se pronašlo održivo rješenje*** *koje ima za cilj trajno rješenje ovog višegodišnjeg problema.*

„Direktor** G.J. je istakao da **vjeruje u stručnost i profesionalizam Privrednog suda** Crne Gore i da očekujemo da će Privredni sud uvažiti argumentaciju Regionalnog vodovoda i **obustaviti prinudnu naplatu do donošenja odluke Vrhovnog suda** po **zahtjevu za reviziju** koji je **Regionalni vodovod uputio Vrhovnom sudu,** odnosno konačnosti ovog sudskog postupka**".

Na XVII sjednici UO Preduzeća održanoj **02.07.2018**. godine, po 3. tački dnevnog reda: Informacije u vezi sa sporom sa Strabag AG Austrija**, predsjednik UO** i **direktor Preduzeća** su obavijestili članove UO sljedeće:
*„**Nakon dobijanja rješenja Apelacionog suda, jedini mogući vanredni pravni lijek je bilo izjava revizije na predmetno rješenje**, što je Regionalni vodovod i preduzeo preko svog zastupnika Advokatske kancelarije „Paunović". **Menadžment Regionalnog vodovoda je bio stava da jedno ovakvo rješenje ne može naći uporište kod Vrhovnog suda imajući u vidu zaista eksplicitan stav Privrednog suda i predsjednika Privrednog suda po ovom pitanju, kao i mišljenje stručnjaka iz oblasti prava** gospodina Č. P. profesora univerziteta u Japanu, gospode M. D. , D. B. i H. S. profesora Sveučilišta u Zagrebu, kao i zastupnika Regionalnog vodovoda u ovom sporu, Advokatske kancelarije „Paunović". Međutim, **suprotno našim očekivanjima Vrhovni sud je donio Rješenje kojim je izjavljena revizija odbačena kao nedozvoljena***

Na XVIII sjednici UO Preduzeća održanoj **24.07.2018**. godine, po 3. tački dnevnog reda: Analiza situacije povodom donošenja rešenja Privrednog suda, kojim je određeno izvršenje Arbitražne odluke donešene u sporom sa Strabagom AG, navodi se da je 18.07.2018. godine Preduzeću dostavljeno Rješenje o izvršenju Privrednog suda po pravnoj stvari izvršnog povjerioca Strabag AG radi naplate novčanog potraživanja. Preduzeće je uložilo prigovorvijeću Privrednog suda koji ne odlaže izvršenje rješenja tako da se može očekivati da nastupi blokada računa Preduzeća.
Direktor Preduzeća je saopštio članovima UO da: **„***pored kontinuiranih aktivnosti na iznalaženju rješenja, dostavljen je **dopis** predsjedniku Vlade Crne Gore, nadležnom ministru P. R. te ministru finansija D. R. i ministru pravde Z. P. s molbom za **održavanje hitnog sastanka na kojem bi se pristupilo pronalaženju održivog modela za rješavanje ovog pitanja.***
*Moguća blokada žiro – računa Regionalnog vodovoda, u ovom trenutku, može ugroziti uredno vodosnabdijevanje opština na Crnogorskom primorju, a to bi predstavljalo nepredviđen i neprimjeren udar na turističku sezonu kao glavnu privrednu granu države Crne Gore**."***

Direktor G.J. navodi da se u vezi spora sa Strabagom veoma malo zna. Takođe, smatra da **treba donijeti i medijsku strategiju** i navodi: *„Ovakva strategija zahtijeva ozbiljan pristup i neophodno je istu pripremiti **u saradnji sa nadležnim Ministarstvom** održivog razvoja i turizma, jer se cjelokupna situacija odvija u veoma osjetljivom momentu kada bi **donošenje slabije promišljenih mjera moglo negativno uticati na ishod ljetnje turističke sezone**. Dakle ministar održivog razvoja i turizma treba da bude upoznat da je pitanje trenutka kada će informacija o sporu sa Strabagom dospjeti u javnosti, stoga, je **neophodno imati gotovo rješenje po pitanju medijske strategije".***

Na XIX sjednici UO Preduzeća održanoj **15.08.2018**. godine, dogovoreno je da **tačka 1.** dnevnog reda: Informacija i analiza situacije povodom blokade računa Preduzeća određena od strane Centralne banke CG, u postupku sprovođenja rješenja o izvršenju Privrednog suda CG u sporom sa kompanijom Strabag AG i **tačka 2. dnevnog reda**: Prijedlog modela za rješavanje pitanja otplate potraživanja od strane Strabag AG Austrija, zbog sličnosti i prožimanja tematike, budu **razmatrane zajedno**.

„Direktor G.J.** je ukazao da je **blokada računa** nastupila prethodnog dana, odnosno **13. avgusta 2018**. godine. U prethodnih nekoliko mjeseci, Strabag je u nekoliko navrata pokušao da realizuje blokadu žiro računa Regionalnog vodovoda, o čemu je UO upoznat. Pokušaj koji je neposredno prethodio blokadi žiro računa nije realizovan zbog greške koju je načinila sudija prilikom sastavljanja rješenja o izvršenju. Nakon otklanjanja navedenog propusta, **nažalost stekli su se uslovi za uspostavljanje blokade. U trenutku sprovođenja rješenja o blokadi 14.08.2018.** godine, **Regionalni vodovod** je **na računu** imao **972.281,27€,** a **žiro računi** su **blokirani do naplate** iznosa od **11.874.886, EUR".

Na sjednici su po prvoj i drugoj tački dnevnog reda donijeti **zaključci** kojima je:

- Ovlašćen **član UO** da **u saradnji sa ministrom** turizma stupi u kontakt **sa predstavnikom Strabaga** kako bi se **razmotrio način izmirenja obaveza** prema StrabaG AG,

- zadužen **direktor da o razvoju situacije** sa kompanijom Strabag AG blagovremeno **obavještava Sindikat** Regionalnog vodovoda,
- zadužen **direktor da osmisli adekvatnu medijsku strategiju** kojom bi se **preduprijedila situacija** u kojoj bi dešavanja po pitanju spornog odnosa sa Strabagom bila medijski pogrešno interpretirana na štetu Regionalnog vodovoda i države Crne Gore, a posebno u toku glavne turističke sezone kada **svaka informacija sa negativnim komentarom može uticati na rezultate turističke sezone**, a pogotovo sa ovako medijski interesantnom temom.

Na ovoj sjednici, Upravni odbor je **zadužio direktora** da **osmisli program** obilježavanja 29. septembra - **Dana Regionalnog vodovoda**, uprkos kompleksnim izazovima sa kojima se Regionalni vodovod suočava, a **koji će dodatno promovisati rezultate koje ovo preduzeće postiže** kao i model funkcionisanja koji ukazuje da i jedno državno preduzeće može postizati **veoma kompetitivne i respektabilne** rezultate.

Na XX sjednici UO Preduzeća održanoj **10.09.2018**. godine, po 4. tački dnevnog reda: Informacija oko spora sa kompanijom Strabag AG i blokade računa proistekle iz tog spora je navedeno: **„***Direktor G.J. je obavijestio članove Upravnog odbora da* ***Regionalni vodovod očekuje od Strabaga odgovor na pismo*** *koje je* ***menadžment Regionalnog vodovoda uputio 3. septembra*** *2018. godine, a* ***kojim je traženo da se privremeno zaustavi blokada žiro računa Regionalnog vodovoda do 30. septembra kada bi bio usaglašen održivi model za rješavanje poslovnog izazova*** *iz 2009. godine, a koji bi bio prihvatljiv za sve strane u sporu, kao i da Strabag u što kraćem roku dostavi prijedlog datuma sastanka,* ***kako bi odmah počeli sa pregovorima*** *i postizanjem dogovora oko modela rješavanja spora. Pismo je veoma pomno pripremano od strane menadžmenta preduzeća u saradnji sa advokatima, ministrom održivog razvoja i turizma gospodinom P. R. kao i uz sugestije Č. P. međunarodnog stručnjaka za pitanja arbitraže koji je detaljno upoznat sa meritumom spora i koji, u svojstvu člana arbitražnog vijeća koji je dao izdvojeno mišljenje na odluku nenadležne MTK, otvoreno izrazio neslaganje i začuđenost odlukom Apelacionog suda".*

Međutim, **u informaciji** Regionalnog vodovoda br: 19-1558/2 od 30.05.2019. godine **upućenoj DRI**, u vezi spora sa Strabag AG, navodi se sljedeće:

*„****Ponovni pokušaj dogovora*** *sa kompanijom Strabag je bio* ***17.08.2018. godine****, kada je dopisom upućenim od strane ministra održivog razvoja i turizma P. R. i direktora Regionalnog vodovoda* ***zatražena privremena obustava prinudne naplate do 15.09.2018.*** *godine u cilju zaštite državnih interesa i obezbjeđenja redovnog odvijanja turističke sezone. Na taj zahtjev* ***Strabag je odgovorio*** *tek* ***30.08.2018****. godine u kojem je g-din Pavelić naveo da privremena* ***obustava naplate nije u najboljem interesu Strabag-a,*** *uz neprihvatljiv preduslov za bilo kakve pregovore koji se odnosio na konačan odustanak Regionalnog vodovoda od daljih pokušaja osporavanja arbitražne odluke".*

„*Dana* ***31.08.2018. godine*** *izjavljena je* ***žalba Ustavnom sudu Crne Gore*** *na ovakvu odluku Vrhovnog suda, da bi 29.01.2019. godine bila* ***usvojena ustavna žalba*** *i* ***predmet vraćen Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje"*****.**

Na XXI sjednici UO Preduzeća održanoj **22.10.2018**. godine po 2. tački dnevnog reda**:** Informacija u vezi spora između JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" iz Budve i Kompanije Strabag AG iz Beča, Austija, blokade računa proistekle iz tog spora i aktuelnim dešavanjima u cilje prevazilaženja ovog poslovnog izazova, navedeno je: **„***Advokatska kancelarija „Jovović, Mugoša & Vuković"* ***zastupnik Regionalnog vodovoda*** *je 30. avgusta predala žalbu Ustavnom sudu Crne Gore, a zbog značaja ovog pitanja i mnogih kontradiktornosti koje prate ovaj poslovni nesporazum još od 2008. godine,* ***očekuje se*** *da će* ***Ustavni sud Crne Gore*** *izjavljenoj* ***žalbi dati prioritetan značaj*** *i da će uskoro doći do razrješenja ove situacije.*

*Ukoliko Ustavni sud Crne Gore usvoji žalbu Regionalnog vodovoda****, predmet će biti vraćen Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje,*** *koji će tada morati* ***da razmatra reviziju protiv rješenja Apelacionog suda Pž. br. 637/17 od 28.03.2018. godine".***

Troškovi Preduzeća prema Advokatskoj kancelariji iznosili su 4.590,00€ i isplaćeni su u 2019. godini.

Uprkos isticanju očekivanja i epiloga žalbe Upućene Ustavnom sudu, Preduzeće je paralelno sa sudskim postupcima, u više navrata, sprovodilo proceduru izbora ponude banaka za kreditno finansiranje otplate duga, u cilju deblokade transakcionih računa i nastavka redovnog poslovanja. Navedeni postupci su se nastavili i nakon usvajanja žalbe Preduzeća od strane Ustavnog suda. Tako je u informaciji Preduzeća, koja je Državnoj revizorskoj instituciji dostavljena 30.05.2019. godine, navedeno:

*„Poslednja, **šesta odluka Upravnog odbora je usvojena 19.04.2019. godine** i istom je **prihvaćena** zajednička ponuda Erste banke AD i **Prve banke** Crne Gore AD **u ukupnom iznosu od 10 miliona eura**. Na ovu odluku, na **sjednici održanoj dana 09.05.2019. godine, Vlada Crne Gore je dala saglasnost**, na osnovu koje je Regionalni vodovod pokrenuo proceduru potpisivanja ugovora sa bankama. Istoga dana je uplaćen novac, čime je došlo do deblokade računa koja je trajala dugih 268 dana i čime je otplaćen preostali iznos duga kompaniji Strabag".*
*Blokada računa Preduzeća je nastupila 14.08.2018. godine i trajala je do 09.05.2019. godine (268 dana), u kom je vremenu prinudno naplaćen **iznos 11.975.650,22€** (sa pripadajućim kamatama i ostalim troškovima) **u korist Strabag** – a.*
*U predstojećem periodu, nadamo se da će se razjasniti i precizirati odgovor na suštinsko pitanje: zašto, i pored svih prezentovanih činjenica i dokaza, obimne dokumentacione osnove, međunarodnog prava i obavezujućih međunarodnih konvencija, zakona o arbitraži Crne Gore i čak četiri presude nadležnog Privrednog suda Crne Gore, sve ovo nije bilo dovoljno da se ne nanese ogromna materijalna šteta državnom preduzeću kakav je Regionalni vodovod. Duboko vjerujemo u sudske institucije Crne Gore i **očekujemo da će odluka Ustavnog suda Crne Gore od 29.01.2019. godine biti i usmjeravajuća i obavezujuća za dalja institucionalna postupanja u Crnoj Gori.**"*

Uvidom u Informaciju o kreditnom aranžmanu između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i konzorcijuma Prve banke AD Podgorica i Erste banke AD Podgorica i Zaključak Vlade br. 07-1736 od 25.04.2019. godine utvrđeno je da je Vlada na svojoj 119. sjedici održanoj 25.04.2019. godine usvojila navedenu Informaciju, a ne kako je to naveo Regionalni vodovod 09.05.2019. godine.

Naknadno dostavljena dokumentacija

Dostavu dokumentacije, zatražene dopisom od 30.08.2019. godine i urgencijom DRI od 05.09.2019. godine, Preduzeće je dostavilo **17.09.2019**. godine, dopisom **br: 19-2729/3 potpisan od strane direktora i više zaposlenih i dostavljen na adrese najviših državnih organa, odnosno, Vladi i Skupštini** (ovoga puta: Potpredsjedniku Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, Potpredsjedniku Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, Ministru održivog razvoja i turizma, Predsjedniku Odbora za turizam, poljoprivredu ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, Predsjedniku Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore). **Preduzeće je u** dopisu **br: 19-2729/3,** između ostalog navelo:
*„Vaš zahtjev od 23.05.2019. godine, kojim ste tražili da se dostavi dokumentacija o pregovorima sa ovom kompanijom je apsolutno ispoštovan i **čudi konstatacija da navedena dokumenta nijesmo dostavili.** Odgovorno tvrdimo da nema nijednog dokumenta koji bi mogao predstavljati bilo kakav problem po sadašnji menadžment u vezi poslovnog spora sa Strabag AG i koji bi zbog toga izbjegli da Vam dostavimo.*

*Zahtjev na koji se pozivate u novom dopisu se odnosi na međuinstitucijalnu korespondenciju između Ministarstva finansija i Regionalnog vodovoda, jer je Regionalni vodovod, na zahtjev ministra finansija, dostavio odgovor o statusu sudskog spora i prethodno jednostrano prekinutih pregovora od Strabaga AG. U proslijeđenom zahtjevu Strabag AG je ponudio pregovore o načinu i rokovima plaćanja 12 miliona eura, što naravno nije bilo prihvatljivo s obzirom na sudski proces koji je još uvijek bio u toku. **Podsjećamo da je nakon predmetne prepiske sa ministrom finansija u martu 2017. godine, nadležni Privredni sud Crne Gore po 4. put donio odluku u korist Regionalnog vodovoda.** Dakle, predmetna prepiska se ne odnosi na „pregovore o postizanju vansudske nagodbe sa Strabag AG", kako to ističete u Vašem dopisu, jer su pregovori vođeni 2014. godine i jednostrano su prekinuti upravo od strane Strabag AG. Takođe, odgovor na dopis Ministra finansija je dostavljen i Potpredsjedniku Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i Ministru održivog razvoja i turizma, što dodatno svjedoči o kontinualnom izvještavanju Vlade Crne Gore po predmetnom pitanju**".***

U prilogu dokumentacije dostavljen je i dopis br: 01-17/12555 od 01.02.2017. godine, kojim je direktor Preduzeća, u vezi sa sporom sa Strabag AG, obavjestio Ministarstvo finansija o stavu Preduzeća o tom sporu. U dopisu, između ostalog je navedeno:

„Upravo je činjenica da crnogorski sudovi argumente kompanije Štrabag, kao što se pokazalo u više navrata, ne prepoznaju kao validne, da ne priznaju arbitražne odluke institucije koja je ocijenjena kao nenadležna, te se tok spora ne razvija u korist ove kompanije, i bila pokretač za najnoviju inicijativu za nastavak pregovora.

S obzirom da su, zbog neprofesionalnog odnosa Štrabaga, svi dosadašnji pregovori sa ovom kompanijom bili bezuspješni, naročito nakon poslovno nekorektnog i samovoljnog prekida istih od Štrabaga, tim za pregovore JP je jednoglasno zauzeo stav da se sa Štrabagom više ne pregovara, već da se ispoštuju odluke sudova Crne Gore. Ovakvu odluku pregovaračkog tima JP jednoglasno je podržao i Upravni odbor JP. Dakle, JP ne očekuje da bi se ponovni pregovori inicirani u dopisu – informaciji Štrabaga br. 06 110/1 od 13.01.2017. godine mogli završiti uspješno već iste doživljava kao danajske darove Štrabaga i, na veoma profesionalan način, štiteći interese države Crne Gore i poslovni integritet JP, u cjelosti ih odbija".

Dopis Preduzeća br: 01-17/12555 od 01.02.2017. godine dostavljen je i Potpredsjedniku Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, Ministru održivog razvoja i turizma, predsjedniku UO JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i generalnom direktoru Direktorata za upravljanje otpadom i komunalni razvoj.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja Državna revizorska institucija cijeni da:

a. **postojanje nespornih obaveza prema Strabagu,**
b. **arbitražna odluka MTK i**
c. **tri presude Apelacionog suda kojima se poništava rješenje Privrednog suda i predmet vraća na ponovni postupak,**

trebalo je da budu prepoznate kao faktor rizika za Preduzeće i isto je trebalo da u periodu do donošenja konačne odluke Apelacionog suda, u pregovorima sa Strabag – om pokuša da isposluje niži iznos naknade štete od onog koji je isplaćen.

DIO II – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Preporuka 1

Nalaz DRI: Na dan 31.12.2016. godine, Preduzeće ima 46 zaposlenih u stalnom radnom odnosu, dok je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovano 33 radna mjesta sa 61 izvršiocem. Preduzeće upravlja imovinom vrijednom preko 100 mil€. Preduzeće je razvrstano u malo pravno lice i nema obavezu vršenja komercijalne revizije i formiranja revizorskog odbora. Međutim, s obzirom da je zbog povećanog obima posla, tokom 2016. godine dolazilo do uvođenja prekovremenog rada i angažovanja lica posredstvom Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, smatramo da Preduzeće u skladu sa čl. 5 Zakona o računovodstvu treba da se transformiše u srednje pravno lice. U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i Zakona o reviziji, srednja pravna lica pored Bilansa stanja i Bilansa uspjeha sastavljaju iskaz o novčanim tokovima, iskaz o promjenama na kapitalu i napomene uz finansijske izvještaje, a u obavezi su da formiraju i Revizorski odbor. Preduzeće je u skladu sa čl. 29 Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja u obavezi da se transformiše u jedan od oblika privrednih društava do 31.08.2017. godine.

Preporuka 1: Preduzeće treba nakon izvršene transformacije u privredno društvo, u skladu sa članom 5 Zakona o računovodstvu razvrstati u srednje pravno lice. Nakon izvršenog razvrstavanja u skladu sa članovima 29 i 30 Zakona o reviziji treba imenovati revizorski odbor od najmanje tri člana.

Izvještaj JP o realizaciji preporuke: Preporuka će biti realizovana kada preduzeće ispuni zakonom propisane uslove.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja („Sl. list CG" br. 13/07 od 18.12.2007. godine), čl. 39, predviđeno je **da će** nakon završetka izgradnje regionalnog sistema vodosnabdijevanja **Vlada sprovesti postupak transformacije Javnog preduzeća u društvo sa ograničenom odgovornošću.** Regionalni vodovod je zvanično pušten u rad **13.07.2010. godine**.
Na XXIII sjednici Upravnog odbora JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva održanoj **12.06.2015. godine,** navedeno je**: "***Direktor je informisao UO da je za svrhe transformacije JP-a u privredno društvo procijenjena vrijednost kapitala JP-a na dan 01.01.2015. godine u skladu sa međunarodnim standardima procjene i propisima Crne Gore od strane ovlašćenog procjenitelja "Appraisal Associates" na osnovu zaključenog ugovora o toj procjeni. Naveo je da je Odlukom Vlade Crne Gore iz decembra 2014. godine kapital JP-a povećan za iznos od 29.943.641,00€ a na osnovu ulaganja u izgradnju RVS koja su ranije tretirana kao donacija, usled čega je promijenjena struktura uloga tako što je sada* ***ulog države – Vlade Crne Gore 87,90%,*** *dok je* ***ulog Investiciono-razvojnog fonda 12,10%".***
Upravni odbor je donio Odluku o fer vrijednosti kapitala JP – a, i usvojio Izvještaj o procjeni fer vrijednost kapitala JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva na dan 01.01.2015. godine procjenitelja "Appraisal Associates" doo Beograd koja će se koristiti za potrebe transformacije JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva u privredno društvo.

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja („Sl. list CG", br. 56/16 od 23.08.2016.), čl. 7 je propisano da djelatnost regionalnog vodosnabdijevanja vrši **privredno društvo koje osniva Vlada,** dok je čl. 29 Zakona, određeno da će se privredno društvo osnovati **u roku od godinu dana**, odnosno **do 31.08.2017.** godine, a do dana upisa u Centralni registar privrednih subjekata novog privrednog društva iz Zakona, sva prava i obaveze po osnovu ovog zakona ima Javno preduzeće "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje".

Na III sjednici Upravnog odbora JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" održanoj **23.11.2016**. godine, razmatrana je Informacija o transformaciji Javnog preduzeća u privredno društvo koju je Upravnom odboru podnio Direktor Preduzeća. Direktor je podsjetio Upravni odbor na obavezu transformacije JP u privredno Društvo, **„***te da je potrebno izvršiti ponovnu procjenu vrijednosti imovine JP koja će se unijeti u privredno*

društvo kao nenovčani kapital, s obzirom da se ranija procjena odnosila na dan 01.01.2015. godine. Ukazao je da je Investiciono-razvojni fond Crne Gore zainteresovan da bude osnivač i član privrednog društva zato što je prije 8 – 9 godina doznačio JP-u iznos od oko 7 miliona eura za izgradnju RVS".

Upravni odbor je jednoglasno donio zaključke o usvajanju Informacije direktora o transformaciji Javnog preduzeća u privredno društvo. ***Upravni odbor smatra da JP treba da se transformiše u društvo sa ograničenom odgovornošću i da Vlada treba da bude jedini osnivač privrednog društva*** *za obavljanje djelatnosti regionalnog vodosnabdijevanja* ***shodno čl. 7 stav 1 Zakona*** *o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, pa predlaže direktoru* ***da preko ovlašćenog procjenjivača, izvrši procjenu imovine JP koja će se unijeti u privredno društvo kao nenovčani kapital,*** *te da* ***u saradnji sa resornim ministarstvom****, preduzme aktivnosti za* ***pripremu dokumenata za transformaciju JP u jednočlano privredno društvo*** *sa ograničenom odgovornošću****".***

Na osnovu navedenog i činjeničnog stanja da IRF posjeduje nesporni udio u kapitalu Preduzeća, **DRI smatra** da su na Upravnom odboru Preduzeća donešeni diskutabilni zaključci u vezi transformacije Preduzeća u jednočlano privredno društvo, jer su direktoru i UO bili poznati podaci o vlasničkoj strukturi, a donijeti su zaključci koji nijesu podržani strukturom uloga u Preduzeću koja je definisana i od strane ovlašćenog procjenitelja "Appraisal Associates", angažovanog od strane Preduzeća. Takođe, i**z zapisnika sa XX sjednice Upravnog odbora Preduzeća održanoj 19.11.2018. godine, Državna revizorska institucija dolazi do sljedećeg saznanja: *„Ministarstvo održivog razvoja i turizma*** *je na osnovu zaključka sa sastanka održanog u* ***Ministarstvu finansija 13.11.2015.*** *godine,* ***izradilo informaciju o realizovanim aktivnostima na pripremi informacije za osnivanje dvočlanog DOO,*** *kako bi se na taj način riješilo pitanje odnosa Vlade, IRF i Regionalnog vodovoda oko učešća IRF od 7,9 miliona eura prilikom finansiranja izgradnje sistema shodno zaključku Vlade i Ugovoru koji je potpisan između tadašnjeg menadžmenta Regionalnog vodovoda i Fonda za razvoj Crne Gore, kao pravnog prethodnika IRF", navedeno je u zapisniku sa sjednice UO.*

Međutim, aktivnosti na transformaciji Preduzeća su nastavljene u skladu sa zaključcima sa sjednice UO od 23.11.2016. godine.

Tokom jula 2017. godine izvršena je Procjena nenovčanog uloga u JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva sa stanjem na dan 31.12.2016. godine. **Ovlašćeni procjenjivač** je u posebnoj tački **skrenuo pažnju korisniku** procjene da je Izvještaj o procjeni zasnovan na tome da se radi o jednočlanom privrednom društvu i obrazlaže:

„Uvidom u Iskaz o finansijskoj poziciji/Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine u prilici smo da konstatujemo da se **osnovni kapital postojećeg Javnog preduzeća „„Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva pored „državnog kapitala" sastoji od osnovnog kapitala u vlasništvu Investiciono – razvojnog fonda u iznosu od 7.932.957,01€** od ukupnog osnovnog kapitala od 65.537.504,69€, ili u procentualnom iznosu od **12,1044%.**

Ukoliko Vlada Crne Gore donese odluku da prethodno iskazani nenovčani ulog od 64.101.495€ treba da predstavlja ulog dvočlanog društva sa ograničenom odgovornošću (državnog i IRF) onda bi procijenjeni nenovčani ulog pripadao svakom vlasniku u sledećem iznosu:

1. Državni kapital iznos nenovčanog uloga od.....56.342.394€
2. Investiciono-razvojni fond sa nenovčanim ulogom od.....7.759.101€",

navodi se u skretanju pažnje korisniku (Preduzeću).

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj **10. novembra 2017**. godine razmotrila Informaciju[1] o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i Predlog Odluke o

[1] Informacija se bavi istorijatom ideje o izgradnji regionalnog vodovoda, formiranju javnog preduzeća, procjeni nenovčanog uloga u JP na dan 31.12.2016. godine i potrebi reorganizacije javnog preduzeća u privredno društvo.
Sve radnje potrebne za upis Društva u Centralni registar privrednih subjekata i početak rada Društva u skladu sa zakonom vršiće u ime Osnivača direktor JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje".

osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“, koje je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma. S tim u vezi Vlada je donijela sljedeće Zaključke (akt br. 07-3425 od 13. novembra 2017. godine):

- Vlada je usvojila **Informaciju** o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.
- Vlada je donijela **Odluku** o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“, koja će se objaviti u „Službenom listu Crne Gore“.
- **Vlada je zadužila direktora** JP, da nakon donošenja Odluke o osnivanju **preduzme radnje na transformaciji** JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ u „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ DOO.

Odluka o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“ br. 079/17 **od 29.11.2017**. godine. U čl. 7 Odluke je navedeno:

(1) **„**Osnovni kapital Društva čine novčani i nenovčani ulog preuzet od Javnog preduzeća „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.
(2) Novčani ulog iznosi 1.000 eura.
(3) Nenovčani ulog iznosi 64.101.495 eura i utvrđen je od strane Osnivača na osnovu procjene vrijednosti osnovnog kapitala koju je izvršio nezavisni procjenjivač u skladu sa zakonom, a sastoji se od nepokretnih i pokretnih stvari i imovinskih prava određenih izvještajem o procjeni**“**.

Međutim, Odlukom je zanemarena činjenica da se osnovni kapital Javnog preduzeća „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“, po Bilansu stanja na dan 31.12.2016. godine **pored Državnog kapitala – račun 30301 i 30302 u iznosu od 57.604.547,68€,** sastoji i od **uloga Investiciono razvojnog fonda AD Podgorica - račun 30303 u iznosu 7.932.957,01€, odnosno 12,1044%** kapitala Preduzeća.

Prenos nespornog udjela koji ima Investiciono razvojni fond AD Podgorica u JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ na „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ DOO nije regulisan pravno valjanim poslom, čime je Investiciono razvojni fond doveden u nezavidnu situaciju da ne može da opravda svoje dugoročne plasmane u Javno preduzeće „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.

Uprkos navedenom, Društvo je osnovano kao jednočlano društvo, a osnivač je Vlada Crne Gore. Na osnovu saznanja dobijenih iz sredstava informisanja Investiciono-razvojni fond se u cilju razrešenja problema oko vlasništva, odnosno prenosa udjela IRF iz JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ u „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ DOO više puta obraćao Javnom preduzeću, međutim od Javnog preduzeća nijesu dobili odgovor na njihove inicijative i urgencije.

Investiciono razvojni fond je imao konkretan **predlog** da se shodno Zakonu o privrednim društvima za osnivanje društva sa ograničenom odgovornošću koje ima dva ili više osnivača, zaključi **ugovor o osnivanju**, umjesto odluke o osnivanju.

Nakon više obraćanja predstavnika IRF – a, potpredsjedniku Vlade, ministru finansija i ministru održivog razvoja i turizma, 22.01.2018. godine upriličen je sastanak navedenih subjekata i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“. Tom prilikom su predložena dva modela rješavanja nastalog problema, i to da se prizna učešće IRF – a u vlasničkoj strukturi novoosnovanog DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ ili da se IRF obešteti za iznos sredstava za koji je izvršio dokapitalizaciju JP„Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.

Na XIV sjednici Upravnog odbora Regionalnog vodovoda od 29.03.2018. godine predsjednik UO je obavijestio članove UO da: ***„Dokument koji je trenutno na razmatranju Vlade****, i koji je usvojen na sjednici Komisije za ekonomsku politiku i finansije jeste dokument kojim su definisani odnosi između IRF i Regionalnog vodovoda. Zaključci koje je prvobitno pripremilo Ministarstvo finansija su djelimično izmijenjeni na samom KEP- u, ali i dalje idu apsolutno* ***u korist Regionalnog vodovoda*** *koji će biti relaksiran obaveza prema IRF.“*
„Direktor se nadovezao na izlaganje predsjednika Upravnog odbora po pitanju odnosa sa Investiciono razvojnim fondom istakavši da **Regionalni vodovod uživa podršku ministara P.R. i D.R.** kao i da je

donošenjem odluke da se izgradnja paralelnog cjevovoda na relaciji Donja Lastva – Tivat odvija istovremeno sa izgradnjom bulevara na istoj dionici, koju realizuje Direkcija za saobraćaj, ostvariti značajna **ušteda koja dva puta premašuje godišnji budžet Regionalnog vodovoda".**

Vlada je na sjednici od 29.03.2018. godine razmotrila Informaciju o predlogu rješavanja udjela Investiciono razvojnog fonda u DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" koju je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Informacija je sadržala dvije opcije rješavanja ovog pitanja:

1. Da Vlada preko Ministarstva finansija zaključi **ugovor o kupovini udjela** Investiciono razvojnog fonda u JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" u iznosu od **7.932.957,01€** *sa pripadajućom kamatom*.
2. Da Vlada zaključi **ugovor o osnivanju dvočlanog društva** sa ograničenom odgovornošću sa Investiciono razvojnim fondom sa visinama udjela koji se prenosi iz Javnog preduzeća.

Vlada je zaključkom br. 07-1451 od 05.04.2018. godine usvojila Informaciju o rješavanju udjela Investiciono razvojnog fonda u DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i zadužila Ministarstvo održivog razvoja i turizma da u roku od 15 dana pripremi i Vladi dostavi na razmatranje predlog Ugovora o kupovini udjela „Investiciono razvojnog fonda Crne Gore" AD u JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje".

Vlada je na sjednici od **12. aprila 2018.** godine donijela akt br: 07- 1900 kojim je **odgodila odlučivanje** o Informaciji o aktivnostima neophodnim za početak rada DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" s predlogom Statuta, koji je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Na XXII sjednici Upravnog odbora Regionalnog vodovoda održanoj **19.11.2018.** godine, pod tačkom 4 dnevnog reda – Razno je navedeno:

***„Preference menadžmenta Regionalnog vodovoda išle su u smjeru formiranja jednočlanog društva**, što je i potvrđeno prethodno donesenom odlukom Vlade Crne Gore o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću o čemu je zauzet jasan stav tokom pripreme i usvajanja Zakona o regionalnom vodovodu, kao i na sastancima sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom održivog razvoja i turizma u januaru 2018. godine, a kome su prisustvovali ministar održivog razvoja i turizma gospodin Pavle Radulović, ministar finansija D. R., predsjednik Upravnog odbora D. A., direktor Regionalnog vodovoda G. J. i predsjednik Borda direktora IRF Z. V., pri čemu bi se sredstva IRF – a uložena u izgradnju regionalnog vodovodnog sistema tretirala kao sredstva koja predstavljaju dio domaćeg učešća koji obezbjeđuje Vlada Crne Gore, budući da bi promjena statusa državnog uloga uvođenjem IRF kao novog vlasnika udjela ili člana društva, bila **suprotna**[2] **odredbama Sporazuma o finansiranju za izgradnju regionalnog sistema vodosnabdijevanja** br. 4322 čiji su potpisnici, u svojstvu zajmoprimca, Republika Crna Gora, odnosno u svojstvu zajmodavca Svjetska banka - Međunarodno udruženje za razvoj IDA". **Investiciono – razvojni fond je drugačijeg stanovišta**. Naime, smatra neophodnim da se utvrdi model povraćaja uloženih sredstava od strane Vlade ili Regionalnog vodovoda ili da se ta sredstva transferišu u udio u Regionalnom vodovodu budući da je transformacija Regionalnog vodovoda u toku.*

***Podsjećamo da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma** na osnovu zaključka sa sastanka održanog u **Ministarstvu finansija 13.11.2015.** godine, **izradilo informaciju o realizovanim aktivnostima na pripremi informacije za osnivanje dvočlanog DOO,** kako bi se na taj način riješilo pitanje odnosa Vlade, IRF i Regionalnog vodovoda oko učešća IRF od 7,9 miliona eura prilikom finansiranja izgradnje sistema shodno zaključku Vlade i Ugovoru koji je potpisan između tadašnjeg menadžmenta Regionalnog vodovoda i Fonda za razvoj Crne Gore, kao pravnog prethodnika IRF", navedeno je u zapisniku sa sjednice UO.*

Nakon 18 mjeseci od donošenja Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" , Vlada Crne Gore je na svojoj 130 sjednici od 18.07.2019. godine razmotrila Informaciju o aktivnostima neophodnim za početak rada Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" s Predlogom Statuta koji su preko Ministarstva održivog razvoja

[2] Na XXIII sjednici UO održanoj 29.11.2018. godine, član UO Đ.V. je tražio da se da pojašnjenje formulacije iz četvrte tačke Zapisnika sa prethodne sjednice koja se tiče odnosa IRF i JP-a. Nakon pojašnjenja odlučeno je da se sporna formulacija"bila suprotna odredbama sporazuma" zamijeni sljedećom: „mogla biti tumačena kao" i u skladu sa tim je izvršena ispravka u zapisniku.

i turizma dostavljeni Vladi na usvajanje. U članu 2 Predloga Statuta, definisano je da je „Društvo osnovano kao jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću“, dok je u čl. 3 navedeno: Osnivač Društva je Vlada Crne Gore“. Na osnovu primljenih materijala, Vlada je 18. jula 2019. godine:

- usvojila **Informaciju** o aktivnostima neophodnim za početak rada Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.
- donijela **Statut** Društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“, koji je nakon toga objavljen u „Službenom listu Crne Gore“ br. 041/19 dana 22.07.2019. godine.

Investiciono razvojni fond je po saznanju o navedenim aktivnostima, dana 23.07.2018. godine uputio dopis Vladi (Potpredsjedniku Vlade, Ministarstvu finansija i Ministarstvu održivog razvoja i turizma) kojim je ponovo upozorio na štetne posljedice donesenih odluka po poslovanje IRF koje može izazvati evidentan gubitak od 7,9 miliona eura. Takođe, u dopisu je navedeno da se sredstva u iznosu od 7,9 miliona eura isplate IRF –u iz budžetskih sredstava u tačno definisanim tranšama počev od 01.01.2020. godine.

DRI napominje, da je Vlada na sjednici održanoj 27. juna 2019. godine usvojila Izvještaj o radu Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD za 2018. godinu sa finansijskim iskazima i Izvještajem nezavisnog revizora u kojima su iskazani dugoročni plasmani IRF u JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ u iznosu od 7,9 miliona eura.

Državna revizorska institucija smatra da je na osnovu dokumenata koji su pripremljeni od strane JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ i Ministarstva održivog razvoja i turizma, na pravno neutemeljen način nastavljen postupak transformacije JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ u privredno društvo. Takođe, navedeni postupci su u suprotnosti sa zaključcima Vlade kojima je usvojila Izvještaj o radu Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD za 2018. godinu sa finansijskim iskazima.

DRI smatra da je na ovaj način **izabrana značajno skuplja i komplikovanija varijanta** za transformaciju JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ u društvo sa ograničenom odgovornošću. Takođe, **nesporni udio u iznosu od 7.932.957,01€, odnosno 12,1044%** kapitala JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je protivpravno **oduzet Investiciono razvojnom fondu AD Podgorica,** jer nije regulisan pravno valjanim poslom, iako je IRF u dužem vremenskom periodu upozoravao Vladu, Ministarstvo finansija i Ministarstvo održivog razvoja i turizma na pogrešan pristup u postupku transformacije Preduzeća.

S obzirom da se nesporni udio IRF – a mora regresirati ovom privrednom subjektu, DRI ukazuje na nepotrebni izdatak za državni budžet u iznosu od 7.932.957,01€, uvećanim za kamate (ukoliko se ne radi o jednokratnoj isplati).

Uvidom u Centralni registar privrednih subjekata utvrđeno je da JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ još uvijek nije transformisano u društvo sa ograničenom odgovornošću. Rok za osnivanje društva određen čl. 29. Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju, istekao je 31.08.2017. godine.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 1. nije realizovana.**

Napomena: Izvještaj nezavisnog revizora „Delloite“ d.o.o. Podgorica o finansijskim iskazima JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva **za 2015. godinu od 07.06.2018**. godine, zaveden pod brojem 18-2064/1 od 08.06.2018. godine usvojen je Odlukom UO na XVIII sjednici održanoj 24.07.2018. godine, odnosno, 14 mjeseci nakon zaključenja ugovora, u kojem je skrenuta pažnja na spor sa Strabagom.
Međutim, DRI je dostavljen izmijenjeni Izvještaj nezavisnog revizora „Delloite“ d.o.o. Podgorica o finansijskim iskazima JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva **za 2015. godinu**, zaveden pod brojem 19-1192/1 od **15.04.2019. godine** odnosno, **24 mjeseca nakon zaključenja ugovora**.
Kao razlog za reizdavanje mišljenja, u dijelu Ostala pitanja, navedeno je da „Delloite“ **nije imao na uvid** Rješenje Apelacionog suda CG koje se tiče obaveze Preduzeća prema Strabag AG Beč, te prethodni izvještaj nije sadržao kvalifikaciju u odnosu na navedeni slučaj.
Međutim, **u izmijenjenom izvještaju „Delloite“**, u dijelu - Dugoročni krediti (EBRD), navedeno je da „**Društvo neće preduzimati, osim ukoliko se Banka ne saglasi drugačije preduzimanje ili odobravanje bilo**

kakvog pripajanja, sjedinjavanja ili reorganizacije", koje navode je Preduzeće kasnije koristilo kao argumente za nerealizaciju ove preporuke.

Na osnovu navedenog može se zaključiti da **Preduzeće i Ministarstvo održivog razvoja i turizma nijesu pripremali potpune informacije Vladi Crne Gore** u postupcima transformacije Javnog preduzeća u jedan od oblika privrednih društava koji bi bio usklađen sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji i Ugovorom o zajmu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (a ne ugovora sa Svjetskom bankom - Međunarodno udruženje za razvoj IDA kako je to saopšteno na sjednici UO od 19.11.2018. godine).

Revizijom je utvrđeno da **Preduzeće nije uspjelo da sprovede postupak transformacije Javnog preduzeća** u društvo sa ograničenom odgovornošću ni u skladu sa Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju iz 2007. godine, ni u skladu sa Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja („Sl. list CG", br. 56/16 od 23.08.2016.), kojim je dat novi rok za osnivanje privrednog društva koji je istekao 31.08.2017. godine, odnosno **ni nakon 9 (devet) godina** od puštanja u rad regionalnog vodovoda, **od kada su se stekli uslovi za transformaciju.**

2. Preporuka 2

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da Preduzeće nije donijelo Pravilnik o kancelarijskom poslovanju kojim bi bliže propisalo način prijema, evidentirnja, otpremanja i arhiviranja upravnih i neupravnih akata, kako ulaznih tako i izlaznih.
Preduzeće nema Upisnik za evidentiranje upravnih akata, već se kroz Djelovodnik vrši evidentiranje upravnih i neupravnih akata. Međutim, kroz Djelovodnik se ne vrši evidentiranje svih akta koja se zaprime u preduzeće, kao ni sva interna i izlazna akta, a djelovodna knjiga nije zaključena na kraju 2015, kao ni na kraju 2016. godine.
Metodom slučajne provjere utvrđeno je da pojedina akta imaju djelovodni broj a da ista nijesu zavedena u Djelovodnik, kao i da su akta koja nijesu u vezi i ne odnose se na isti predmet, kroz Djelovodnik evidentirana kroz 2. Takođe, ne vrši se prenos brojeva za akta istog predmeta, koji bi trebali da dobijaju redni broj predmeta pod kojim je isti prvi put evidentiran, a novi podbroj prema redosljedu kojim su evidentirani u djelovodniku.
Ulazne, izlazne fakture i obračuni naknade za investicije se ne zavode u Djelovodnik (iste su zavedene samo u Knjigu ulaznih i Knjigu izlaznih faktura).

Preporuka 2: Upravni odbor Preduzeća treba da donese Pravilnik kojim će obuhvatiti kancelarijsko poslovanje (prijem akata, pregledanje, raspoređivanje, evidentiranje, dostavljanje u rad, administrativno-tehničku obradu, otpremanje akata, razvođenje i arhiviranje) ili da do donošenja navedenog, obezbijedi shodnu primjenu Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave.

Izvještaj JP o realizaciji preporuke: Pravilnik o kancelarijskom poslovanju br. 01-17/15657/3 usvojen na sjednici UO 06.10.2017. godine, i isti je dostavljen na uvid DRI kao dokaz o ispunjenju.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Upravni odbor Preduzeća je na sjednici od 6.10.2017. godine donio Pravilnik o kancelarijskom poslovanju br. 01-17/15657/3, koji je uredio svoje kancelarijsko poslovanje i pitanja od značaja za to poslovanje. U istom je navedeno, da će se za sve što nije propisano Pravilnikom, primjenjivati Uredba o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave, Uputstvo o izvršavanju Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave, kao i drugi propisi koji regulišu ovu oblast.
Pravilnikom su propisane: osnovne evidencije (knjiga za evidentiranje upravnih predmeta-upisnik, knjiga za evidentiranje povjerljivih predmeta i akata – djelovodnik za povjerljive predmete i akte, matična knjiga zaposlenih, registar za personalni dosije i knjiga u koju se upisuju ostali predmeti – Djelovodnik) i pomoćne

evidencije (interna dostavna knjiga, knjiga pošte, evidencija stručne literature i arhivska knjiga). Provjerom je utvrđeno:

- da postoji Upisnik (knjiga za evidentiranje upravnih predmeta) i da se u istom evidentiraju upravni predmeti (zahtjevi za slobodan pristup informacijama, zahtjevi Agencije za zaštitu ličnih podataka i sl.),
- Da se u Djelovodniku vrši evidentiranje svih ulaznih i izlaznih akata, kao i evidentiranje ulaznih i izlaznih faktura, kao i obračun naknada za investicije;
- Metodom slučajne provjere akata utvrđeno je da se vrši prenos brojeva za akta istog predmeta,
- Djelovodna knjiga je zaključena i potpisana na kraju godine 2017. i na kraju 2018. godine.

Akta zaprimljena u Arhivi se odmah nakon zavođenja dostavljaju, kroz interne dostavne knjige, odgovornim licima u okviru organizacionih jedinica, dok se izlazna akta otpremaju putem pošte.
Na osnovu naprijed utvrđenog i navedenog može se konstatovati da je preporuka realizovana.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 2. realizovana.**

3. Preporuka 3

Nalaz DRI: Softverom za knjigovodstvo nije obuhvaćena elektronska evidencija ulaznih i izlaznih faktura već se ista vodi ručno.

Revizijom je, takođe, utvrđeno:

- da se sve ulazne i izlazne fakture evidentiraju kroz Knjigu ulaznih faktura (KUF) i Knjigu izlaznih faktura (KIF), koje Preduzeće vodi u papirnoj formi i da je u 2016. godini u KUF-u evidentirano 1084 ulazne fakture, a u KIF-u 80 izlaznih faktura. Preduzeće pored KIF- a u kojim evidentira izdate fakture za prodatu vodu, zakup i druge robe i usluge ima i Knjigu izlaznih faktura u kojim evidentira Obračune za naplatu posebne naknade za investicije na Crnogorskom primorju. Ulazne i izlazne fakture nijesu evidentirane u Glavnom djelovodniku preduzeća.
- da JP posjeduje i koristi Softver za knjigovodstvo u kojem vrši evidentiranje poslovnih promjena, međutim postojeći softver ne omogućava elektronsku evidenciju ulaznih i izlaznih faktura, kod kojih bi se prilikom unosa u iste istovremeno napravio raspored PDV-a po višoj, nižoj, nultoj stopi kao i raspored PDV koji se može odbiti. Navedena elektronska evidencija bi omogućila i automatsko knjiženje naloga iz KUF-a i na taj način ubrzala rad zaposlenih u Finansijskom sektoru a istovremeno mogućnost greške svela na minimum. Nakon unosa ulaznih i izlaznih faktura kroz elektronsku evidenciju - Softver podaci bi se automatski generisali u mjesečne PDV prijave.

Preporuka 3: Preporučuje se Preduzeću da unaprijedi tehničke mogućnosti postojećeg Softvera za knjigovodstvo, obezbijedi elektronsku evidenciju ulaznih i izlaznih faktura i automatsko knjiženje naloga iz istih u Glavnu knjigu, kao i da vrši raspored poreskih obaveza u mjesečne prijave za obračun PDV -a.

Izvještaj JP o realizaciji preporuke: Novi softver za knjigovodstvo je instaliran 01.09.2017. godine, a obuka zaposlenih za rad na novom softveru je završena 15.10.2017. godine. Softver obezbjeđuje elektronsku evidenciju ulaznih i izlaznih faktura, kao i knjiženje istih u Glavnu knjigu. Takođe, isti obezbjeđuje raspored poreskih obaveza u mjesečne prijave za obračun PDV-a.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je krajem 2017. godine izvršilo nabavku novog softver za knjigovodstvo, koji pored Glavne knjige sadrži i Knjigu ulaznih faktura (KUF), Knjigu izlaznih faktura (KIF), obračun zarada i blagajničko poslovanje.
Navedeni softver omogućava elektronsku evidenciju ulaznih i izlaznih faktura, kod kojih se prilikom unosa u iste istovremeno unose i podaci o PDV-u po višoj, nižoj, nultoj stopi kao i raspored PDV koji se može odbiti i PDV koji se ne može odbiti. Podaci, odosno fakture koje su unesene u KUF i KIF knjiže se automatski, kroz formu automatskog naloga, u Glavnu knjigu. Provjerom je utvrđeno:

- da je Preduzeće u skladu sa članom 121 stav 3 Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, a u cilju potpunosti i tačnosti podataka o izdatim i primljenim računima i porezu sadržanom u tim računima, uspostavilo elektronsku evidenciju o primljenim i izdatim računima kroz Knjigu izlaznih računa i Knjigu ulaznih računa, u formi i sadržaju koji je propisan članom 122 i 123 istog Pravilnika;
- da su ulazne i izlazne fakture, odmah nakon što su zavedene u Djelovodnik i kroz internu dostavnu knjigu dostavljene Finansijskom sektoru i iste se evidentiraju u elektronsku Knjigu ulaznih faktura (KUF) i Knjigu izlaznih fakture (KIF), po redosledu prijema;
- Ulazne i Izlazne fakture, kao i PDV koji se može odbiti i obaveza po osnovu PDV su, kroz formu automatskog naloga, na ispravan način knjižene u Glavnu knjigu Preduzeća.

Utvrđeno je da Softver ne omogućava automatsko generisanje podataka u PDV prijavu, već se unos podataka u istu vrši na osnovu podataka iz Glavne knjige i KUF-a, što, kada su podaci tačni, ne može uticati na tačnost podataka iskazanih u PDV prijavama.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je Preporuka 3. realizovana.

4. Preporuka 4

Nalaz DRI: Preduzeće posjeduje i koristi Softver za knjigovodstvo u kojem vrši evidentiranje poslovnih promjena. Revizijom je utvrđeno da:

- Preduzeće nije donijelo politike i procedure za kompjutersku obradu podataka i sistem praćenja njihove primjene;
- postoje slučajevi kada se izmjene u nalozima za knjiženje ne vrše storniranjem naloga za knjiženje već direktnom izmjenom podataka u Glavnoj knjizi što nije u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva predviđenim čl. 19 Zakona o računovodstvu;

Preporuka 4: Preduzeće treba da donese politike i procedure za unos i obradu kompjuterskih podataka. Takođe, neophodno je obezbijediti i potpunu primjenu čl. 19. Zakona o računovodstvu i poslovne knjige voditi u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Pravilnik za unos i obradu kompjuterskih podataka usvojen je na sjednici UO 06.10.2017. godine.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je 06.10.2017. godine donijelo Pravilnik o obradi i čuvanju računovodstvenih podataka u elektronskoj formi br. 01-17/15657/6, kojim je bliže propisan postupak obrade, korišćenja i čuvanja računovodstvenih podataka u elektronskoj formi. Navedenim Pravilnikom je, između ostalog, propisano i da se greške napravljene u knjiženju u postupku elektronske obrade podataka ne mogu ispravljati brisanjem, već jedino knjigovodstvenom tehnikom ispravke knjiženja.

U postupku revizije izvršen je uvid u način pristupa softveru i načinu njegovog funkcionisanja i utvrđeno da zaposlena koji vrši evidentiranje poslovnih promjena u Glavnoj knjizi (knjiženje), posjeduje korisničku šifru za pristup softveru, kao i da se ispravka pogrešno evidentiranih poslovnih promjena vrši kroz ispravke knjiženja - storno knjiženja.

Uvidom u dostavljenu Glavnu knjigu i Dnevnik knjiženja za 2018. godinu utvrđeno je da su u istoj vršena storno knjiženja kroz 28 naloga za knjiženje, a storno knjiženja se odnose na storno ulaznih faktura, storno izlaznih faktura, dok se dio storno knjiženja odnosi na imovinu, troškove, PDV i sl.

Provjerom načina unosa i knjiženja podataka u Glavnoj knjizi, nije utvrđeno da je moguće vršiti izmjene i pristupiti nalozima koji su trajno knjiženi (snimljeni). Ispravka knjiženja može se izvršiti samo u slučaju kada je nalog privremeno proknjižen u Glavnu knjigu. Uvidom u Glavnu knjigu za 2019. godinu, utvrđeno je da su u svi nalozi, koji su do terenske revizije bili uneseni u Glavnu knjigu, trajno proknjiženi, odnosno da nije bilo naloga za 2019. godinu, čije knjiženje je bilo privremeno.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 4. realizovana.**

5. Preporuka 5

Nalaz DRI: Preduzeće je donijelo Pravilnik o korišćenju službenih mobilnih telefona br.01-16/10972/4 od 15.09.2016. godine, kojim je bliže uređuje pravo korišćenje službenih mobilnih telefona, kao i obaveze i postupanja zaposlenih u vezi sa korišćenjem službenih telefona.
Preduzeće nije u skladu sa članom 5 Pravilnika donijelo Odluku o korišćenju telefona i limitima za troškove telefona.
Revizijom je utvrđeno da niko od zaposlenih, ni nakon donošenja Pravilnika o korišćenju službenih mobilnih telefona u septembru 2016. godine, nije u skladu sa članom 12 Pravilnika pripremao ni dostavljao Evidenciju o službenim mobilnim telefonima i Izvještaj o telefonima na propisanom obrascu i nije na propisani način vršio kontrolu tačnosti i ispravnosti dostavljenih faktura za troškove mobilne telefonije.

Preporuka 5: Preduzeće treba da, u skladu sa Pravilnikom o korišćenju službenih mobilnih telefona, donese Odluku o limitima za korišćenje mobilnih telefona, da vrši kontrolu troškova mobilne telefonije i priprema i dostavlja Evidencija o službenim mobilnim telefonima i Izvještaj o telefonima na propisanom obrascu.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prije potpisivanja novog ugovora o korišćenju usluga mobilne telefonije u martu 2017. godine donesena je nova Odluka o limitima za korišćenje mobilnih telefona svakog zaposlenog u preduzeću. Pored ove Odluke, sa mobilnim operaterom zaključen je ugovor kojim su definisani limiti potrošnje, a za prekoračeni iznos potrošnje, račun se dostavlja svakom zaposlenom pojedinačno.
Izvještaji o kontroli propisani internim Pravilnikom o korišćenju službenih mobilnih telefona, dostavljaju se na propisanim obrascima. Upravni odbor je 21.08.2017. godine izmijenio Pravilnik o korišćenju službenih mobilnih telefona, odnosno donio Pravilnik o izmjenama Pravilnika o korišćenju službenih mobilnih telefona br. 01-17/14991/5 radi pojednostavljenja kontrole troškova mobilne telefonije i sačinjavanja izvještaja o mobilnim telefonima.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je 21.08.2017. godine donijelo Pravilnik o izmjenama Pravilnika o korišćenju službenh mobilnih telefona br. 01-17/14991/5, kojim je izmijenjen i dopunjen postojeći Pravilnika koji je bio donesen 15.09.2016. godine.
Takođe, Preduzeće je donijelo novu Odluku o limitima za korišćenje mobilnih telefona br. 18-756/4 od 07.03.2018. godine, kojom su određeni telefonski brojevi, paketi za dodatne usluge (internet) i mjesečni limiti (za pakete i dodatne usluge) po korisnicima. Sastavni dio Odluke je i spisak zaposlenih sa brojevima telefona i mjesečnim limitom potrošnje.
Odlukom je propisano da Preduzeće snosi troškove korišćenja usluga mobilne telefonije do utvrđenih limita, a da troškove iznad utvrđenih limita snosi korisnik.
Kontrolnom revizijom je utvrđeno:
- da je preduzeće, sa mobilnim operaterom „M-tel“ d.o.o. 27.02.2017. godine zaključilo Okvirni sporazum za usluge mobilne telefonije i Ugovor za prvu godinu dana 6.3.2017. godine, dok je Ugovor za usluge mobilne telefonije za drugu godinu zaključen 07.03.2018. godine. Preduzeće se obavezalo, da prilikom zaključenja ugovora, dostavi podatke o svakom pojedinačnom korisniku – zaposlenom, sa telefonskim brojem i važećim limitima;
- da je spisak zaposlenih sa brojevima i mjesečnim limitima potrošnje, tokom 2018. godine korigovan više puta i to: 1. juna, 31. avgusta, 1. novembra i da su korigovani spiskovi sastavni dio Odluke o limitima za korišćenje mobilne telefonije;
- da odgovorno lice u skladu sa članom 11 Pravilnika o korišćenju službenih mobilnih telefona, nakon dostavljanja računa o troškovma mobilne telefonije za tekući mjesec, vrši provjeru da li potrošnja odgovara utvrđenim limitima, nakon čega sačinjava Izvještaj o službenim mobilnim telefonima na propisanom obrascu. Izvještaj sadrži podatke o korisniku, broj telefona, dozvoljeni limit, mjesečnu potrošnju i razlike. Ukoliko se prilikom provjere utvrdi da je kod pojedinih korisnka potrošnja veća od dozvoljenog limita i da je navedeni iznos fakturisan Preduzeću umjesto korisniku, odgovrno lice dostavlja preduzeću „M-tel“ d.o.o prigovor, u svrhu umanjenja računa za utvrđenu razliku. (Dokaz zahtjevi za umanjenje računa koji su dostavljeni preduzeću „M-tel“ d.o.o.).

Uvidom u fakture za 3 mjeseca: mart, april i jun i izvještaje koji se odnose na navedene mjesece i utvrđeno da je izvršeno upoređivanje ostavarene potrošnje sa utvrđenim limitima i evidentirane utvrđene razlike (veća potrošnja od limita ili manja potrošnja od limita). Za korisnike kod kojih su utvrđena prekoračenja limita, Preduzeće je uputilo prigovor za umanjenje više fakturisanog iznosa.
Utvrđeno je da je „M-tel“ d.o.o, a u vezi upućenih prigovora, dostavio dva knjižna odobrenja i to: odobrenje br. 27620877 na iznos od 299,06€ i odobrenje br. 27061945 na iznos od 144,48€, kojim je umanjilo obaveze Preduzeća na 31.12.2018. godine. Navedena odobrenja su izdata na osnovu zahtjeva za reklamacijom koje je Preduzeće uputilo operateru.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je Preporuka 5. realizovana.

6. **Preporuka 6**

Nalaz DRI: Revizijom su utvrđene slabosti u funkciji planiranja:

- Preduzeće nije donijelo interno pravilo za pripremu i donošenje Plana rada i Finansijskog plana preduzeća;
- Preduzeće prilikom donošenja Finansijskog plana prihoda i rashoda, u isti nije uključilo sve prihode i rashode iako je većinu realizovanih prihoda, a posebno rashoda koje je imalo i u prethodnoj (2015.) godini.
- Dio Plana koji se odnosi na rashode sadrži analizu rashoda, ali većinom onih na koje preduzeće nije moglo uticati (amortizacija, troškovi kamata po kreditima, troškovi koncesije, troškovi električne energije i sl.), a ostali rashodi ili su izraženi u procentu učešća u ukupnim rashodima (zarade, naknade i ostala lična primanja) bez detaljnog obrazloženja koliko se od navedenog iznosa odnosi na zarade, koliko na naknade i druga lična primanja, a koliko na pripadajuće poreze i doprinose. Pojedini rashodi nijesu ni planirani, iako su isti bili realizovani u prethodnom periodu, tako da je izvršenje veće od Plana za 42,34%.

Preporuka 6: Preduzeće treba da donese interno pravilo za pripremu i donošenje Plana rada i Finansijskog plana. Radi unaprjeđenja funkcije planiranja neophodno je u finansijski plan prihoda i rashoda uključivati sve prihode i rashode i vršiti njihovu realnu procjenu i analizu.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Pravilnik o pripremi i donošenju Plana rada i Finansijskog plana je usvojen na sjednioci UO 06.10.2017.godine. Shodno usvojenom Pravilniku, Preduzeće je pripremilo Plan rada i Finansijski plan za 2018. godinu.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je 6.10.2017. godine donijelo Pravilnik o pripremi i donošenju Plana rada i Finansijskog plana br. 01-17/17025/2-2 , kojim je propisalo postupak izrade plana rada i finansijskog plana, kao sastavnog dijela Plana rada i Godišnjeg izvještaja o realizaciji Plana rada.

Navedenim Pravilnikom je propisano da postupak izrade Plana rada i izvještaja o radu sprovode Direktor sa rukovodiocima sektora i drugim licima odgovornim za oblast, postupke i aktivnosti od značaja za poslovanje Preduzeća.
Propisano je da Direktor rješenjem obrazuje Tim za izradu Plana rada i Izvještaja o radu, utvrđuje pojedine smjernice i rokove za rad izvršilaca i obezbjeđuje organizaciju, koordinaciju i sinhronizaciju svih aktivnosti. Provjerom je utvrđeno:

- Da je Direktor, dana 4.10.2017. godine, donio Rješenje o formiranju radne grupe za izradu Izvještaja o radu za 2017. godinu i Plan rada za 2018. godinu. Navedenim Rješenjem utvrđena je da je Radna grupa bila u obavezi da do 1.11.2017. godine pripremi Plan rada za 2018. godinu.
- Radna grupa je pripremila Finansijski plan i Plan rada za 2018. godinu i isti je dostavljen Upravnom odboru, koji je na sjednici od 24.11.2017. godine donio Odluku o donošenju Plana rada za 2018. godinu (sastavni dio Plana rada je i Finansijski plan).

- Plan rada je preko Ministarstva održivog razvoja i turizma dostavljen Vladi CG na razmatranje i usvajanje. Vlada CG je na sjednici održanoj 15. februara razmotrila Plan rada Preduzeća i donijela Zaključak br. 07-592 o davanju saglasnosti na Plan rada za 2018. godinu.
Kontrolnom revizijom utvrđeno da je Finansijki plan za 2018. godinu urađen je na osnovu procjene ostavrenih primitaka i izdataka za 2017. godinu, kao i na osnovu projektovanih aktivnosti na planu investicija za 2018. godinu.

Prilikom planiranja prihoda dat je poseban osvrt na Prihode od prodaje vode, kao i prihode po osnovu naknade za investicije za izgradnju objekata na Crnogorskom primorju, dok su rashodi planirani i grupisani po funkcionalnom principu (bezbjednost i zaštita, održavanje, komunikacija i sl).
Takođe dat je detaljan pregled svih planiranih rashoda, a Plan rashoda je direktno povezan i sa Planom javnih nabavki, tako da je prilikom planiranja rashoda pored predviđenog iznosa za tu vrstu rashoda, unesen i broj javne nabavke iz Plana javnih nabavki (rashodi iz plana javnih nabavki reflektuju se i u Finansijski plan).

Planom za 2016. godinu, koji je bio predmet prethodne revizije, osim rashoda koji se odnose na otplatu kredita i kamata, drugi rashodi nijesu bili obrazloženi, tako da je postupak planiranja i donošenja finansijskog plana značajno poboljšan.

Slijedi pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda u 2018. godini:

r.b.	Opis	Ostvareni prihodi i rashodi u 2016. godini	Ostvareni prihodi i rashodi u 2017. godini	Plan prihoda i rashoda za 2018. godinu	Ostvareni prihodi i rashodi u 2018. godini
I	**Prihodi**	**6.304.225,06**	**8.051.543,00**	**5.260.200,00**	**7.908.103,10**
1	**Poslovni prihodi**	**6.128.053,00**	**7.183.110,00**	**5.000.200,00**	**7.670.583,10**
1.1.	Prihodi od prodaje vode	3.420.118,00	3.564.564,00	2.900.000,00	3.429.675,00
1.2.	Prihodi od naknade 1% na inve:	2.500.471,00	3.409.841,00	2.100.200,00	4.038.478,57
1.3.	Prihod od prodaje roba i usluga	192.493,00	208.705,00	0,00	202.429,53
3.	**Finansijski prihodi**	**47.908,06**	**767.117,00**	**40.000,00**	235.219,00
4.	**Ostali prihodi**	**128.264,00**	**101.316,00**	**220.000,00**	**2.301,00**
II	**Rashodi**	**5.854.259,08**	**5.442.263,00**	**5.010.200,00**	**8.128.260,00**
1.	**Poslovni rashodi**	**4.895.304,68**	**4.325.493,00**	**4.625.200,00**	**4.593.906,00**
	Troškovi materijala	621.984,00	613.349,00	1.673.600,00	611.498,00
	Troškovi amortizacije	2.527.911,00	2.062.163,00	1.840.000,00	1.978.220,00
	Troškovi zarada sa porezima i doprinosima	848.509,00	1.003.129,00	1.071.600,00	1.385.362,00
	Ostali poslovni troškovi	896.900,00	646.852,00	40.000,00	618.826,00
2.	**Finansijki rashodi**	**953.063,05**	**651.442,00**	**385.000,00**	3.529.436,00
3.	Ostali rashodi	5.891,00	**465.328,00**	0,00	4.918,00
	Rezultat poslovanja -dobitak	**449.965,98**	**2.609.280,00**	**250.000,00**	**-220.156,90**

Na osnovu navedenog pregleda i uvida u Finansijski plan, kao i ostvarenje prihoda i rashoda u 2018. godini utvrđeno je da su pojedini prihodi i rashodi planirani u značajno nižem ili većem iznosu od realizovanih u prethodnoj godini, kao i u odnosu na ostvarene u 2018. godini, tako da su:

- **poslovni prihodi** planirani za oko 2,2 miliona € manje od ostvarenih u 2017. godini, dok je ostavrenje istih u 2018. godini bilo za oko 2,6 miliona veće u odnosu na plan;
- **troškovi materijala** planirani su za oko 1 milion € više u odnosu na ostvarene u 2017. godini, dok je ostavrenje istih u 2018. godini bilo na nivou prethodne 2 godine,
- **troškovi zarada** sa porezima i doprinosima su planirani na nivou prethodne godine, dok je ostvrenje bilo veće za oko 200.000,00€ u odnosu na plan.

Značajno je uvećano i ostvarenje po osnovu finansijskih rashoda u odnosu na Plan za 2018. godinu, kao i u odnosu na ostvarenje u prethodne dvije godine. Međutim, uvećanje navedenih rashoda je nastalo kao posledica prinudne naplate kamata po osnovu sudskog postupku sa preduzećem Štrabag (preko 2 miliona €) i isto se može tretirati, kao naknadni događaj za koji se nije znalo u postupku donošenja Finansijskog plana za 2018. godinu.

Pored navedenog, manje realizovani rahodi po osnovu troškova materijala, su posledica nemogućnosti sprovođenja planiranih postupaka javnih nabavki u 2018. godini, koji nijesu pokretani i sprovođeni nakon što je 14. avgusta 2018. godine od kada je nastupila blokada računa po osnovu Presude Apelacionog suda u

sporu sa Strabagom. Utvrđeno je, da pored toga što je planiranje značajno poboljšano, da pojedini prihodi i rashodi nijesu realno planirani.

Međutim, na sastanku održanom sa predstavnicima Preduzeća, 03.10.2019. godine, dato je objašnjenje da Preduzeće planiranje prihoda bazira na važećim potpisanim ugovorima sa vodovodnim preduzećima, kao i da ne može uticati na ostvarenje prihoda od naknade za investicije. Uvažavajući navedenu primjedbu, zaključeno je da je navedena preporuka realizovana.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je Preporuka 6. realizovana.

7. Preporuka 7

Nalaz DRI: Direktor Preduzeća, shodno članu 14 Statuta, podnosi Upravnom odboru Godišnji izvjestaj o poslovanju Preduzeća koji sadrži podatke o ostvarivanju programa razvoja i plana rada – Izvještaj o radu, do kraja januara tekuće godine za prethodnu godinu. Revizijom je utvrđeno da Izvještaj o radu za 2016. godinu nije blagovremeno dostavljen Upravnom odboru. Upravni odbor na sjednici od 20.04.2017. godine usvojio je Godišnji izvještaj o radu za 2016. godinu.

Revizijom je utvrđeno:

- Preduzeće nije donijelo interno pravilo za izvještavanje;
- Preduzeće je dostavilo Poreskoj upravi finansijski izvještaj za 2016. godinu, ali isti nije u skladu sa Pravilnikom o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu, dostavilo i Ministarstvu finansija.
- Ukupni prihodi i rashodi, iskazani u finansijskom izvještaju – Bilansu uspjeha odgovaraju podacima iz Glavne knjige i bruto bilansa za period 01.01-31.12.2016. godine, međutim pojedini prihodi i rashodi nijesu evidentirani na grupama računa, kao ni na analitičkim računima koji su propisani Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica. Navedeno je dovelo do toga da u Bilansu uspjeha na pojedinim grupama računa nijesu iskazani prihodi i rashodi u iznosu iz Glavne knjige ili da pojedinih računa nema u Glavnoj knjizi, a isti su iskazani u Bilansu uspjeha.

Analizom pojedinih prihoda i rashoda iskazanih u Bilansu uspjeha utvrđeno je:

- da je pod rednim brojem 206 Ostali poslovni prihodi (na kojem se evidentiraju prihodi sa grupe računa 64 i 65) iskazan prihod u iznosu od 2.692.964,00€, a u Glavnoj knjizi su na navedenim računima iskazani prihodi u iznosu od 2.821.228,41€;
- Da su pod rednim brojem 217 Ostali prihodi (na kojem se evidentiraju prihodi sa grupe računa 67, 68, 691 i 692) iskazani prihodi u iznosu od 128.264,00€ a u Glavnoj knjizi na navedenim računima nema evidentiranih prihoda;

Revizijom je utvrđeno da kod pozicija u Bilansu stanja, takođe vršeno iskazivanje pojedinih grupa računa i analitičkih računa koji nijesu u navednom iznosu evidentirani u Glavnoj knjizi preduzeća ili da pojedinih računa nema u Glavnoj knjizi, a isti su iskazani u Bilansu stanja. Analizom pojedinih pozicija u Aktivi i Pasivi Bilansa stanja utvrđeno je:

- Da su pod rednim brojem 113 Dugoročni krediti (gdje se evidentiraju obaveze sa grupe računa 414 i 415) iskazane obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od 19.527.904,00€, a u Glavnoj knjizi obaveze po kreditima (potražna strana) iznose 21.040.814,35€. Međutim, zbog nepravilnog evidentiranja Amortizacionog troška po IDA kreditu (evidentiran na računu 41504 na dugovnoj strani) u Bilansu stanja su obaveze po kreditima iskazane u manjem iznosu od 1.512.909,90€, odnosno za iznos Amortizacionog troška.

- Da su pod rednim brojem 114 Ostale dugoročne obaveze (na kojima se evidentiraju obaveze sa grupa računa 41 bez 414,415) iskazane obaveze u iznosu od 6.790.967,00€, a u Glavnoj knjizi na navedenom računu nema evidentiranih obaveza;

- Da su pod rednim brojem 121 Ostale kratkoročne obaveze i PVR (na kojima se evidentiraju obaveze sa grupa računa 45,46 i 49 bez 498) iskazane obaveze u iznosu od 220.810,00€, a u Glavnoj knjizi na navedenim računima iskazane obaveze u iznosu od 7.011.778,11€.

Preporuka 7: Preporučuje se Preduzeću treba da donese interno pravilo za izvještavanje, kojim bi bliže propisalo postupak pripreme i dostavljanja finansijskih izvještaja i Izvještaja o radu Preduzeća. Preduzeće treba da poslovne promjene evidentira na računima koji su propisani Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica i da Finansijske izvještaje sačini na način propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Uvidom u dostavljena normativna akata utvrđeno je da je preduzeće usvojilo i dostavilo Pravilnik o izradi Plana rada i Izvještaja o radu br. 01-17/77025/2-2 od 28.12.2017. godine.
Preduzeće se izjasnilo, da poslovne promjene evidentira na računima koji su propisani Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica i sačinjava Finansijske izvještaje na način propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica.
UO je na sjednici od 6.10.2017. godine donio Odluka o izmjenama Statuta, kojom je utvrđen novi rok za dostavljanje Izvještaja o radu koji je usklađen sa zakonom.
Takođe, u Izvještaju je navedeno da će Preduzeće ubuduće Finansijske izvještaje, osim resornom Ministarstvu održivog razvoja i turizma, dostavljati i Ministrtsvu finansija.
Preduzeće se izjanilo da je dio preporuke koji se odnosi na unošenje podataka o Dugoročnim kreditima (redni broj 113 - Dugoročni krediti) nesprovodljiv, jer nije usklađen sa međunarodnim računovodstvenim standardom koji JP mora da primjenjuje prilikom izrade finansijkih iskaza.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je uvažilo preporuku u dijelu koji se odnosi na donošenje internog pravila za izvještavanje, odnosno, donijelo je Pravilnik o izradi plana rada i izvještaja o radu (broj 01-17/17025/2-2 od 28.12.2017. godine). Navedenim Pravilnikom određeno je:

- da Izvještaj o radu za prethodnu godinu Upravni odbor usvaja najkasnije do 31. marta tekuće godine (član 4)
- da se Plan rada za narednu godinu dostavlja Upravnom odboru na usvajanje do 20. decembra tekuće godine (član 7)
- da postupak izrade izvještaja o radu uključuje dvije faze (član 8) i to:
  - fazu izrade preliminarnih izvještaja o radu (izrađuju ih organizacione jedinice P za periode od početka godine do 30. aprila i do 30. septembra poslovne godine na koju se izvještaj odnosi)
  - fazu izrade konačnog izvještaja o radu (za čitavu poslovnu godine na osnovu preliminarnih izvještaja)
  - Izvještaj o radu sa finansijskim izvještajem za prethodnu godinu dostavlja se Upravnom odboru na usvajanje do 25. marta tekuće godine (član 9)

Preduzeće je dostavilo Predlog izvještaja o radu za 2017. godinu Upravnom odboru na usvajanje 26. marta i isti je usvojen na sjednici Upravnog odbora održanoj 29. marta 2018. godine (Zapisnik sa XIV sjednice Upravnog odbora, broj 18-1035/1 od 29.03.2018. godine).

Revizijom je, takođe, utvrđeno da je, Upravni odbor JP, na XXVII sjednici održanoj 25.03.2018. godine donio Odluku o usvajanju finansijskih izvještaja (Završnog računa) za 2018. godinu[3]. Shodno Pravilniku[4], JP je finansijske izvještaje za 2018. godinu dostavilo i Ministarstvu finansija[5].

Konačni izvještaj JP o radu za 2018. godinu, usvojen je na sjednici Vlade 18.07.2019. godine.

[3] Odluka broj 19-892/4 od 25.03.2019. godine
[4] Pravilnik o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu
[5] broj 19-1041/1 od 04.04.2019. godine

Drugi dio preporuke 7 odnosi se na to da Preduzeće treba poslovne promjene evidentira na računima koji su propisani Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica, kao i da finansijske izvještaje sačinjava na način propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica. U tu svrhu, u postupku revizije testirani su sljedeći izdaci:

- 512 – troškovi ostalog (režijskog materijala)
- 532 – troškovi usluga održavanja
- 535 – troškovi reklame i propagande
- 559 – ostali nematerijalni troškovi

Na računu **512 - troškovi ostalog (režijskog materijala)** tokom 2018. godine evidentiran je ukupan iznos od 9.932,98€ koji se odnosi na: 51201 – troškove materijala za tekuće održavanje (2.975,06€); 51202 – troškove kancelarijskog materijala (4.209,37€); 51204 – troškove hlora (740,00€) i 51240 – troškove uniforme i opreme za radu u službi zaštite (2.008,55€). U postupku revizije testiran je iznos od 3.141,17€ koji se odnosi na troškove koje je JP imalo prilikom nabavke kancelarijskog materijala (1.747,17€) i prilikom nabavke uniformi za zaposlene u službi zaštite (1.394,00€).

Na računu **532 – troškovi usluga održavanja** tokom 2018. godine je evidentiran iznos od 140.464,37€ koji se odnosi na:

- 53202 – troškove usluga održavanja osnovnih sredstava, odnosno nabavku rezervnih djelova za motorna vozila
- 53203 – troškove vodovoda koji se odnose na nabavku i održavanje opreme, kao i izradu video i foto izvještaja
- 53204 – troškove održavanja osnovnih sredstava koji se odnose na: kontrolu SCADA sistema, održavanje hidro-mašinske opreme, otklanjanje kvarova, nabavku ulja i periodično ispitivanje opreme.
- 53205 – troškove izvorišta koji se odnose na izvršene usluge hidrometrijskog mjerenja, redovnog održavanja vodoizvorišta, uzorkovanja i analize vode, kao i nabavku hlora u bocama.

Na računu **535 – troškovi reklame i propagande** tokom 2018. godine evidentiran je iznos od 75.399,13€:

- 53500 – troškovi marketinga, tokom 2018. godine evidentiran je iznos od 3.550,00€ od kojeg se iznos od 2.350,00€ odnosi na isplaćene novčane pomoći za štampanje knjiga za 7 (sedam) fizičkih lica. Preostali iznos od 1.200,00€ isplaćen je na osnovu ispostavljenog računa broj 327 od 27.07.2018. godine dobavljaču RTV Nikšić za usluge emitovanja propagandnog filma.
- 53501 – troškove propagande i reklame na kome je evidentiran iznos od 71.849,13€ koji se odnosi na propagandne aktivnosti kroz ugovore o poslovnoj saradnji (objava tekstova, članaka i ostalih pisanih sadržaja po nalogu JP), ugovora o sponzorstvu (promotivno eksponiranje na prostorima gdje je korisnik sredstava prisutan), štampanje propagandnog materijala i dr.

Na računu **559 – ostali nematerijalni troškovi** je tokom 2018. godine evidentiran iznos od 267.887,52€. Tokom revizije testiran je iznos od 73.691,76€ koji se odnosi na:

- 55901 – troškove savjetovanja i druge intelektualne usluge (16.836,94€) koje su isplaćene na ime honorara za izradu analiza i projekata, kao i za druge konsultantske usluge na osnovu ispostavljenih faktura
- 55905 – troškovi laboratorije (9.872,50€) koji se odnose na etaloniranje opreme i nabavku hemikalija i laboratorijskog posuđa
- 55906 – troškovi ostalih usluga (43.482,32€). Navedeni iznos odnosi se na: odvođenje fekalnih voda; kupovinu knjiga; usluge dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije; nabavku inventarskih pločica; obavljanje zdravstvenih pregleda zaposlenih; izradu glavnog projekta; donaciju vodovodnog materijala; iznajmljivanje opreme, štampanje izvještaja o radu i dr.

Poslovne promjene koje se odnose na troškove evidentirane su u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica.

Analizirajući pozicije bilansa uspjeha i bilansa stanja utvrđeno je:

- u bilansu stanja na poziciji 108 – gubitak, na kojoj se evidentira gubitak ranijih godina sa grupe računa 35, iskazan je iznos od -2.183.386,00€ koji predstavlja gubitak ranijih godina (-1.655.069,64€) uvećan za tekući gubitak (-528.316,00€).

- na poziciji bilansa stanja na kojoj se evidentiraju obaveze sa grupe računa 414 i 415 (113 – dugoročni krediti), iskazane su obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od 11.263.056,00€. U glavnoj knjizi, obaveze po kreditima (potražna strana) iznose 12.214.642,95€. Zbog nepravilnog evidentiranja Amortizacionog troška IDA kredita na dugovnoj strani računa 41504, u bilansu stanja obaveze po kreditima su manje iskazane za iznos od 951.587,35€, odnosno za iznos amortizacionog troška.
- U Bilansu stanja, kao ni u Glavnoj knjizi Preduzeća za 2018. godinu nijesu iskazane i evidentirane neizmirene obaveze po osnovu provizija i naknada prema Ministarstvu finansija po kreditu Svjetske banke (IDA), a koje su na dan 31.12.2018. godine iznosile 522.256,51€.
- pod rednim brojem 114 – ostale dugoročne obaveze, iskazane su obaveze sa grupa računa 41 bez 414 i 415. Uvidom u računovodstvenu dokumentaciju JP (glavnu knjigu i zaključni list) utvrđeno je da je, u skladu sa preporukom 7, nalogom za knjiženje broj 17-4000-000003 od 01.01.2017. godine, sa pozicije 495 – odloženi prihodi i primljene donacije izvršeno preknjižavanje iznosa od 6.790.967,00€ na poziciju 419 – ostale dugoročne obaveze i na taj način, iznos prikazan na poziciji 114 – ostale dugoročne obaveze, u bilansu stanja, odgovara iznosu evidentiranom na grupi računa 41 (bez 414 i 415).

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 7. djelimično realizovana.**

8. Preporuka 8

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da su Nekretnine, postrojenja i oprema iskazana manje za iznos od 233.479,77€. Navedeni iznos je isknjižen na teret troškova održavanja (račun 53203 – troškovi vodovoda) i odnosi se na održavanje cjevovoda RVS prema Ugovoru za nabavku radova na sanaciji cjevovoda regionalnog vodovodnog sistema na dionici PK Tivat – PS Podkuk, broj 01-16/8687/3 od 11.03.2016 godine kojeg je Preduzeće zaključilo sa dobavljačem Ind-eko DOO. U skladu sa MRS 16 – nekretnine, postrojenja i oprema, navedeni iznos od 233.479,00€ treba evidentirati na računu 02308 - cjevovod PK Tivat – PS Podkuk, a isknjižiti sa računa 53203 – troškovi vodovoda. Zbog navedenog knjiženja u iznosu 233.479,00€ umanjena je vrijednost opreme, a samim tim, umanjena je i dobit Preduzeća za 2016. godinu.

Preporuka 8: Preduzeće treba da, shodno MRS 8 - računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i grešaka, za iznos od 233.479,00€ uveća račun 023 – oprema i umanji račun 53203 – troškovi vodovoda, i izvrši uvećanje dobiti za 2016. godinu.
Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće smatra da je preporuka nesprovodljiva, jer nije usklađena sa međunarodnim računovodstvenim standardima. Naime JP smatra da predmetni radovi koji su izvršeni na vodovodu po definiciji spadaju u interventno održavanje cjevovoda.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da Preduzeće nije preduzelo radnje kako bi ispunilo datu preporuku. Naprotiv, Preduzeće je u kontinuitetu preduzimalo radnje u pribavljanju raznih „nezavisnih“ mišljenja (koje je plaćalo Preduzeće) s ciljem da se osujeti primjena preporuke izdate od strane Državne revizorske institucije. Pored medijske kampanje protiv DRI, vršen je i politički pritisak na samostalnost rada i odlučivanja državnih institucija, od strane Izvršnog direktora, koji je od juna 2013. godine direktor Preduzeća.

Revizijom je utvrđeno da je Poreska uprava izvršila nadzor nad obavezom plaćanja poreza na dobit kod pravnog lica JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva koji je obuhvatio 2012, 2013, 2014, 2015. i 2016 godinu. U skladu sa čl. 40 Zakona o porezu na dobit pravnih lica, **poreska prijava** podnosi se najkasnije u **roku od tri mjeseca od isteka perioda** (godine) za koji se obračunava porez. **U istom roku vrši se i uplata poreza iskazanog u prijavi**.
Poreski inspektor je u postupku inspekcijskog nadzora utvrdio da u poreskoj prijavi za 2012. godinu, sa rokom za podnošenje prijave do 31.03.2013. godine nije bilo nepravilnosti. Međutim, nepravilnosti u podnošenju poreskih prijava su počele podnošenjem poreskih prijava za 2013. godinu (rok za podnošenje prijave 31.03.2014. godine) i kasnije godine kako slijedi:

- Nadzorom je utvrđeno da je poreski obveznik **za 2013. godinu** na rednom broju 1PD obrasca **manje iskazao dobit** poslovne godine u iznosu od **547.869,00€** i **više iskazao gubitak u iznosu 547.869,00€** na rednom broju 32 PD obrasca.
  U postuku nadzora poreski obveznik je izmijenio prijavu poreza na dobit za 2013. godinu i predao nadležnom poreskom organu u kojoj je povećao dobit poslovne godine na rednom broju 1 PD obrasca u iznosu od 547.869,00€ i smanjio gubitak na rednom broju 32 PD obrasca u iznosu od 547.869,00€.

- Nadzorom je utvrđeno da je poreski obveznik **za 2014. godinu** na rednom broju 2PD obrasca **više iskazao gubitak poslovne godine u iznosu od 304.697,00€** i više iskazao gubitak u iznosu od 304.697,00€ na rednom broju 32 PD obrasca.
  U postuku nadzora poreski obveznik je izmijenio prijavu poreza na dobit za 2014. godinu i predao nadležnom poreskom organu u kojoj je smanjio gubitak poslovne godine na rednom broju 2 PD obrasca u iznosu od 304.697,00€ i smanjio gubitak na rednom broju 32 PD obrasca u iznosu od 304.697,00€.

- Nadzorom je utvrđeno da je poreski obveznik **za 2015. godinu** na rednom broju 2PD obrasca **više iskazao gubitak poslovne godine u iznosu od 280.094,00€** i više iskazao gubitak u iznosu od 280.094,00€ na rednom broju 32 PD obrasca.
  U postuku nadzora poreski obveznik je izmijenio prijavu poreza na dobit za 2015. godinu i predao nadležnom poreskom organu u kojoj je smanjio gubitak poslovne godine na rednom broju 2 PD obrasca u iznosu od **280.094,00€** i smanjio gubitak na rednom broju 32 PD obrasca u iznosu od **280.094,00€**.

- Nadzorom je utvrđeno da je poreski obveznik **za 2016. godinu** na rednom broju 1PD obrasca **manje iskazao dobit u iznosu od 523.962,52€,** po osnovu više iskazanih rashoda u iznosu od 233.741,52€ (više iskazani troškovi sanacije u iznosu 233.479,77€, manje iskazani troškovi amortizacije u računovodstvene svrhe u iznosu od 1.738,25€), i umanjio dobit u iznosu od 280.094,00€ za odložene poreske obaveze sa rednog boja 231 bilansa uspjeha, te je u ovim nadzorom utvrđena u iznosu od 681.708,52€ (157.746,00€ + **523.962,52€**);

Poreski inspektor je konstatovao u zapisniku da ukupno smanjenje gubitka u poreskim prijavama poreza na dobit za period 2012. – 2016. godina iznos 1.656.626,77€.
Poreski obveznik je u postupku nadzora izmijenio prijave poreza na dobit za 2013, 2014 i 2015. godinu u kojima je smanjio iskazani gubitak u iznosu 1.132.660,00€.
U daljem postupku nadzora slijedi donošenje rješenja za mijenjanje prijave poreza na dobit za 2016. godinu, u kojoj će se smanjiti iskazani gubitak u iznosu od 523.966,77€, konstatuje poreski inspektor u zapisniku.

Takođe, **Poreski inspektor** je u dopuni zapisnika o izvršenom inspekcijskom nadzoru (br: 03/11-3-359-2 od 28. avgusta 2017. godine) br: 03/11-3-359-4 od 09.02.2018. godine o kontroli pravnog lica JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva **predočio predstavnicima subjekta** nadzora „**da je iznos sanacionih ulaganja u iznosu od 233.479,77€,** u cjevovod RVS prema ugovoru za nabavku radova na sanaciji cjevovoda regionalnog vodovodnog sistema na dionici PK Tivat – PS Podkuk, broj 01-16/8687/3 od 11.03.2016. godine, **trebalo priznati kao sredstvo i evidentirati na konto 0238 - Cjevovod PK Tivat – PS Podkuk, a ne kao trošak vodovoda,** pozivajući se na MRS 16, odredbe člana 13 Zakona o porezu na dobit pravnih lica i odredbe člana 2, 3, 4 i 5 Pravilnika o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije („Sl.list RCG“ broj 28/02)“. Članom 13 st 2 Zakona o porezu na dobit pravnih lica je definisano da **stalna osnovna sredstva i ulaganja u nepokretnosti** obuhvataju materijalna i nematerijalna ulaganja čiji je **vijek trajanja duži od jedne godine** i čija **vrijednost prelazi 300,00€.**

Međutim, **Javno preduzeće je izmijenilo sve poreske prijave poreza na dobit (za 2013. 2014. i 2015. godinu) izuzev prijave poreza na dobit za 2016. godinu, koja je bila predmet revizije Državne revizorske institucije,** već je postupku nadzora 28.12.2017. godine direktor G. J. **dao usmene primjedbe** u vezi evidentiranja troškova saniranja vodovoda u knjigovodstvu poreskog obveznika. Poreskom inspektoru je stavljena na uvid **Analiza** i ocjena ispravnosti načina evidencije iznosa od 233.479,77€ br: 02-17/14947/2 od 17.08.2017. godine, koji se odnosi na održavanje cjevovoda prema Ugovoru za nabavku radova na sanaciji cjevovoda Regionalnog vodovodnog sistema na dionici PK Tivat – PS Podkuk, broj 01-16/8687/3 od 11.03.2016. godine zaključenog sa dobavljačem „IND-EKO" DOO, koju je Preduzeće **pribavilo** od

Na VIII sjednici UO Preduzeća održanoj **28.07.2017.** godine razmatran je Izvještaj DRI o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" za 2016. godinu. Na istoj sjednici po drugoj tačci dnevnog reda između ostalog je zaključeno da će: „JP inicirati saradnju sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore kako bi se na sveobuhvatan i detaljan način definisao biznis plan za dvije nove razvojne komponente JP-a- **za flaširanje vode** i izgradnju fabrike hladnih čajeva". Na istoj sjednici UO od **28.07.2017**. godine, **na predlog direktora** izmijenjen je Plan javnih nabavki JP i **dodate nove stavke javnih nabavki** koje se odnose na: „izradu **studije opravdanosti izgradnje** fabrike hladnih čajeva, procijenjene vrijednosti 10.000,00€, **Izradu Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju** fabrike hladnih čajeva, procijenjene vrijednosti 10.000,00€",
Na IX sjednici UO održanoj **21.08.2017**. godine sjednici je prisustvovao i dekan Ekonomskog fakulteta prof. dr N.M. (angažovan Ugovorom o pružanju konsultantskih usluga od strane JP, za davanje ekspertskog mišljenja koje se odnosi na Izvještaj DRI) koji je kratko obrazložio ekspertsko mišljenje br: 02-17/1496 od **15.08.2017**. godine. **Analiza** je koštala Preduzeće **5750,00€.**
Na sljedećoj X sjednici UO od **06.10.2017**. godine „zaključen je **ugovor o djelu** za izradu Studije izgradnje fabrike za flaširanje vode sa prof. dr N.M. i doc dr. M.J." kojima je po ovom osnovu isplaćeno ukupno **9.685,79€ (**7.820,00 +1865,79€- drugo plaćanje). **Planom javnih nabavki za 2017. godinu, koji je dostavljen DRI, nije planirana nabavka Studije izgradnje fabrike za flaširanje vode, što je u suprotnosti sa čl. 7 Zakona o javnim nabavkama i načelom transparentnosti postupka javne nabavke kojim je predviđeno da se transparentnost postuka obezbeđuje objavljivanjem plana javnih nabavki.**

„Ekspertskog tima" koji su činili dva profesora Ekonomskog fakulteta u Podgorici (prof. dr N.M. i doc dr. M.J.).

Citiramo mišljenje:„Prema mišljenju ekspertskog tima iznos od 233.479,00€ je ispravno evidentiran i ne uključuje se u knjigovodstvenu vrijednost sredstva. On predstavlja trošak (račun 53203 troškovi vodovoda) a ne povećanje knjigovodstvene vrijednosti opreme, konkretno cjevovoda, te se njegova evidencija ne može staviti na račun 02308 – cjevovod PK Tivat – PS Podkuk! Zbog navedenog knjiženja u iznosu od **233.479,00€** nije umanjena vrijednost opreme, niti dobit Javnog preduzeća za 2016. godinu.
Kao što je već navedeno, u periodu **prije sanacije, cjevovod je korišćen sa ograničenim kapacitetom od svega 70 – 80 l/s.** Nakon sanacije **cjevovod je saniran na mogući kapacitet od preko 300 l/s.** U ovom trenutku cjevovodom se transportuje oko 100l/s za potrebe gradskog područja Tivta, čime se isti i dalje ne koristi u punom kapacitetu. Strateškim planom priključenja opštine Herceg Novi na Regionalni Vodovodni Sistem, stvoriće se uslovi da će se cjevovodom transportovati i dodatnih 200 l/s. Time će se cjevovod koji je saniran, **biti moguće** koristiti u mogućem punom kapacitetu od preko 300 l/s.
Uzimajući u obzir prethodno navedene činjenice, prema mišljenju ekspertskog tima, do realizacije strateških investicija priključenja opštine Herceg Novi na RSV, cjevovod na dionicii PK Tivat – PS Podkuk , tek treba da počne da se koristi ili se ne koristi u punom kapacitetu, te se sve promjene troškova održavanja i sanacije moraju knjižiti u skladu sa Paragrafom 20. a) MRS 16, kao trošak koji se ne uključuje u knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme**" (**Kraj citata).
U mišljenju „Ekspertskog tima" nigdje nije navedeno da je stanje imovine prije sanacije na računu 02308 – cjevovod PK „Tivat" – PS „Podkuk" iznosilo **57.527,20€, što upućuje da taj detalj ekspertski tim nije ni pogledao.**

Uprkos primjedbama datim od strane Preduzeća i pribavljenom mišljenju Ekspertskog tima, **poreski inspektor u predmetnom zapisniku konstatuje**: **„**U skladu sa međunarodnim standardom 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i članom 13 st 2 Zakona o porezu na dobit pravnih lica, **iznos sanacionih ulaganja od**

233.479,00€ u Cjevovod PK Tivat – PS Podkuk **trebalo je priznati kao sredstvo** i evidentirati na konto 0238 - Cjevovod PK Tivat – PS Podkuk, **a ne kao trošak vodovoda** na kontu 53203 – troškovi vodovoda. **Zbog više iskazanih troškova** u iznosu od 233.479,00€, **umanjena je vrijednost opreme i dobit po bilansu uspjeha prije oporezivanja za navedeni iznos**. Nabavna vrijednost (sadašnja vrijednost – prim. autora) cjevovoda u poslovnim knjigama preduzeća prije izvršene sanacije iznosi 57.527,20€**.** Poreski obveznik je bio dužan shodno čl. 2, 3, 4 i 5 Pravilnika o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije („Sl.list RCG" broj 28/02), na vrijednost izvršenog ulaganja od 233.479,77€ izvršiti obračun amortizacije primjenom proporcionalne metode na navedeno ulaganje po stopi od 5% u iznosu od 11.674,00€ na obrascu OA za 2016. godinu**".**

Poreski inspektor je takođe konstatovao u dopunskom zapisniku da je: „Dana 27.12.2017. godine, subjekat nadzora sačinio izmijenjenu Prijavu poreza na dobit za 2010. godinu, na propisanom PD obrascu koju je podnio nadležnom poreskom organu dana 28.decembra 2017.godine, kojom je utvrdio dobit poslovne godine od 1.987.123,00€, a nakon usklađivanja po osnovu troškova amortizacije iskazanih u bilansu uspjeha i u poreske svrhe, oporezivu dobit od 1.118.390,00€ i obavezu poreza na dobit za 2010. godinu u iznosu od 100.655,00€. Utvrđena obaveza poreza na dobit je uplaćena 27.12.2017. godine."

Predmetni zapisnik je uručen poreskom obvezniku dana 12.02.2018. godine.

Preduzeće je dana 14.02.2018. godine dostavilo **Primjedbe na Dopunu zapisnika** o izvršenom inspekcijskom nadzoru br: 03/11-3-359-2 od 28. avgusta 2017. godine i br: 03/11-3-359-4 od 09.02.2018. godine. Osim ranije izrečenih primjedbi na str. 5 Primjedbi na dopunu zapisnika, piše da je na dan završetka inspekcijskog nadzora tj. neposredno po izradi Dopunskog zapisnika **Preduzeće dobilo i istovjetan stav Instituta** sertifikovanih računovođa Crne Gore čije mišljenje dostavljaju u prilogu (br: 18-431/1 od **12.02.2018**. godine).

Pregledom mišljenja Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore, **stiče se utisak da je Preduzeće dobilo mišljenje Instituta na osnovu „pitanja**" postavljenog dopisom br.18-44/1 od 10.01.2018. godine i dostavljene dodatne dokumentacije:

-Popisne liste;

-Dopisa Direktorata za građevinarstvo Ministarstva održivog razvoja i turizma br. 05-1924/2, i

-Izvještaja o izvedenim radovima na sanaciji regionalnog vodovodnog sistema na dionici P.K. Tivat - P.K. Pod Kuk;**“**

Međutim, još na X sjednici UO Preduzeća od **06.10.2017** godine Direktor je naveo da konačni izvještaj DRI sadrži pojedine nepravilne preporuke i konstatacije, naročito u pogledu knjiženja IDA kredita i **sanacije cjevovoda na dionici PK „Tivat“ – PS „Podkuk“** što je **potkrijepljeno mišljenjima** renomiranih međunarodnih institucija kao što su Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, eksperata Ekonomskog fakulteta i **Instituta sertifikovanih računovođa i revizora Crne Gore**. JP je angažovalo eksperte iz Instituta sertifikovanih računovođa i revizora Crne Gore za dodatno tumačenje u vezi sa preporukama iz Konačnog izvještaja DRI o reviziji finansijskog izvještaja za 2016. godinu, a oni su **dostavili nacrt svog izvještaja prije početka ove sjednice** i isti je dat na uvid članovima Upravnog odbora u toku trajanja sjednice.

Na XI sjednici UO Preduzeća od **24.11.2017** godine Direktor je ponovo upoznao članove UO, da je **Preduzeće „ugovorom angažovalo Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore**, s obzirom da taj Institut shodno Uredbi Vlade Crne Gore o povjeravanju poslova organa državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije („Sl. list CG“ broj 44/07) vrši poslove usvajanja, prevoda i objavljivanja Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnih standarda za reviziju (MRS) koje je proglasio IASB, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji. Institut će provjeriti ispravnost preuzetih mjera za realizaciju preporuka DRI i dostaviti JP – u izvještaj sa svojim stavovima. Nekoliko nesprovedenih mjera će biti realizovano uskoro, pa je realno **očekivati,** da će konačan izvještaj o realizaciji preporuka DRI biti konstatovano da su sve preporuke realizovane, osim preporuka 7, 8, i 15**“**.

Na XII sjednici UO Preduzeća od **28.12.2017** godine prisustvovao je i **I. P. generalni sekretar Instituta** sertifikovanih računovođa i revizora Crne Gore koji je prezentirao prisutnima Izvještaj ISRR CG o analizi realizacije preporuka DRI. Imenovani je naveo da je JP realizovalo veliki broj preporuka, da se neke mogu sprovesti prilikom popisa imovine za 2017. godinu, te da se Institut može naknadno izjasniti u vezi sa „spornim“ preporukama – dijelom preporuke 7 i preporukama 8 i 15, po pribavljanju odgovarajućih dokaza i dodatnih analiza.
„Upravni odbor je iskazao spremnost da se Institutu omogući i dodatno razmatranje ispravnosti pomenutih spornih preporuka. Takođe je **sugerisao** pojašnjenje pojedinih formulacija u izvještaju o sprovedenim radnjama po preporukama DRI (npr: u obrazloženju **za preporuku 1** treba navesti da se može sprovesti **kad se steknu zakonski uslovi**, itd.)**“.** Potom je UO donio Zaključak kojim se prihvata Izvještaj ISRR CG o analizi realizacije preporuka DRI i taj Institut se ovlašćuje za dodatno izvještavanje u vezi sa spornim dijelom izvještaja DRI – dijelom preporuke 7 i preporukama 8 i 15.
Preduzeće je sa Društvom za izdavaštvo, edukaciju i savjetodavne usluge „Računovođa“ DOO Podgorica, zaključilo **Ugovor** o konsultantskim uslugama broj **18-44/2** dana 10.01.2018. godine. Predmet Ugovora je „analiza stava Naručioca povodom preporuke br. 8 Državne revizorske institucije (DRI) koju je ta institucija dala u svom Izvještaju o reviziji finansijskog izvještaja Naručioca za 2016. godinu, a koja se tiče načina evidentiranja izvršenih radova na sanaciji cjevovoda u opštini Tivat“, te davanje mišljenja usklađenog sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i sačinjavanje izvještaja o tome. **Preduzeće je predmetnu Analizu** računom broj 001-279 od 30.07.2018. godine **platilo 2.000,00€ Društvu** za izdavaštvo, edukaciju i savjetodavne usluge **„Računovođa“ DOO** Podgorica, a **mišljenje je dao Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore**, koji je osnivač Društva.
DRI konstatuje da je **Preduzeće ugovorom angažovalo Institut** sertifikovanih računovođa CG **radi provjere** ispravnosti preuzetih mjera za **realizaciju svih preporuka** DRI, pa i preporuka 7, **8** i 15. Institut iako je prethodno bio angažovan od strane Preduzeća, na osnovu **„postavljenog pitanja“** dao je Preduzeću **mišljenje** koje se odnosi **na preporuku 8, koje je suprotno mišljenju DRI,** i naplatio ga **2.000,00€.**
DRI i ISRCG imaju zaključen Sporazuma o saradnji od 12.10.2015. godine, kojim su u čl. 2 utvrđeni principi saradnje na bazi „uzajamnog povjerenja, ravnopravnosti, partnerstva, nemiješanja u unutrašnje stvari uz puno poštovanje profesionalnih interesa obje strane“, što u ovom slučaju nije poštovano.

Institut sertifikovanih računovođa i revizora Crne Gore je u vezi **pitanja** postavljenog dopisom br. **18-44/1** od 10.01.2018. godine i dostavljene dokumentacije od strane Javnog Preduzeća donio Mišljenje broj 18-431/1 od 12.02.2018. godine koje prenosimo integralno:

„Sagledavajući cjelokupni standard MRS 16, a posebno paragrafe 7, 12, 13 i 20(a) mišljenja smo da iznos **prvobitno** knjižen tokom 2016. godine na kontu 53203 – Trošak održavanja opreme, treba da ostane na tom kontu, jer se radi o troškovima održavanja, a ne o uvećanju vrijednosti opreme.

U obrazloženju Mišljenja ISRCG koje je **potpisao generalni sekretar Instituta I. P.** navedeno je da:

1. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se radi o jednom dijelu cjevovoda (dužine 722 m) čija je nabavna vrijednost prema popisnoj listi 57.527€ a sadašnja vrijednost je 51.614.€ na 31.12.2016. godine, koji je u računovodstvenoj evidenciji predstavljen analitički kao dio cjevovoda. Institut smatra da na cjevovod ne treba sagledavati samo kroz segment vodovoda dužine od 722 m, nego kao trošak cijelog vodovodnog sistema. DRI smatra pogrešnim navedeno zaključivanje Instituta jer je pored MRS 16 predmetna materija regulisana nacionalnim propisima. Članom 13 st 2 Zakona o porezu na dobit pravnih lica je definisano da **stalna osnovna sredstva i ulaganja u nepokretnosti** obuhvataju materijalna i nematerijalna ulaganja čiji je **vijek trajanja duži od jedne godine** i čija **vrijednost prelazi 300,00€. Navedeno znači da je iznos sanacionih ulaganja od 233.479,00€** u Cjevovod PK Tivat – PS Podkuk **trebalo priznati kao sredstvo, odnosno uvećanje imovine**, **a ne kao trošak vodovoda** na kontu 53203 – troškovi vodovoda.Takođe, članom 3 i 22 Zakona o državnoj imovini je određeno da su **nadležni organi dužni sa povjerenom imovinom postupati zakonito i ekonomično sa pažnjom dobrog domaćina. Pojam dobrog domaćina podrazumijeva pojačanu pažnju prema državnoj imovini, što svakako podrazumijeva i njeno uvećanje.**

2. Institut smatra da je uvlačenje sanacione košuljice dovelo do smanjenja kapaciteta protoka cijevi. DRI smatra **paušalnim** zaključivanje Instituta jer nije izračunato koliko je to smanjenje. U izvještaju o radu Preduzeća i mišljenju Ekspertskog tima je navedeno: „u periodu **prije sanacije, cjevovod je korišćen sa ograničenim kapacitetom od svega 70 – 80 l/s.** Nakon sanacije **cjevovod je saniran na mogući kapacitet od preko 300 l/s.“ U Izvještaju o radu Preduzeća za 2016**. godinu navedeno je da **„Uvlačenje sanacionog materijala ima za cilj eliminisanje oštećenja cjevovoda, smanjenje hrapavosti i linearnih gubitaka, odnosno povećanje pouzdanosti sistema“.**

3. Institut smatra da se troškovi ne uključuju u knjigovodstvenu vrijednost opreme ako sredstvo ne radi punim kapacitetom. DRI smatra da je ova ocjena Instituta donesena zbog nedovoljnog poznavanja rada Javnog preduzeća. **Da li će sredstvo raditi punim kapacitetom, pretežno zavisi od odluka lokalnih vodovodnih preduzeća o količinama vode koje će povući iz sistema RVS – a.** Lokalna vodovodna preduzeća već duži niz godina, zbog velikih gubitaka na lokalnim vodovodnim mrežama, povlače samo nedostajajuće količine vode iz Regionalnog vodovoda.

Takođe, važno je reći da je revizijom utvrđeno da je iznos od 233.479,77€ **prvobitno** bio evidentiran na računu 023 – nekretnine, postrojenja i oprema kroz 4 naloga za knjiženje i to: nalog broj 16-4500-00008 od 31.05.2016. godine, nalog broj 16-4500-00010 od 21.06.2016. godine, nalog broj 16-4300-00523 od 25.07.2016. godine i nalog broj 16-4300-00923 od 23.12.2016. godine. Provjerom navedenih naloga utvrđeno je da **odgovorno lice nije vršilo storniranje navedenih naloga**, već je izmjenu istih izvršilo na način što je u navedenim nalozima, **umjesto računa 023 - nekretnine, postrojenja i oprema, unijelo račun 532 – troškovi usluga održavanja**, što je evidentirano u Konačnoj verziji Glavne knjige, tako da **ne stoji ocjena Instituta da je 233.479,77€ prvobitno bio evidentiran na računu 532 – troškovi usluga održavanja. Izmjene učinjene na navedeni način nijesu u skladu sa čl. 19 Zakona o računovodstvu,** kojim je određeno da se računovodstvena evidencija zasniva na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja. Takođe, izmjene izvršene na navedeni način nijesu u skladu sa čl. 8 Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu kojim je definisano: „**elektronski dokument** je skup podataka koji su elektronski oblikovani, poslati, primljeni ili skladišteni na elektronskom, magnetnom, optičkom ili drugom mediju, i koji **sadrži svojstva pomoću kojih se identifikuje stvaralac, utvrđuje vjerodostojnost sadržaja i dokazuje nepromjenjivost sadržaja u vremenu,** a uključuje sve oblike pisanog teksta, podatke, zvuk, govor i slično”.

Na XIII sjednici Upravnog odbora Preduzeća održanoj dana **27.02.2018**. godine **Direktor je obavijestio članove Upravnog odbora** da je Preduzeće uložilo prigovor na zapisnik Poreske uprave i dodao da će se:“prigovor razmatrati na zajedničkom sastanku koji će se održati u prostorijama Poreske uprave 01.03.2018. godine i **da je pribavljeno mišljenje Instituta računovođa Crne Gore** u vezi sa pitanjima iz nalaza inspektora, koje potvrđuje osnovanost prigovora JP“.

Dana 01.03.2018. godine u prostorijama Poreske uprave održan je sastanak između predstavnika Poreske uprave i Regionalnog vodovoda povodom Primjedbi na dopunu Zapisnika o izvršenom inspekcijskom nadzoru. Uz inspektorku R.B. na sastanku je prisustvovao **pomoćnik direktora Poreske uprave S.G**. koji je nakon prezentovanja dokumentacije koja potkrepljuje stav Regionalnog vodovoda da sanirani cjevovod treba knjižiti kao rashod, a ne novu investiciju, u potpunosti **odobrio** ovakav stav i **iskazao svoju spremnost da pruži podršku Regionalnom vodovodu prilikom odbrane istog** (Dokaz: Zapisnik sa XIV sjednice UO od 29.03.2018.).

Na XV sjednici Upravnog odbora Preduzeća održanoj dana **17.05.2018**. godine pod tačkom 2. Informacije o aktivnostima JP – a između dvije sjednice UO, alineja 20, je navedeno:
„16.05.2018. godine predstavnici Regionalnog vodovoda su imali zakazani sastanak sa ministrom finansija na kojem su razmatrana pitanja od velike važnosti po ovo preduzeće poput odnosa sa DRI, tekućeg procesa transformacije i relacija sa IRF, sredstvima Regionalnog vodovoda koja su uložena u osnovna sredstva ViK Cetinje i ulogom Prijestonice. Sastanak je završen veoma uspješno uz dobijenu podršku Ministra finansija po svim navedenim pitanjima.“

Nakon nadzorom utvrđenog pogrešnog iskazivanja dobitka i gubitka za 2013, 2014, 2015, i 2016. godinu, plaćanja davno zastarelih obaveza iz 2010. godine, uvažavanja pribavljenih i plaćenih mišljenja od NVO i „ekspertskih timova“, kao i održavanje sastanaka predstavnika JP sa čelnicima Poreske uprave i Ministarstva finansija, **isti poreski inspektor je zanemario mišljenje DRI i nakon 9 mjeseci „premišljanja“ mijenja svoj nalaz, samo u dijelu nadzora koji se odnosi na 2016. godinu koja je bila predmet revizije od strane DRI** (Vjerovatno ostale finansijske godine nijesu bile interesantne za menadžment Preduzeća, jer nijesu bile predmet revizije, ali su indikativne s aspekta ponašanja subjekta revizije u kontinuitetu) i u Rješenju br: 03/11-3-359/5-18 od 05.11.2018. godine na str. 9 navodi:
„**Primjedbe poreskog obveznika** vezane za primjenu MRS 16 (sanacija dijela cjevovoda na potezu P.K.“Tivat“ – P.S. Podkuk“), što je za posledicu kroz poresku prijavu poreza na dobit za 2016. godinu imalo povećanje dobiti u iznosu od 231.741,52€, kao i troškova amortizacije iskazane u bilansu uspjeha u iznosu od 1.738,25€, troškova amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe u iznosu od 11.674,00€ **se usvajaju.“**

Rješenje br: 03/11-3-359/5-18 je dostavljeno JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ dana 08.11.2018. godine (zavodni broj: 18-4555/1), dok je DRI navedeno rješenje prezentirano u aprilu 2019. godine tokom kontrolne revizije Preduzeća. Informaciju u vezi izvršenog inspekcijskog nadzora, na osnovu zahtjeva DRI, Poreska uprava je dostavila DRI 24.05.2019. godine.

Na osnovu izloženog DRI smatra da Zakon o poreskoj administraciji, Zakon o porezu na dobit i Zakon o upravnom postupku pružaju dovoljno mogućnosti strankama da ostvare svoja prava, jer je obezbijeđena dvostepenost upravnog postupka i pravo stranaka na sudsku zaštitu. S druge strane u skladu sa čl. 12 Zakona o upravnom postupku, ovlašćenom službenom licu treba omogućiti da samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti u upravnom postupku i da na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti odlučuje o upravnoj stvari**. Sastanci sa čelnicima državnih organa**, prije donošenja rješenja od strane ovlašćenog lica, **na kojima se pribavlja „podrška“** predstavljaju grubo narušavanje načela samostalnosti i slobodne ocjene dokaza.

Revizijom je utvrđeno da je Preduzeće **28.12.2017.** godine **platilo porez na dobit za 2010. godinu** u iznosu od 100.655,00€, a **15.02.2018. godine kamatu** zbog neblagovremeno plaćene poreske obaveze u iznosu od 10.806,49€, dok je Poreska uprava u postupku kontrole donijela Rješenje br: 3/11-3-359/5-18 od 05.11.2018. godine.

Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, čl. 40, **poreska prijava** podnosi se najkasnije u **roku od tri mjeseca od isteka perioda** za koji se obračunava porez. **U istom roku vrši se i uplata poreza** iskazanog u prijavi. Takođe, čl. 38 stav 4 Zakona o poreskoj administraciji određeno je da: **„**poreski obveznik ne može podnijeti izmijenjenu poresku prijavu poslije pokretanja postupka kontrole”. U tim slučajevima u skladu sa čl. 52 stav 2 i 3 kada poreski obveznik ne obračuna porez, utvrđivanje poreske obaveze vrši poreski organ rješenjem.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 8. nije realizovana.**

Na osnovu izloženog nadležni Kolegijum ponavlja preporuku iz Konačnog izvještaja o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" – Budva za 2016. godinu:

Preporuka br. 8: Preduzeće treba da, shodno MRS 8 - računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i grešaka, za iznos od 233.479,00€ uveća račun 023 – oprema i umanji račun 53203 – troškovi vodovoda i izvrši uvećanje dobiti za 2016. godinu.
i izdaje nove preporuku:

Preporuka: Ministarstvo finansija treba da u svim slučajevima obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o poreskoj administraciji, Zakona o porezu na dobit i Zakona o upravnom postupku.

9. Preporuka 9

Nalaz DRI: Utvrđeno je da je iznos od 233.479,77€ bio evidentiran na računu 023 – nekretnine, postrojenja i oprema kroz 4 naloga za knjiženje i to: nalog broj 16-4500-00008 od 31.05.2016. godine, nalog broj 16-4500-00010 od 21.06.2016. godine, nalog broj 16-4300-00523 od 25.07.2016. godine i nalog broj 16-4300-00923 od 23.12.2016. godine. Provjerom navedenih naloga utvrđeno je da je odgovorno lice nije vršilo storniranje navedenih naloga, već je izmjenu istih izvršilo na način što je u navedenim nalozima, umjesto računa 023 - nekretnine, postrojenja i oprema, unijelo račun 532 – troškovi usluga održavanja, što je evidentirano u Konačnoj verziji Glavne knjige. Izmjene učinjene na navedeni način nijesu u skladu sa čl. 19 Zakona o računovodstvu, kojim je određeno da se računovodstvena evidencija zasniva na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.
Takođe, utvrđeno je da je iznos od 15.936,00€ bio evidentiran na računu 532 – troškovi usluga održavanja kroz nalog broj 16-4320-000003 od 19.11.2016. godine. U Konačnoj verziji Glavne knjige ovaj iznos je evidentiran na računu 023 – nekretnine, postrojenja i oprema kroz nalog broj 16-4320-000001 od 16.01.2016. godine. Navedena izmjena nije izvršena storniranjem postojećeg naloga za knjiženje već evidentiranjem iznosa kroz drugi nalog za knjiženje, u okviru drugog računa i na drugi datum (datum na koji je izvršena izmjena je raniji od datuma na koji je izvršeno prvobitno knjiženje).

Takođe, iznos od 28.429,00€ u Preliminarnoj Glavnoj knjizi, evidentiran je kroz nalog broj 16-4000-000001 od 01.01.2016. godine i to: iznos od 4.653,81€ i iznos od 19.105,43€ na računu 103 – alat i inventar i iznos od 4.669,00€ na računu 011 – koncesije, patenti, licence i slična prava. U Konačnoj verziji Glavne knjige navedeni iznos evidentiran je na računu 023 – nekretnine, postrojenja i oprema kroz nalog broj 16-4700-000035 od 31.12.2016. godine. Izmjena nije izvršena storniranjem naloga za knjiženje već direktnom izmjenom podataka u Glavnoj knjizi.

Provjerom je utvrđeno je da su kroz navedene izmjene, pod istim brojem u Konačnoj Glavnoj knjizi evidentirani drugi podaci (drugi datumi i drugi iznosi). Tako je kroz nalog broj 16-4320-000003 od 19.11.2016. godine na računu 532 – troškovi usluga održavanja evidentiran iznos od 15.936,00€ po otpremnici broj 48. Nakon izvršenih izmjena, kroz isti nalog, u Konačnoj Glavnoj knjizi, po otpremnici broj 40 evidentiran je 22.03.2016. godine iznos od 1.653,72€ (takođe na računu 532).

Vođenje poslovnih knjiga je propisano čl. 19 Zakona o računovodstvu po kojem je pravno lice dužno da registruje sve poslovne transakcije i vodi njihovu evidenciju u poslovnim knjigama po metodi fakturisane realizacije. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko poslovanje i rezultate poslovanja.
Revizijom je utvrđeno da navedene izmjene nijesu izvršene u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva shodno Zakonu o računovodstvu kroz storniranje naloga za knjiženje, što utiče na pouzdanost računovodstvenih podataka, odnosno na pouzdanost finansijskog stanja i rezultata poslovanja.

Preporuka 9: Preduzeće treba da, shodno članu 19 Zakona o računovodstvu, da prilikom unosa podataka u glavnu knjigu, računovodstvenu evidenciju zasniva na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u

skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat je u izjašnjenju naveo da je preporuka realizovana, kao i da je u postupku vršenja revizije jasno utvrđeno da se radi o pojedinim slučajevima, a Finansijski sektor će posvetiti dodatnu pažnju prilikom unosa podataka i sa pojačanom pažnjom voditi računa da ne dolazi do sličnih propusta.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće registruje sve poslovne transakcije i njihovu evidenciju u poslovnim knjigama vodi po metodi fakturisane realizacije. Takođe, računovodstvena evidencija zasnovana je na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva. Međutim, **zbog pogrešnih evidentiranja** koja su bliže opisana **u preporukama 7, 8 (osnovna sredstva u iznosu od 233.479,00€ za 2016. godinu) i 15 (amortizacioni trošak IDA kredita u iznosu od 1.512.909,90€ za 2016. godinu, u iznosu od 1.225.984,93€ za 2017. godinu i 951.586,35€ za 2018. godinu)**, **finansijsko stanje i rezultati poslovanja nijesu realno prikazani.**

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 9. djelimično realizovana**.

10. Preporuka 10

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da Preduzeće nije u potpunosti uspostavilo elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine. U Preduzeću imaju evidenciju imovine samo kroz popisne liste, a imovinu vode zbirno na klasi O, dok je ne evidentiraju analitički po grupama i klasama. Takođe, u postupku revizije utvrđeno je da Preduzeće i ispravku vrijednosti nekretnina (zgrade i oprema) vodi na klasi 2.

Sadašnja vrijednost osnovnih sredstava u Bilansu stanja na 31.12.2016. godine iskazana je u iznosu od 94.579.054,00€, a u popisnim listama iznosi 94.606.686,00€, odnosno 27.632,00€ više. Dio razlike u iznosu od 14.691,00€ odnosi se na nabavnu vrijednost stana koja se nalazi u popisnim listama, a isknjižen je iz knjigovodstvene evidencije. Za preostali dio u iznosu od 12.941,00€ revizor nije dobio obrazloženje na šta se odnosi niti je Popisna komisija utvrdila navedenu razliku.

Preporuka 10: Preduzeće treba da uspostavi softversku evidenciju pokretne i nepokretne imovine, ispravku vrijednosti nekretnina evidentira u okviru analitičkog računa iz klase 0, a na kraju poslovne godine vrši cjelovit popis imovine, kao i usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja, utvrdi i obrazloži utvrđene razlike.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće je uspostavilo softversku evidencija pokretne i nepokretne imovine. Ispravka vrijednosti nekretnina preduzeća evidentira se u skladu sa kontnim planom. Popisna komisija, usklađuje knjigovodstveno i stvarno stanje i do dana dostavljanja Izvještaja o realizaciji preporukqa, navedeno je da je bilo uskladjeno i utvrđeno i obrazožene razlike za 90% utvrđene razlike. Preduzeće je završilo evidencije za 2015. i 2016. godinu.
Usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja, utvrđivanje i obrazloženje utvrđenih razlika vršiće se kroz popis za 2017. godine, u ovom dijelu realizacija preporuke je u toku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je, u skladu sa gore navedenom preporukom, uspostavilo softversku evidenciju pokretne i nepokretne imovine, što je u postupku revizije utvrđeno neposrednim uvidom u istu. Takođe, utvrđeno je da preduzeće ispravku vrijednosti cjelokupne imovine evidentira u okviru analitičkih računa iz klase 0.

U postupku revizije date su na uvid popisne liste, kao i izvještaji popisnih komisija o izvršenom popisu imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2017. godine (broj 18-292/1 od 31.01.2018. godine) i na dan

31.12.2018. godine (broj 19-246/1 od 31.01.2019. godine). Iz gore navedenih izvještaja i popisnih lista evidentno je da Preduzeće na kraju poslovne godine vrši popis cjelokupne imovine.

U toku 2017. i 2018. godine provjeren je iznos od 12.941,00€ za koji revizor u prethodnoj reviziji nije dobio obrazloženje. Utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na prenešene greške iz popisa iz ranijih godina. JP je otklonilo gore pomenute greške i izvršilo usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja. Na dan 31.12.2017. godine, razlika između knjigovodstvenog i stvarnog stanja iznosila je 2.003,90€, dok na dan 31.12.2018. godine navedena razlika ne postoji.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 10. realizovana**.

11. Preporuka 11

Nalaz DRI: Preduzeće je na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore, broj 03-7120 od 28.07.2011. godine preusmjerilo dio kreditnih sredstva iz ABU Dabi fonda u iznosu od 500.000,00€ za realizaciju Projekta unapređenja sistema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje. Potraživanja po ovom osnovu od VIK Cetinje, na dan 31.12.2016. godine iznose 709.688,00€, odnosno 209.688,00€ više, zbog otplata kamata i kursnih razlika. Revizijom nije utvrđeno postojanje odgovarajućeg akta između Vlade, Preduzeća i Prijestonice Cetinje (odnosno VIK Cetinje) o regulisanju međusobnih odnosa.

Preporuka 11: Preporučuje se Vladi i Prijestonici Cetinje (VIK Cetinje) da regulišu dužničko – povjerilačke odnose sa Preduzećem.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Po konstituisanju organa lokalne samouprave Prijestonice Cetinje nakon poslednjih izbora, JP će još jednom inicirati održavanje sastanka sa ciljem postizanja dogovora sa rukovodstvom Prijestonice Cetinje i ViK d.o.o. Cetinje u vezi definisanja ove njihove nedvosmislene obaveze, koju je jasno utvrdila i Vlada CG dopisom Ministarstva finansija broj. 02-17/14630 od 21.07.2017. godine. U slučaju nemogućnosti postizanja dogovora, Regionalni vodovod će pokrenuti postupak utuženja. Ukoliko se do 31.12.2017. godine ne postigne dogovor sa Prijestonicom Cetinje, Preduzeće će pokrenuti sudski spor.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Shodno Zaključku Vlade Crne Gore broj 03-7120 od 28.07.2011. godine, dio neutrošenih kreditnih sredstava iz Fonda za razvoj Abu Dhabi u iznosu od 500.000,00€ preusmjerena su za potrebe rješavanja pitanja vezanih za vodosnabdijevanje u Prijestonici Cetinje.
U postupku revizije utvrđeno je da potraživanja po ovom osnovu od ViK Cetinje, na dan 31.12.2016. godine iznose 709.688,00€, na dan 31.12.2017. godine 740.509,83€ koliko iznose i na dan 31.12.2018. godine. Potraživanje je više za iznos od 240.509,83€ zbog otplata kamata i kursnih razlika.
U postupku kontrolne revizije utvrđeno je da je JP otplatilo cjelokupni kreditni aranžman zadužujući se kod Erste banke AD.
Dokumentom broj 06-3588/1 od 18.07.2017. godine, Ministarstvo finansija je upoznalo Prijestonicu Cetinje sa obavezom izmirenja navedenog duga prema JP u cilju izbjegavanja mogućeg sudskog spora. Takođe, istim dokumentom predloženo je da se pravno definišu prava i obaveze između JP i Prijestonice Cetinje kako bi se izmirile obaveze prema JP.
Prijestonica Cetinje je, dopisom broj 01-355/19-514 od 01.04.2019. godine obavijestila JP da je u saradnji sa ViK Cetinje preduzela aktivnosti u cilju izmirenja gore pomenute obaveze.
U toku revizije, nije na uvid dat dokaz koji bi potvrdio da su regulisani dužničko-povjerilački odnosi između Vik Cetinje i JP.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 11. nije realizovana**.

12. Preporuka 12

Nalaz DRI: U postupku revizije utvrđeno je da su gotovinska plaćanja izvršena na osnovu relevantne dokumentacije (putni nalozi, fiskalni računi, rješenja direktora i sl.). Međutim, revizijom je utvrđeno da su vršene gotovinske isplate naknada na koje se obračunava porez, što je u suprotnosti sa članom 5 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja.

Preporuka 12: Preduzeće treba da postupa u skladu sa članom 5 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja i članom 3 internog Pravilnika o blagajničkom poslovanju kojima je propisano da se plaćanja na koja se obračunavaju porezi i doprinosi ne mogu vršiti gotovinskim putem.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće se izjasnilo da će ubuduće izbjegavati pojedinačna plaćanja gotovinskim putem.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Društvo je na dan 01.01.2018. godine raspolagalo sa gotovinom u iznosu od 72,15€. Tokom 2018. godine podignuto je gotovine u iznosu od 970,00€, a izvršene isplate iznosile su 1.041,67€. Preostala gotovina na kraju godine iznosila je 0,48€. Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na gotovinske isplate utvrđeno je da se gotovina, uglavnom, koristila za plaćanje poštanskih usluga.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 12. realizovana**.

13. Preporuka 13

Nalaz DRI: Preduzeće nije postupalo u skladu sa internim Pravilnikom o blagajničkom poslovanju, u dijelu koji se odnosi na odredbe kojim je propisan način kontrolisanja formalne ispravnosti blagajničkih isprava. Takođe, nije vođen dnevnik blagajne na propisanom obrascu koji sadrži pregled svih promjena i saldo na kraju dana, potpisan od strane blagajnika. Preduzeće u pojedinim slučajevima nije postupalo shodno internom Pravilniku o službenom putovanju, u dijelu koji se odnosi na obavezu podnošenja putnog naloga u roku od 7 dana od dana povratka sa službenog puta radi obračuna troškova. Takođe, u pojedinim slučajevima nije vršen povraćaj novca u blagajnu po osnovu naloga za službeno putovanje u roku od tri dana od dana kad je zaposleni upoznat sa konačnim obračunom.

Preporuka 13: Preduzeće treba da postupa u skladu sa internim procedurama određenim Pravilnikom o blagajničkom poslovanju i Pravilnikom o službenom putovanju, kojima je propisana obaveza vođenje dnevnika blagajne koji će biti ovjeren od strane blagajnika i rukovodioca finansijskog sektora, kao i da u propisanom roku vrši obračun i isplatu/naplatu po osnovu naloga za službeno putovanje.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: UO Preduzeća je 21.08.2017.godine usvojio Pravilnik o izmjenama Pravilnika o blagajničkom posovanju br. 01-17/14991/6. Očekuje se da će njegovom dosljednom primjenom i primjenom Pravilnika o službenom putovanju navedene nepravilnosti biti otklonjene. Navedeno je da se Dnevnik blagajne ovjerava od strane blagajnika i Rukovodioca finansijskog sektora, a da se obračun/naplata po osnovu naloga za službeno putovanje vri u propisanom roku. Definisan je i Blagajnički maksimum u preduzeću od 300,00€.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

- Isplata akontacija i troškova službenih putovanja vršila se preko žiro računa,
- Troškovi službenih putovanja opravdani su relevenatnom dokumentacijom (računi za taxi, parking i sl.) i u prilogu putnog naloga nalazi se i Odluka o odobrenju službenog putovanja, izvještaj sa službenog puta, a uglavnom i pozivno pismo,
- Odluku o odobrenju službenog putovanja za zaposlene donosi Direktor, dok službeni put Direktora odobrava Predsjednik Upravnog odbora,

- Za svakog zaposlenog kojem je data akontacija, vodi se posebna analitička kartica, a doplata/naplata po osnovu razlike između date akontacije i stvarnih troškova službenog putovanja uglavnom se vrši u propisanom roku, nakon povratka sa službenog puta, a ne međusobnim prebijanjem na kraju godine, kao u ranijem periodu.
- Putni nalozi ovjereni su od strane ovlašćenih lica, kako je i predviđeno internim Pravilnikom o službenom putovanju. Popunjavaju se verifikacione liste u kojima se unose podaci o broju putnog naloga, troškovima službenog putovanja i iznosu koji je potrebno doplatiti ili naplatiti (u zavisnosti od razlike u iznosu između date akontacije i stvarnih troškova službenog putovanja). Verifikacione liste poptisuju: obračunski radnik, rukovodilac finansijskog sektora, šef FMC procedura i Direktor.
- Dnevnice su obračunate u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 13. realizovana**.

14. Preporuka 14

Nalaz DRI: Potrošnja sredstava usled korišćenja platnih kartica nije opravdana relevantnom dokumentacijom (fiskalnim računima), što je u suprotnosti sa odredbama člana 19 Zakona o računovodstvu i članova 31 i 32 Zakona o PDV-u.

Preporuka br. 14: Preduzeće treba da način vođenja računovodstvene evidencije uskladi sa članom 19 Zakona o računovodstvu ("Sl. list CG", br. 052/16), kao i da prilikom gotovinskog plaćanja obezbijedi primjenu članova 31 i 32 Zakona o PDV-u kojim je propisana obaveza izdavanja i uzimanja računa i osnovni podaci koje sadrži račun izdat poreskom obvezniku ili drugom licu.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će u narednom periodu posvetiti pojačanu pažnju u vezi sa izdavanjem, uzimanjem i pravdanjem troškova fiskalnim računima. Navedeno je da je preduzeće, u cilju otklanjanja mogućih nedoumica povodom tumačenja prethodne preporuke i prevencije posledica koje bi mogle nastati pogrešnim tumačenjem načina korišćenja poslovnih platnih kartica u prethodnom periodu, sačinilo detaljnu evidenciju isplata putem platnih kartica za period 2013-2017. godine, iz koje se nedvosmislenio da zaključiti da svrha korišćenja istih.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je 23.11.2016.godine donijelo Pravilnik o reprezentaciji br. 01-16/11697/6 kojim se uređuje korišćenje sredstava za reprezentaciju, evidencija i kontrola utroška tih sredstava. Pravilnikom je definisano da pravo na reprezentaciju imaju: Direktor Preduzeća, tehnički direktor, rukovodilac finansijskog sektora, rukovodilac sektora za pravne i administrativne poslove, pri čemu je limit definisan Planom reprezentacije koji, shodno članu 3 pomenutog pravilnika donosi Direktor preduzeća. Planom korišćenja **reprezenatcije** po organizacionim jedinicama i korisnicima za 2018. godinu, definisan je godišnji **limit u iznosu od 57.000,00€** (reprezentacija na nivou Preduzeća: 25.000,00€; reprezentacija Direktora: 12.000,00€, reprezentacija tehničkog sektora: 12.500,00€ i reprezentacija finansijskog sektora 7.500,00€).

Preduzeće je tokom 2018. godine na ime troškova reprezentacije evidentiralo iznos od 31.563,42€. Od navedenog iznosa, korišćenjem platne kartice plaćen je iznos od 7.148,17€. Primjenom metode slučajnog uzorka od deset računa utvrđeno je da su troškovi reprezentacije, koji su nastali korišćenjem platne kartice, opravdani relevantnom dokumentacijom, odnosno fiskalnim računima.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 14. realizovana**.

15. Preporuka 15

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da Preduzeće obaveze prema IDA kreditu nije iskazalo u punom iznosu, već je na računu 41504 - Dugoročni krediti u inostranstvu na dugovnoj strani evidentiralo Amortizacioni

trošak kredita – ispravku vrijednosti kredita i na taj način smanjilo iskazane obaveze po IDA kreditu na dan 31.12.2015. godine za 1.756.204,32€ i na dan 31.12.2016. godine za 1.512.909,90€. Navedeno znači da su u Bilansu stanja za 2016. godinu iskazane dugoročne obaveze po kreditima (bez obaveza po kreditima do 1 godine) u iznosu od 19.527.904,65€ umjesto 21.040.814,35€, odnosno da su iskazani manje za 1.512.909,90€.

- Preduzeće je iznos kamate za 2016. godinu utvrdilo preko amortizacije IDA kredita i preračunalo u € primjenom kursa na na dan 31.12.2016. godine i za navedeni iznos uvećalo račun 562 - Troškovi kamata i zadužilo račun 41504 – Amortizacioni trošak IDA kredita za iznos od 249.100,60€. Na taj način je račun 41504 – Amortizacioni trošak (početno stanje na 01.01.2016. godine iznosilo 1.756.204,32€) umanjen je za 249.101,32€ i na 31.12.2016. godine iskazan je u iznosu 1.512.909,89€.

Preporuka 15: Preduzeće treba da, u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procena i greške, ispravi grešku na računu Amortizacija IDA kredita čija je vrijednost na 31.12.2016. godine iznosila 1.512.909,90€. Nakon ispravki finansijskih grešaka neophodno je, pripremiti i sastaviti finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće se izjasnilo da je navedena preporuka nesprovodljiva, jer nije usklađena sa MRS koje JP Regionalni vodovod mora da primjenjuje prilikom izrade finansijskih iskaza, što su potvrdili i dopisi koje je Preduzeće pribavilo od Svjetske banke i EBRD koji su sastavni dio Izvještaja o sprovedenim radnjama i dostavljenim preporukama.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Prije prezentiranja nalaza Kontrolne revizije, **DRI smatra da je važno napomenuti nekoliko činjenica u vezi zatečenog stanja** vezano za evidenciju IDA kredita prilikom revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ – Budva za 2016. godinu, kao i aktivnosti koje su preduzete u cilju ozakonjenja evidentiranja Amortizacionog troška IDA kredita i njegovog evidentiranja u poslovnim knjigama:

- Revizijom je bilo utvrđeno da su postojali slučajevi kada se **izmjene u nalozima za knjiženje ne vrše storniranjem naloga za knjiženje već direktnom izmjenom podataka u Glavnoj knjizi** što nije u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva predviđenim čl. 19 Zakona o računovodstvu, u vezi čega je DRI dala preporuku Preduzeću.
- Preduzeće nije dalo razumljivo objašnjenje za način uknjižavanja dobiti pod datumom 01.01.2011. godine u iznosu od 2.577.144,00€, **nije bila obezbijeđena adekvatna i dovoljna dokumentacija** o evidentiranju dobiti kao početnog stanja na 01.01.2011. godine. Prvi pisani dokument o načinu knjiženja IDA kredita br: 01-17/13227 od 24.03.2017. godine dobijen je po zahtjevu DRI, od računovođe Preduzeća u toku vršenja revizije. Uz navedeni akt priložen je **amortizacioni plan kredita koji nije zaveden** od strane Preduzeća, **niti posjeduje potpis od strane autora**.

- **Dugoročne obaveze** po kreditima na dan 31.12.2016. godine **u Bilansu stanja** su bile iskazane u iznosu od **19.527.904,65€** dok su **u Glavnoj knjizi** Preduzeća bile evidentirane u iznosu od **21.040.814,35€,** odnosno za 1.512.909,90€ više.

- **U Formularu za utvrđivanje portfolia dugova** na dan 31.12.2016. godine koji je Preduzeće dostavilo Ministarstvu finansija **dugoročne obaveze po kreditima** su iskazane u iznosu od **23.761.020,36€** dok su **u Glavnoj knjizi** Preduzeća bile evidentirane **ukupne obaveze po kreditima** (dugoročne + kratkoročne) u iznosu od **23.761.005,92€ od čega se na dugoročne kredite** odnosi iznos od **21.040.814,35€,** a na kratkoročne 2.720.191,57€. Preduzeće je na dugovnoj strani računa 41504 – amortizacioni trošak IDA kredita evidentiralo iznos 1.512.909,90€ i na taj način za navedeni iznos umanjilo obaveze po dugoročnim kreditima u Bilansu stanja. Navedeno je dovelo do situacije da Preduzeće godinama dostavlja neusaglašene podatke Ministarstvu finansija u odnosu na podatke koje dostavlja Vladi. Preduzeće, u Formularu za utvrđivanje portfolija dugova koji dostavlja Ministarstvu finansija iskazuje pravo stanje obaveza po kreditima, dok kroz finansijske izvještaje koje Preduzeće dostavlja Vladi iskazuje obaveze po kreditima u umanjenom iznosu za amortizacioni trošak kredita.

- **Ministarstvo finansija** je dopisom br. 06-2046/1 od 18.04.2017. godine **obavijestilo DRI da vrši otplatu po osnovu kamata IDA kredita** i da je do 31.12.2016. godine otplatilo iste u iznosu od 367.450,70SDR, odnosno 413.710,17€. **Termin kamate je korišten i u Preduzeću**. U zapisniku sa VI **sjednice UO** održane 05.04.2017. godine, P. B. savjetnik za saradnju sa međunarodnim finansijskim organizacijama objašnjavajući članovima UO konstrukciju finansiranja regionalnog vodovoda, navodi: „Po ugovoru o kreditu sa Svetskom bankom povučeno je 5.975.796,46 SDR (ili 6.413.604,19€) **sa godišnjom kamatom od 0,75%**. Datumi za povraćaj kredita su 15. april i 15. oktobar, a kredit se otplaćuje počev od 15.10.2017. godine, a zaključno sa 15.04.2027. godine". Takođe, **u Izvještaju** o realizaciji Godišnjeg plana rada s Godišnjim finansijskim izvještajem JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" za 2016. godinu, dostavljenom **Vladi** navodi se „Ugovor sa Svjetskom bankom je zaključen na 6.600.000 SDR **sa godišnjom kamatom od 0,75%**" (tačka 3.5. Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja navedenog Izvještaja).
- **Ministarstvo finansija** je dopisom br. 06-3661/4 od 24.07.2017. godine obavijestilo JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" da je: „obaveze za service charge definisalo u svom dopisu kao kamatu jer se **radi o naknadi na povučena sredstva koja ima sličnu suštinu kao kamata**". Takođe, u dopisu Ministarstva finansija je navedeno: „U vezi sa izvještajem Državne revizorske institucije i međunarodnim računovodstvenim standardima, **ne možemo dati komentar kako je vršena amortizacija obaveza**, već je navedeno činjenično stanje po osnovu zahtjeva za plaćanje dostavljenih od strane Svjetske banke, kao i uslovima definisanim Ugovorom o finansiranju".
Dopis Ministarstva finansija od 24.07.2017. godine, Preduzeće je dopisom br: 01-17/14657 od 25.07.2017. godine, dostavilo **DRI**, i navelo: „Shodno dogovoru sa zajedničkog sastanka, održanog u prostorijama DRI, dana 21.07.2017. godine, **informišemo Vas da smo pribavili odgovor Ministra finansija u Vladi CG, g.- dina Darka Radunovića, u vezi razjašnjenja koji se odnosi na način amortizacije IDA kredita** po Ugovoru o finansiranju (Kredit broj: 4322 MOT).

- Preduzeće nije blagovremeno uradilo **Izvještaje o reviziji finansijskih izvještaja za 2015. i 2016**. godinu. **Izvještaji** su rađeni mnogo kasnije i **izdati su tokom 2019**. godine od **revizorske kuće „Delloite touch"** i to**:** 15.04.2019. godine **za 2015. godinu** i 30.05.2019. godine **za 2016. godinu**. Državnoj revizorskoj instituciji je 02.08.2019. godine dostavljen i Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja **za 2017. godinu** koji je takođe uradila revizorska kuća „Delloite touch". U svim navedenim izvještajima izrečeno je **mišljenje sa rezervom**.

- Utvrđeno je da Preduzeće u Prijavi poreza na dobit za 2010. godinu nije bilo iskazalo dobit u iznosu 2.577.144,00€, i po tom osnovu nije platilo porez na dobit za 2010. godinu u zakonskom roku, odnosno do 31.03.2011. godine.

Preduzeće je pokušavajući da ozakoni utvrđenu nepravilnost, tek 28.12.2017. godine platilo porez na dobit za 2010. godinu u iznosu od 100.655,00€, a 15.02.2018. godine kamatu zbog neblagovremeno plaćene poreske obaveze u iznosu od 10.806,49€. Međutim, plaćanje poreza na ovako utvrđenu dobit nije u skladu sa članom 4 i 5 Zakona o porezu na dobit, kojim je propisano da je predmet oporezivanja dobit koju rezident ostvari u Crnoj Gori, dok dobit koju je Preduzeće iskazalo na 01.01.2011. godine i na koju je platilo porez, naknadno u 2017. godini, ne predstavlja dobit predviđenu članom 6 navedenog Zakona. Napominjemo da finansijska 2010. godina nije bila predmet inspekcijskog nadzora, kao i da poreski inspektor nije naložio plaćanje poreza na dobit za 2010. godinu, već je to učinjeno samoinicijativno od strane Preduzeća.
- U Preduzeću su naveli da su knjiženje sproveli u skladu sa preporukom nezavisnog revizora „Ernst & Young", koji je uradio i amortizacioni plan kredita. Nezavisni revizor „Ernst & Young" je vršio reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća u periodu od 2006. – 2014. godine (9 finansijskih godina), dok za 2015. i 2016. godinu nije bila vršena revizija. U Izvještaju o reviziji finansijskog izvještaja Preduzeća za 2010. godinu **nije data preporuka o načinu evidentiranja IDA kredita** niti **da** se **unos dobiti kao početnog stanja** na **01.01.2011. godine u iznosu od 2.577.144,00€ treba izvršiti u skladu sa MRS 8** – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Nezavisni revizor, iako je radio reviziju finansijskih izvještaja i za prethodne godine, nije dao preporuku o svođenju kredita na fer vrijednost i načinu evidentiranja istog u poslovnim knjigama Preduzeća.

Ukoliko je tačno da je „Ernst & Young“ uradio i amortizacioni plan kredita, **postavlja se i pitanje konflikta interesa** da li je nezavisni revizor koji je je vršio reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća, istovremeno mogao pripremati i amortizacioni plan otplate, na koji je trebao dati i mišljenje?

- Preduzeće je 06.02.2018. godine sa „Ernst & Young d.o.o., i pored toga što je isto vršio reviziju finansijskih izvještaja u periodu od 2006. do 2014. godine i bilo u prilici da da svoje mišljenje na način vrednovanja i iskazivanja obaveza po IDA kreditu, zaključilo **Ugovor o pružanju konsultanskih usluga u vezi sa računovodstvenim tretmanom obaveza po osnovu kredita u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog izvještavanja** (Dokaz: Izvještaj o sprovedenim nabavkama male vrijednosti – obrazac B). U Potvrdi o angažovanju **„Ernst & Young d.o.o. navodi** da su usluge koje će pružati savjetodavne i da **neće dati stručno mišljenje o primjeni računovodstvenih principa**, niti **mišljenje o usklađenosti računovodstvenih politika sa MSFI ili lokalnim propisima**, kao i da **usluge neće rezultirati davanjem pravnog mišljenja niti pravnog savjeta.** Dok u Analizi koju je sačinio na osnovu zaključenog Ugovora, vrši se samo navođenje pojedinih paragrafa iz MRS 39 i konstatuje da je potrebno da Preduzeće primijeni stavove iz navedenih paragrafa, kao i konstatacija da je istu preporuku, kao revizor dao u 2011. godini. Međutim uvidom u Izvještaj o izvršenoj reviziji za 2011. godinu ne stoji preporuka o načinu vrednovanja i evidentiranja navedenih obaveza, već samo konstatacija „da bi fer vrijednost finansijskog instrumenta izračunata na 31.12.2010. godine iznosila 4.299.162€, što stvara razliku od 2.577.144€, što predstavlja iznos za koji je neraspoređena dobit prethodnih godina podcijenjena.“

- Preduzeće u 2019. godini, ponovo angažuje „Ernst & Young d.o.o za usluge pripreme ažuriranog plana otplate IDA kredita, tako da tek u 2019. godini, po prvi put, dostavlja plan otplate kao dokument, za koji se zna ko ga je pripremio.

Međutim, MRS 39 u dijelu koji se odnosi na Definicije koje se odnose na priznavanje i mjerenje, stoji: ***„Fer vrijednost*** *je cijena koja bi se naplatila za prodaju imovine ili* ***platila za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu <u>na datum mjerenja</u>.“***
Takođe, u istom standardu u dijelu Mjerenje tačka UP64 stoji: ***„fer vrijednost dugoročnog kredita ili potraživanja koja ne nose kamatu, može se mjeriti po sadašnjoj vrijednosti svih budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom preovlađujućih tržišnih kamata za slične instrumente (sličan u smislu valute, roka, vrste kamate stope i drugih faktora) sa sličnim kreditnim rejtingom.***

Iz navedenog, potpuno je jasno da **fer vrijednost** koju je Preduzeće izračunalo na 31.12.2010. godine nije cijena (iznos) koju bi platilo da je izvršila plaćanje obaveza po kreditu na datum mjerenja.
Takođe, efektivna kamatna stopa od 4,23 %, koju je Prediuzeće primijenilo, nije preovlađujuća kamatna stopa koja se koristi prilikom odobravanja kredita – zajmova u valuti Specijalna prava vučenja (SDR), odnosno navedeni zajmovi i nemaju kamate u tržišnom smislu, već je uobičajeno da se koristi termin naknada (koji je veoma sličan kamati) i koji je značajno niži (0,75%) od primijenjene kamatne stope (4,23%).

Ističemo činjenicu da „Ernst & Young d.o.o, kao ni drugi eksperti od kojih je Preduzeće tražilo mišljenja i tumačenja ne ulaze u suštinu problema i ne daju svoje komentare i mišljenja na način knjiženja navedenog kredita, odnosno na evidentiranje „nerealizovane dobiti“ u iznosu od 2.577.144,00€ na 01.01.2011. godine (za koju se navodi da je podcijenjena dobit prethodnih godina), kao i na netačno iskazivanje obaveza po kreditima u finansijskim izvještajima u periodu od 2011. do 2018. godine.

Napomena: Iskazivanje obaveza po kreditu u finansijskim izvještajima nije u skladu sa MRS 39 tačka 39 – Prestanak priznavanja finansijske obaveze, gdje je navedeno ***„Subjekat je dužan ukloniti finansijsku obavezu (ili dio finansijske obaveze) iz izvještaja o finansijskom položaju onda, i samo <u>onda, kada</u> je ona ugašena – tj. kada je ugovorom određena obaveza izvršena, otkazana ili istekla“*.**

U postupku Kontrolne revizije izvršen je uvid u sve dugoročne kredite sa stanjem na 31.12.2016, 2017. i 2018. godine. Dugoročni krediti evidentirani u zaključnim listovima prikazani su u sljedećoj tabeli:

Račun	Kreditor	2016.	2017.	2018.
41501	Svjetska banka (IDA)	7.252.723,36	6.032.670,19	5.339.895,70
41502	Evropska banka	7.916.666,67	6.416.666,67	4.916.666,67
41503	Abu Dhabi fond	5.228.823,75	0,00	0,00
41503	Abu Dhabi fond (Cetinje)	642.550,57	0,00	0,00
41506	Erste banka	0,00	5.372.935,78	1.334.080,58
41507	Erste banka (Cetinje)	0,00	624.000,00	624.000,00
	Ukupno:	**21.040.764,35**	**18.446.272,64**	**12.214.642,95**
41504	Amortizacion trošak (IDA)	-1.512.909,90	-1.225.984,93	-951.587,35
	Bilans stanja na dan 31.12:	**19.527.854,45**	**17.220.287,71**	**11.263.055,60**

Dugoročni kredit – Svjetska banka (IDA). Vlada Crne Gore je 28.08.2007. godine zaključila Ugovor o finansiranju broj 4322MOT sa međunarodnim udruženjem za razvoj (IDA) u iznosu od 6.600.000,00SDR (specijalna prava vučenja). Od ugovorenog iznosa povučen je iznos, odnosno, izvršeno je plaćanje obaveza po dostavljenim situacijama o izvršenim radovima i fakturama u iznosu od 5.975.796,46SDR.
Kontrolnom revizijom utvrđeno da preduzeće nije postupilo u skladu sa Preporukom i nije izvršilo ispravku knjiženja koja se odnosi na Amortizaciju IDA kredita (račun 41504) koji je na 31.12.2016. godine iznosio 1.512.909,90€. Preduzeće je i dalje nastavilo da glavnicu navedenog kredita evidentirana je na računu 41501 – dugoročni krediti u inostranstvu (svjetska banka), i da isti umanjuje u finansijskim izvještajima za iznos amortizacionog troška, koji je evidentira na računu 41504 – amortizacioni trošak – IDA kredit. Tako da su Dugoročne obaveze po kreditima u finansijkim izvještajima – Bilansu stanja za 2017. i 2018. godinu iskazane u manjem iznosu od stvarih i to:

- na 31.12.2017. godine Glavnoj knjizi dugoročne obaveze po kreditima su evidentirane u iznosu od **18.446.272,64€, a u** Bilansu stanja Dugoročni krediti su iskazani u iznosu od **17.220.287,71€,** odnosno manje za 1.225.984,93€ i
- na 31.12.2018. godine Glavnoj knjizi dugoročne obaveze po kreditima su evidentirane u iznosu od **12.214.642,95€, a u** Bilansu stanja Dugoročni krediti su iskazani u iznosu od **11.263.055,60€,** odnosno manje za 951.587,35€.

U postupku revizije izvršen je uvid za 2017. i 2018. godinu u evidenciju i propratnu dokumentaciju vezanu za promet po navedenim računima (41501 - dugoročni krediti u inostranstvu - svjetska banka) i 41504– amortizacioni trošak – IDA kredit) što je i prikazano u nastavku.

Račun 41501 - dugoročni krediti u inostranstvu (svjetska banka)

Stanje na dan 31.12.2017 godine iznosi 6.032.670,19€, a na dan 31.12.2018. godine iznosi 5.339.895,70€.

Promjene tokom 2017. godine

Početno stanje na dan **01.01.2017. godine** na računu 41501 iznosilo je 7.252.773,36€. Tokom godine evidentirana su povećanja kredita u iznosima:

- 23.848,47€ - negativna kursna razlika iz otplata kredita od 13.10.2017. godine (prenešeno sa računa 42400 – tekuća dospjeća)
- 381.724,43€ - prenešeno sa računa 42400 – storno tekuća dospjeća iz 2017. godine

Tokom 2017. godine evidentirana su i umanjenja kredita u sljedećim iznosima:

- 487.805,00€ – pozitivna kursna razlika (račun 66300 – pozitivne kursne razlike)
- 357.334,91€ – tekuće dospjeće kredita 2017. godina (prenos na račun 42400 – tekuća dospjeća)
- 71.263,00€ - kursne razlike (račun 66300 – pozitivne kursne razlike)
- 709.273,66€ tekuća dospjeća za dvije rate 2018. godina (račun 42400 – tekuća dospjeća)

Promjene tokom 2018. godine

Početno stanje na dan **01.01 2018. godine** na računu 41501 iznosilo je 6.032.670,19€. Tokom 2018. godine evidentirana su povećanja za sljedeće iznose:

- 161.323,06€ - negativne kursne razlike na dan 01.10.2018. godine (račun 56300 – negativne kursne razlike)
- 41.093,74€ - negativne kursne razlike na dan 31.12.2018. godine (račun 56300 – negativne kursne razlike) na ostatak duga

- 134.462,12€ - negativne kursne razlike na dan 31.12.2018. godine (račun 56300 – negativne kursne razlike)
- 13.410,29€ - donos sa računa 42400 – tekuća dospjeća na dan 31.12.2018. godine.

Tokom 2018. godine evidentirana su i umanjenja kredita u sljedećim iznosima:
- 39.455,45€ - pozitivne kursne razlike (račun 66300)
- 23.017,79€ - treća rata – dio (10.10.2018. godine). Uplatu treće rate izvršilo je Ministarstvo finansija zbog blokade žiro računa Preduzeća, a iz sredstava koja je Preduzeće avansno – unaprijed prenijelo Ministarstvu finansija. Knjiženja su izvršena na teret računa 42400 u iznosu od 335.407,70€ i računa 45100 – iznos od 23.017,79€ u korist računa 15009 – ispravka vrijednosti datih avansa za zalihe i izvršene usluge - iznos od 358.425,49€.
- 6.748,14€ - treća rata MORT (račun 03820 – MORT - svjetska banka)
- 725.396,39€ - prenos na račun 42400 – tekuća dospjeća
- 48.238,40€ – storniranje efekata transakcija između računa 41501 i računa 42400
- 88.801,33€ - projekat MORT-a, korekcija pozitivne kursne razlike (račun 66300 – pozitivne kursne razlike)
- 111.406,14€ - ukidanje potraživanja MORT-a (račun 03820 – MORT - svjetska banka)

Knjiženo:	dugovno 41501	111.406,14€	
	dugovno 42400		6.447,03€
	potražno 03820		117.853,00€

Stanje na računu 66300 -pozitivne kursne razlike na dan 31.12.2018. godine iznosi 219.969,71€ i usaglašeno je sa stanjima istih na računima:

41501	128.256,75€
41504	33.281,29€
42400	48.394,61€
03820	10.037,06€
Ukupno:	219.969,71€

Stanje na računu 56300 – negativne kursne razlike na dan 31.12.2018. godine iznosi 354.160,00€ i iste su evidentirane na sljedećim računima:

41501	336.878,92€
41504	7.329,93€
03820	9.951,15€
Ukupno:	354.160,00€

Stanje na računu 56203 – rashodi kamata – Svjetska banka na dan 31.12.2018. godine iznosi 300.348,94€ (račun 56203 – rashodi kamata – svjetska banka). Čitav iznos obračunatih kamata odnosi se na račun 41504 – amortizacioni trošak – IDA kredit i usaglašen je sa računom 56203 – rashodi kamata – svjetska banka. Pojedinačne ispravke vrijednosti amortizacionog troška su: 114.377,15€, 112.427,59€, 17.679,35€ i 57.231,04€ i -1.366,19€

Račun 41504 – amortizacioni trošak – IDA kredit

Pregled promjena amortizacionog troška od momenta formiranja (2011. godina) zaključno sa 2018. godinom prikazan je u sljedećoj tabeli:

Godina	Početno stanje	Pozitivne kursne razlike	Ispravka vrijednosti	Negativne kursne razlike	Saldo
2011.	2.577.144,00	80.603,00	-187.542,00	0,00	2.470.205,00
2012.	2.470.205,00	0,00	-192.578,42	-43.396,31	2.234.230,27
2013.	2.234.230,27	0,00	-192.086,94	-90.411,33	1.951.732,00
2014.	1.951.732,00	131.247,92	-213.675,25	0,00	1.869.304,67
2015.	1.869.304,67	124.439,90	-237.540,25	0,00	1.756.204,32
2016.	1.756.204,32	5.806,18	-249.100,60	0,00	1.512.909,90
2017.	1.512.909,90	0,00	-181.021,07	-105.903,90	1.225.984,93
2018.	1.225.984,93	34.736,22	-300.348,94	-8.785,86	951.586,35
Ukupno:		**376.833,22**	**-1.753.893,47**	**-248.497,40**	

Utvrđeno je da je stanje na računu 41504 - Amortizacioni trošak IDA kredita na 31.12.2017. godine iznosilo je 1.225.984,93€, a na 31.12. 2018. godinu 951.586,35€.

U nastavku slijedi opis evidentiranih promjena na računu 41504 – amortizacioni trošak – IDA kredit tokom 2017. i 2018. godine.

Promjene tokom 2017. godine

Stanje na računu 41504 na dan 01.01.2017. godine iznosi 1.512.909,90€ (dugovno). Iz amortizacionog plana IDA kredita evidentirana je ispravka vrijednosti u iznosu od 181.021,07€ (151.363SDR) koja se odnosi na 2017. godinu. Evidentiranje je izvršeno na teret računa 56203 – rashodi kamata – svjetska banka i u korist računa 41504 za iznos od 181.021,07€.

Tokom 2017. godine izvršena su i umanjenja računa 41504 za iznose obračunatih kursnih razlika u iznosima 96.667,80€ (vezano za saldo od 1.225.984,93€ na dan 31.12.2017. godine) i za iznos obračunatih negativnih kursnih razlika u iznosu od 9.236,10€ (na iznos od 181.021,07€ ili 151.363SDR). Negativne kursne razlike u ukupnom iznosu od 105.903,90€ knjižene su na teret računa 56300, a u korist računa 41504 tako da je saldo računa 41504 na dan 31.12.2017. godine iznosio 1.225.984,93€ (dugovno).

Stanje na računu 41504 – amortizacioni trošak na dan 31.12.2017. godine iznosio je 1.225.984,93€.

Promjene tokom 2018. godine

Stanje na računu 41504 na 01.01.2018. godine iznosilo je 1.225.984,93€. Na navedenom računu evidentirani su iznosi koji su umanjili amortizacioni trošak računa 41504 i to:

- 114.377,00€ (96.938SDR) – kamate (ispravka vrijednosti) iz amortizacionog plana
- 112.427,00€ (93.239SDR) – kamate (ispravka vrijednosti) iz amortizacionog plana

Za navedene iznose terećen je račun 56203 – rashodi kamata

- 7.329,93€ - negativne kursne razlike (terećen je račun 56300 – negativne kursne razlike)
- (1.455,73€) – korekcije pozitivnih kursnih razlika – račun 66300 – pozitivne kursne razlike po izvještajima od 31.12.2018. godine
- 57.231,04€ - korekcija za ukalkulisane ispravke kamate – period oktobar–decembar (račun 56203 – rashodi kamata – svjetska banka)
- 17.679,35€ - korekcije za ukalkulisane ispravke kamata (račun 56203 – rashodi kamata – svjetska banka).

Kao povećanja računa 41504 tokom 2018. godine evidentirani su sljedeći iznosi:

- 24.240,02€ - pozitivne kursne razlike po ispravci kamata iz amortizacionog plana (račun 66300 – pozitivne kursne razlike)
- 6.817,20€ - pozitivne kursne razlike po ispravci vrijednosti iz amortizacionog plana (račun 66300 – pozitivne kursne razlike)
- (1.366,19€) – korekcija troškova kamata (račun 56203 – rashodi kamata – svjetska banka)
- 3.679,80€ - korekcije kursnih razlika (račun 66300 – pozitivne kursne razlike).

Stanje na računu 41504 – amortizacioni trošak na dan 31.12.2018. godine iznosio je 951.586,35€.

Kao što je ranije konstatovano, sredstva iz kredita 43220 iskorišćena su za finansiranje Projekta održivog razvoja turizma u Crnoj Gori u ukupnom iznosu 5.975.796SDR, od čega iznos od 110.426SDR, odnosno 113.994,00€ predstavlja obavezu MORT za gore navedeni projekat. JP navedeni iznos potražuje od MORT-a (račun 03820 – ostali dugoročni finansijski plasmani), dok sa druge strane ima obavezu za kredit (račun 41501).

U 2017. godini isplaćena je prva rata kredita od strane JP u iznosu od 293.268SDR Ministarstvu finansija. Takođe i MORT je izvršio uplatu prve rate Ministarstvu finansija u iznosu od 5.521SDR. JP je za navedeni iznos umanjilo iznos potraživanja od MORT-a (račun 03820) kao i iznos obaveze za IDA kredit koja dospijeva do jedne godine (račun 424). U novembru 2017. godine, MORT, Dopisom broj 110-81/51 obavještava Ministartvo finansija da se dio obaveza za IDA kredit, koji predstavlja sopstveno učešće MORT-a prebacuje na MORT i da po tom osnovu JP umanjuje svoja potraživanja prema MORT-u kao i obavezu za

IDA kredit. Korekcije su izvršene u 2018. godini, a odnose se na 2017. i 2018. godinu (zbog implikacija odluke).

Zbog potrebe vršenja korekcija, zbog iskazivanja potraživanja MORT-a i smanjenja obaveza po IDA kreditu za iznos 110.426SDR, Preduzeće je tokom 2019. godine zaključilo sa Ernst & Young d.o.o. Beograd Ugovor br. II-11/1-2 radi izrade ažuriranog plana otplate beskamatnog IDA kredita koji će se koristiti u narednom periodu. Naknada za izvršene usluge Ernst & Young d.o.o. Beograd utvrđena je u iznosu od 1.600,00€.

Preduzeće **nije** u Bilansu stanja za 2018. godinu evidentiralo neizmirene obaveze po osnovu naknada i provizija prema Ministarstvu finansija po kreditu Svjetske banka (IDA), a koje su na dan 31.12.2018. godine iznosile 522.256,51€. Navedene obaveze se odnose na obaveze po osnovu service charg i commitment charg u iznosu od 438.681,39SDR ili 519.112,99€ i provizije CBCG u iznosu od 3.143,53€.

Na dan 15.04.2019. godine neizmirene obaveze iznose 540.663,02€, a odnose se na nadoknade po osnovu service charg i commitment charg u iznosu od 453.030,23SDR ili 536.762,73€ i provizija CBCG u iznosu od 3.900,29€.

Princip potpunosti predstavlja zahtjev da se u knjigovodstvu obuhvate i u bilansima preduzeća prikažu stanja i promjene svih računovodstvenih kategorija. Smisao ovog principa jeste u tome što se uvid i ocjena ekonomsko-finansijskog položaja preduzeća može dati samo ako je knjigovodstvo obuhvatilo ukupnu imovinsku situaciju i sve elemente rezultata. Izostavljanje pojedinih djelova dovodi do smanjenja upotrebe računovodstvenih informacija što omogućava zloupotrebe i manipulisanje.

Kontrolnom revizijom su detaljno obrađeni i ostali dugoročni krediti odobreni Preduzeću od strane Evropske banke, Abu Dhaby fonda i Erste banke i utvrđeno je da su tačno prikazani u finansijskim izvještajima za 2017. i 2018. godinu.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 15. nije realizovana.**

16. Preporuka 16

Nalaz DRI: Uvidom u poslovne knjige Preduzeća utvrđeno je da tokom 2016. godine nije vršeno usklađivanje potraživanja i obaveza sa svim kupcima i dobavljačima.

Preporuka 16: Preduzeće treba da, najmanje jednom godišnje vrši usaglašavanje obaveza i potraživanja prema svim dobavljačima u cilju usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i na taj način realno prikaže dužničko-povjerilačke odnose sa dobavljačima i kupcima i izbjegne sudske sporove.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Ostvareni su kontakti sa kupcima i dobavljačima i do 31.12.2017. godine Preduzeće će izvršiti potrebna usaglašavanja i regulisati dužničko povjeličke odnose. Dostavljen je IOS Gintašmont-u 11.12.2017. godine, a ukoliko se ne izvrši usaglašavanje potraživanja, pokrenuće se postupak utuženja (dug je iznosio 20.326,74€).
Iznos od 40.578,41€ koji je u poslovnim knjigama evidentiran kao obaveza prema Integral inženjeringu AD iz Banja Luke, je oprihodovan.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Tokom 2017. i 2018. godine Preduzeće je vršilo usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svim kupcima i dobavljačima.

Shodno Izvještaju o popisu imovine, obaveza i potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, potraživanja JP prema kupcima iznose 249.955,04€, obaveze prema dobavljačima u zemlji 203.945,03€, a obaveze prema ino-dobavljačima 5.714.587,92€. Najveći dio obaveza prema ino-dobavljačima (5.707.707,92€) odnosi na Strabag AG.

Uvidom u računovodstvenu dokumentaciju utvrđeno je da, nakon izvršenih korektivnih knjiženja, obaveza prema dobavljaču Gintašmont, na dan 31.12.2018. godine iznosi 6.960,87€. Prema izjavi

odgovornog lica (rukovodilac finansijskog sektora), navedenom dobavljaču nije bilo moguće dostaviti zahtjev usaglašavanje obaveza i potraživanja jer se isti ne nalazi na poznatim adresama. Iznos od 6.960,87€, prema tome, JP treba da oprihoduje.

JP je dostavilo konfirmaciju salda od dobavljača Integral inženjering AD (broj 567/17 od 08.06.2017. godine). Iz navedene konfirmacije se vidi da JP nema obaveza prema navedenom dobavljaču.

Iznos od 40.578,41€, koliko je, prema računovodstvenoj dokumentaciji, iznosila obaveza JP prema Integral inženjering AD oprihodovan je tokom 2017. godine (nalog OST/5 od 30.09.2017. godine).

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 16. realizovana.**

17. Preporuka 17

Nalaz DRI: Prihodi od prodaje proizvoda i usluga – Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostvareni su u iznosu od 14.971,20€, a odnose se na prodaju dijela neiskorišćenog materijala za sanaciju cjevovoda regionalnog vodovodnog sistema. Isporuka materijala izvršena je preduzeću Ind – Eko d.o.o iz Republike Hrvatske. Prodaja proizvoda u inostranstvo je, shodno članu 25. Zakona o porezu na dodatu vrijednost, oporezovana po stopi 0%.
Kupac naprijed navedenih proizvoda svoje obaveze prema Preduzeću je zatvorio putem izjave o kompenzaciji br. 29-2016. godine, tako što je izvršeno međusobno prebijanje dospjelih novčanih potraživanja u iznosu od 14.971,20€.

Preduzeće navedenu kompenzaciju nije sprovelo preko žiro računa, već je u poslovnim knjigama istom zatvorilo obaveze prema InD- Eko, kao i potraživanja od njih, čime je smanjen novačni tok gotovine. Preduzeće nije trebalo potpisati izjavu o kompenzaciji sa navedenim preduzećem ukoliko isto nema otvoren žiro račun u Crnoj Gori.

Nesprovođenje kompenzacije preko žiro računa je suprotno odredbama Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja, kojim je između ostalog u članu 5 propisano „da su pravno lice i preduzetnik dužni da otvore račun kod banke na način utvrđen propisima, vode novčana sredstva na tom računu i vrše transfer sredstava preko tog računa...“, a članom 11 istog da, privredno društvo i preduzetnik, čiji je račun blokiran u postupku prinudne naplate, ne smije nakon isteka roka od 30 dana od dana od blokade računa, vršiti naplatu svojih potraživanja i plaćanja svojih obaveza ugovaranjem promjene povjerilaca, odnosno dužnika u određenom obligacionom odnosu (asignacija, cesija, preuzimanje, ustupanje duga i dr.), prebijanjem (kompenzacijom), prenosom hartija od vrijednosti i/ili na drugi način kojim bi se izbjegla naplata potraživanja i plaćanja obaveza preko računa, ako nije drukčije utvrđeno poreskim propisima.

Preporuka 17: Preduzeće treba da postupa u skladu sa čl. 5 i 11 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja i da sva plaćanja koja se vrše putem kompenzacije sprovodi preko žiro računa.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: U 2017. godini Regionalni vodovod je izvršio dvije kompenzacije koje su sprovedene u skladu sa preporukom, i to sa VIK Bar u iznosu od 3.994,85€ i 1.486,36€, kao naknade za usluge pražnjenja septičkih jama, tako da je navedeno da je preporuka realizovana.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

U postupku kontrolne revizije izvršen uvid u izvršene kompenzacije u 2018. godini i utvrđeno da je Preduzeće, pored Izjava o kompenzaciji koje su potpisane i ovjerene od strane Preduzeća i dužnika/povjerioca, iste sprovelo preko žiro računa. Kompenzacije su sprovođene sa DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 17. realizovana.**

18. Preporuka 18

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da je Preduzeće sa Upravom za inspekcijske poslove zaključilo 15.04.2014. godine Protokol o saradnji br. 02-14/2351, kako bi preduzeli zajedničke aktivnosti u nadzoru nad primjenom propisa koji regulišu eksploataciju šljunka i pijeska u užim zonama sanitarne zaštite izvorišta „Bolje sestre“ i aktivnosti na planu kontrole zakonitosti obračuna i naplate naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja.
Protokolom su određena lica iz Uprave za inspekcijske poslove i Preduzeća koja će sarađivati i preduzimati potrebne aktivnosti na realizaciji postavljenih zadataka. Strane potpisnice su bile u obavezi da najmanje jednom kvartalno razmotre rezultate u primjeni mjera koje zajedničke sprovode. Na osnovu dostavljene dokumentacije o preduzetim mjerama, utvrđeno je da su aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove – Inspektora za vode bile usmjerene na obilazak terena a u vezi zaštite vodoizvorišta od bespravne eksploatacije šljunka i pijeska, zaštite od podizanja nelegalnih objekata u dijelu sanitarne zaštite vodoizvorišta.
U dijelu koji se odnosi na naplatu naknade za izgrađene objekte, a koji su bili obveznici naknade prilikom izdavanja upotrebne dozvole, obaviješteni smo da nije bilo prihoda po ovom osnovu i da su vlasnici objekata za koje je spisak dostavljen Upravi za inspekcijske poslove, započeli upotrebu istih bez izdavanja upotrebne dozvole, a samim tim i bez plaćanja naknade na investicije koju su bili u obavezi platiti.

Preporuka 18: Preporučuje se Upravi za inspekcijske poslove da u skladu sa zakonskim ovlašćenima i potpisanim Protokolom o saradnji u potpunosti obezbijede primjenu čl. 4. – 6. Protokola i bez odlaganja, preduzme sve raspoložive mjere i aktivnosti kako bi svi obveznici plaćanja posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na Crnogorskom primorju, u potpunosti i na zakonit način izvršavali svoje obaveze.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće je u komunikaciji sa nadležnim ministarstvima i Upravom za inspekcijske poslove (UIP) po ovom pitanju, jer se navedena potraživanja ne mogu naplatiti bez UIP i drugih nadležnih institucija. Navedne aktivnosti bi trebale efikasnije da se realizuju, shodno novousvojenom Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, kojim se propisuje predmetna obaveza investitora.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

U skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. List CG“ br. 68/17 od 20.10.2017. godine), Ministarstvo održivog razvoja i turizma je od Uprave za inspekcijske poslove preuzelo opremu i službenu dokumentaciju, kao i državne službenike i namještenike koji su vršili poslove inspekcijskog nadzora u oblasti planiranja prostora i izgradnji objekata, odnosno, Građevinsku, Urbanističku i Inspekciju zaštite prostora. Novi način organizacije državne uprave, i prelazak navedenih inspekcija pod okrilje Preduzeću resornog ministarstva, treba da omogući efikasniju realizaciju zakonskih obaveza investitora na Crnogorskom primorju. Stupanjem na snagu novog Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju, od 31.08.2017. godine, posebna naknada na investicije se obračunava po stopi od 1% predračunske vrijednosti investicije, s tim da ne može biti obračunata manje od 8€ po m² bruto građevinske površine. Navedena zakonska obaveza je imala pozitivan uticaj na povećanje prihoda Preduzeća koji su po navedenom osnovu iznosili 3.409.841,00€ u 2017. godini i 4.038.478,00€ u 2018. godini. Takođe, **očekivanja** su da će **sprovođenje** Zakona o planiranju prostora u dijelu **legalizacije bespravno podignutih objekata** u narednom periodu **uticati na povećanje prihoda od posebne naknada na investicije,** do kojeg za sada nije došlo.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 18. djelimično realizovana.**

Preporuka: Ministarstvo održivog razvoja i turizma treba da, kroz redovnu komunikaciju sa Preduzećem, nastavi sa preduzimanjem svih raspoloživih mjere i aktivnosti kako bi svi obveznici plaćanja posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na Crnogorskom primorju, u potpunosti i na zakonit način izvršavali svoje obaveze.

19. Preporuka 19

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da je: Prihod po osnovu ukidanja rezervacije sredstava iskazan je na računu 659 - Ostali poslovni prihodi umjesto na grupi računa 67- Ostali prihodi – analitički račun 678 - Prihodi od ukidanja rezervisanja.

Prihod od 128.264,44€ koji je prenesen sa računa Odloženi prihodi i Ostala pasivna vremenska razgraničenja iskazan je kao prihod na računu 659 - Ostali poslovni prihodi umjesto na računu 641 - Prihodi po osnovu uslovljenih donacija.

Preporuka 19: Preduzeće treba da iskazuje prihode na računima određenim Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Iskazivanje prihoda će se uskladiti sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviruza privredna društva i druga pravna lica.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Prihodi od ukidanja rezervacija: Preduzeće u 2018. godini nije vršio ukidanje rezervacija koje su evidentirane na grupi računu 409 - i nije po tom osnovu ostvarilo Prihode od ukidanja rezervacija. S obzirom da realizaciju navedene preporuke nijesmo mogli provjeriti u 2018. godini, izvršen je uvid u način evidentiranja sredstava od ukidanja rezervacija u 2017. godini i utvrđeno:

- Preduzeće je na 31.12.2017. godine sačinilo Informaciju o nezavršenim parničnim i vanparničnim postupcima na kraju 2017. godine, na osnovu koje je sačinjen Prijedlog za rezervaciju za sudske sporove u iznosu od 749.871,08€ (od navedenog iznosa dio od 662.186,73€ bio je rezervisan u prethodnom periodu, dok se razlika od 87.684,35€ odnosi na nove rezervacije po Informaciji na kraju 2017. godine). S obzirom da je iznos rezervisanih sredstava na 31.12.2017. godine bio **851.186,70€,** a rezervisani iznos koji je potreban po naprijed navedenom Izvještaju i Prijedlogu je iznosio **749.871,08€,** izvršeno **je ukidanje rezervacije sredstava na računu 40902 u iznosu od 101.315,62€, a u korist računa 678- Prihodi od ukidanja rezervacija**.

Knjiženje Prihoda od ukidanja rezervacija na računu računu 678 je u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica i isto je bilo uslov za pravilno iskazivanje Ostalih prihoda u Bilanu uspjeha (redni br. 217).

Prihodi po osnovu uslovljenih donacija:Uvidom u Glavnu knjigu i naloge za knjiženje utvrđeno je da je Preduzeće iznos od 123.638,10€ koje se odnose na Prihode po osnovu odloženih prihoda i primljenih donacija, evidentiralo u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica na računu 641 Prihodi od uslovnih dotacija.

Obračun navedenih prihoda izvršen je na osnovu stope učešća amortizacije za 2018. godinu u nabavnoj vrijednosti imovine (amortizacija za 2018. godinu -1.811.982,00€/nabavna vrijednost imovine - 99.418.417,00€ = 1,82%. Navedena stopa je primijenjena na preostali iznos odloženih prihoda i primljenih donacij -6.793.301,78€ i dobijen iznos prihoda od uslovnih dotacija za 2018. godinu iznosio je 123.638,10€).

Evidentiranjem Prihoda po osnovu odloženih prihoda i primljenih donacija na navedenom računu, bio je uslov za pravilno iskazivanje Ostalih poslovnih prihoda u Bilansu uspjeha (redni broj 206).

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 19. realizovana.**

20. Preporuka 20

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da:

a) Preduzeće nije donijelo interno pravilo kojim bi bliže propisalo način evidentiranja i obračuna ulaznog i izlaznog PDV-a, postupak provjere ispravnosti evidentiranog ulaznog i izlaznog PDV, obračun PDV-a i podnošenje PDV prijava.

b) Prilikom obračuna i predaje PDV prijava, nijesu se koristili podaci o ulaznom PDV, kao i PDV-u koji se ne može odbiti iz Glavne knjige, tako da podaci koji se nalaze u PDV prijavama ne korespondiraju sa podacima u Glavnoj knjizi. Utvrđena su odstupanja u PDV koji se ne može odbiti iz Glavne knjige (225.205,83€) i PDV iskazanog u PDV prijavama (228.437,17€) u iznosu od 3.231,34€. Navedeno je suprotno članu 53 Zakona o porezu na dodatu vrijednost kojim je propisano da je poreski obveznik dužan da u svom knjigovodstvu obezbijedi sve podatke potrebne za pravilno i pravovremeno obračunavanje i plaćanje PDV.

Takodje, u mjesečne PDV-e prijave nijesu uključeni svi računi koji se odnose na mjesec za koji se vrši obračun PDV-a, tako da postoje odstupanja ulaznog i izlaznog PDV evidentiranog u knjigovodstvu u mjesecu za koji se vrši obračun u odnosu na PDV iskazan u PDV prijavama. Naime, pojedini računi nijesu uzeti u obzir pri obračunu i izradi PDV prijave u mjesecu na koji se odnose, već u nekom od sledećih mjeseci. Navedno je suprotno članu 33 - 37 Zakona o porezu na dodatu vrijednost kojim je, između ostalog, propisano da je poreski period, period od prvog do zadnjeg dana u mjesecu i da je poreski obveznik dužan poresku obavezu iskazati u mjesečnoj prijavi za obračun PDV.

Uvidom u Glavnu knjigu i analizom računa 270 - Ulazni PDV koji se može odbiti, kao i provjerom računa koji se odnose na reprezentaciju, troškove održavanja vozila i sl, utvrđeno je da je Preduzeće postupilo suprotno članu 37 stav 3 Zakona o porezu na dodatu vrijednost i da je PDV u pojedinim slučajevima odbijan i kod ulaznih faktura koje se odnose na troškove reprezentacije, troškove ulja, maziva i održavanja za vozila koja se ne koriste za obavljanje djelatnosti za koju se plaća PDV.

c) Softver za knjigovodstvo ne omogućava elektronsku evidenciju ulaznih i izlaznih faktura, i i automatsko generisanje podataka u mjesečne PDV prijave.

d) Uvidom u analitičku karticu Poreske uprave utvrđeno je da je na dan 01.01.2016. godine na računu 315111- Obveznici PDV - a evidentirana pretplata u iznosu od 457.147,25€, a na dan 31.12.2016. godine takođe pretplata u iznosu od 505.890,09€. S obzirom da je Preduzeće tokom 2016. godine vršilo plaćanje obaveza po osnovu PDV u iznosu od 59.106,70€, utvrđeno je da se navedeni iznos pretplate odnosi na prethodni period i da za iste nije predata Poreskoj upravi dokumentacija na osnovu koje bi se zatvorila navedena pretplata.

Preporuka 20: Preduzeće treba da, u cilju tačnosti podataka koji se unose u PDV prijave, donese interno pravilo kojim bi bliže propisalo način evidentiranja i obračuna ulaznog i izlaznog PDV-a, postupak provjere ispravnosti evidentiranog ulaznog i izlaznog PDV-a, obračun PDV-a i podnošenje PDV prijava.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Pravilnik o internim procedurama za primjenu propisa o PDV je usvojen na sjednici UO 06.10.2017.godine.

a) Tokom kontrole, inspektorke Poreske uprave (29.08.2017.g.), navedena razlika je ispravljena.

b) Novi softver za knjigovodstvo je instaliran 01.09.2017.godine a obuka zaposlenih za rad na softveru je realizovana 15.10.2017.godine. Nabavljeni softver omogućava elektronsku evidenciju.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

- Preduzeće je donijelo Pravilnik o internim procedurama za primjenu propisa o porezu na dodatu vrijednost br. 01-17/15657/7 od 06.10.2017. godine, kojim je bliže propisalo način obračuna ulaznog i izlaznog PDV-a, kao i vođenje evidencije o izdatim i primljenim fakturama i porezu na dodatu vrijednost sadržanom u tim računima.
- da novi softver za knjigovodstvo sadrži Kjnjigu ulaznih računa (KUF) i Knjigu izlaznih računa (KIF), kao i da su svi računi, koji su dostavljeni Sektoru za finansije, evidentirani u iste.
- Podaci o primljenim i izdatim računima koji su uneseni u elektronsku knjigu ulaznih i izlaznih računa **se automatski**, kroz formu automatskog naloga, knjiže u Glavnu knjigu Preduzeća, tako da se iznos ulaznog PDV sa pravom na odbitak, a koji je kao takav evidentiran u KUF-u, odgovara PDV iskazanom u Glavnoj knjizi. Eventualne razlike u PDV evidentiranom u Glavnoj knjizi i PDV evidentiranom u KUF- u su nastale usled storniranja pojedinih računa (storniranje računa se vrši knjiženjem u Glavnoj knjizi, dok su u KUF-u navedeni računi ostali evidentirani).

Tako je, nakon izvršenih storniranja manjeg broja primljenih faktura, u Glavnoj knjizi iskazan ukupan ulazni PDV sa pravom na odbitak u iznosu od 180.306,72€, od čega se na PDV po stopi od 21% odnosi iznos od 178.825,52€ , a po stopi od od 7% iznos od 465,08€.

Uvidom u **Knjigu ulaznih računa (KUF)** za 2018. godinu, utvrđeno je da je u istoj evidentirano 1.548 ulaznih faktura, na osnovu kojih je iskazan ulazni PDV sa pravom na odbitak u iznosu od 180.173,70€ i ulazni PDV bez prava na odbitak u iznosu od 20.825,52€.
Provjerom računa koji se odnose na reprezentaciju, troškove održavanja vozila i sl, utvrđeno je da je Preduzeće postupilo u skladu sa članom 37 stav 3 Zakona o porezu na dodatu vrijednost i da PDV nije odbijan kod ulaznih faktura koje se odnose na troškove reprezentacije, troškove ulja, maziva i održavanja za vozila koja se ne koriste za obavljanje djelatnosti za koju se plaća PDV.

Utvrđena nepravilnost: Prilikom evidentiranja ulaznih faktura, koje u sebi sadrže ulazni PDV bez prava na odbitak, Preduzeće, u većem broju slučajeva, nije iste pravilno evidentirala u KUF- u. Naime, najčešće je evidentiran ukupan iznos fakture sa PDV, dok nije posebno iskazana oporeziva osnovica, iznos PDV po stopama, kao ni iznos ulaznog PDV bez prava na odbitak. Utvrđeno je da navedeni PDV nije evidentiran u KUF-u u koloni koja se odnosi na ulazni PDV bez prava na odbitak, tako da iznos ulaznog PDV-a bez prava na odbitak, koji je iskazan u iznosu od 20.825,52€, nije tačan, i bio bi značajno veći da je iz ukupnog iznosa fakture izdvojen PDV koji se ne može odbiti.

Navedeno nije u skladu sa članom 123 Pravilnika o primjeni poreza na dodatu vrijednost, kojim je propisano način evidentiranja podataka u KUF.

Bitno je naglasiti da neevidentiranje i neiskazivanje ulaznog PDV bez prava na odbitak, nije uticalo na knjiženje ulaznog PDV sa pravom na odbitak i obaveza po osnovu PDV u Glavnoj knjizi, kao ni na plaćanje PDV-a, međutim isto je uticalo na iskazivanje PDV koji se ne može odbiti u PDV prijavama.

- Uvidom u **Knjigu izlaznih faktura (KIF)** utvrđeno je da je u istoj evidentirano 88 izlaznih faktura, na osnovu kojih je iskazane obaveze po osnovu PDV u iznosu od 247.809,60€, od čega se na obračunati PDV po stopi 7% odnosi iznos od 243.979,21€, a na PDV obračunat po stopi 21% iznos od 3.830,40€. Takođe, u **Glavnoj knjizi** Preduzeća, nakon izvršenog storniranja ukupne obaveze po osnovu obračunatog PDV iznosile su 240.077,17€, od čega se na obaveze po stopi 7% odnosi iznos od 240.077,17€ (243.979,21€ - storno dva računa 3.902,04€), a po stopi od 21% iznos od 3.830,40€.
- Preduzeće je u toku 2018. godine vršilo obračun obaveza po osnovu PDV i PDV prijave podnosilo Poreskoj upravi CG u propisanim rokovima (do 15 –og u mjesecu za prethodni mjesec), za svih 12 mjeseci 2018. godine. Samo u jednom slučaju, odnosno za decembar 2018. godine podnešena i izmijenjena PDV prijava u martu 2019. godine.
- Podaci o ulaznom i izlaznom PDV iskazani u PDV prijavama za 2018. godinu odgovaraju podacima o ulaznom PDV (grupa računa 27) i izlaznom PDV (grupa računa 47) iskazanim u Glavnoj knjizi Preduzeća.

Napomena: Preduzeće je utvrđenu nepravilnost koja se odnosi na neiskazivanje ulaznog PDV bez prava na odbitak u KUF-u i u PDV prijavama, ispravilo za 2019. godinu, u toku terenske revizije.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 20. realizovana.**

21. Preporuka 21

Nalaz DRI: Uvidom u Glavnu knjigu i analizom računa 270 - Ulazni PDV koji se može odbiti, kao i provjerom računa koji se odnose na reprezentaciju, troškove održavanja vozila i sl, utvrđeno je da je Preduzeće postupilo suprotno članu 37 stav 3 Zakona o porezu na dodatu vrijednost i da je PDV u pojedinim slučajevima odbijan i kod ulaznih faktura koje se odnose na troškove reprezentacije, troškove ulja, maziva i održavanja za vozila koja se ne koriste za obavljanje djelatnosti za koju se plaća PDV.

Preporuka 21: Preduzeće treba da evidentiranje PDV-a iskazanog u ulaznim i izlaznim faktura, kao i obračun PDV-a i podnošenje PDV prijava u svim slučajevima vrši u skladu sa Zakonom o porezu na dodatu vrijednost,

kao i da PDV ne odbija kod ulaznih faktura koje se odnose na troškove reprezentacije, troškove ulja, maziva i održavanja za vozila koja se ne koriste za obavljanje djelatnosti za koju se plaća PDV.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Dana 29.08.2017. godine izvršena je provjera u saradnji sa inspektorom Poreske uprave.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Uvidom u knjigu ulaznih faktura (KUF), kao i provjerom ulaznih faktura koje se odnose na troškove reprezentacije, troškove ulja, maziva i održavanja za vozila koja se ne koriste za obavljanje djelatnosti za koju se plaća PDV, utvrđeno je da Preduzeće nije vršilo odbijanje PDV kod faktura koje se odnose na navedeno. Preduzeće je na opisani način postupilo u skladu sa članom 37 stav 3 Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Navedeno je detaljno opisano u dijelu koji se odnosi na prethodnu preporuku 20.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 21. realizovana.**

22. Preporuka 22

Nalaz DRI: Uvidom u analitičku karticu Poreske uprave utvrđeno je da je na dan 01.01.2016. godine na računu 315111- Obveznici PDV - a evidentirana pretplata u iznosu od 457.147,25€, a na dan 31.12.2016. godine takođe pretplata u iznosu od 505.890,09€. S obzirom da je Preduzeće tokom 2016. godine vršilo plaćanje obaveza po osnovu PDV u iznosu od 59.106,70€, utvrđeno je da se navedeni iznos pretplate odnosi na prethodni period i da za iste nije predata Poreskoj upravi dokumentacija na osnovu koje bi se zatvorila navedena pretplata.

Preporuka 22: Preduzeće treba da u saradnji sa Poreskom upravom preduzme neophodne aktivnosti oko usaglašavanja stanja na analitičkoj kartici Preduzeća u dijelu koji se odnosi na poreza na dodatu vrijednost.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Pretplata kod Poreske uprave u iznosu od 457.147,25€, odnosi se na PDV i carinu za izgradnju sanitarne deponije „Možura“ i ne odnosi se na Regionalni vodovod. Implementaciju projekta izgradnje sanitarne deponije „Možura“ je, na zahtjev Svjetske banke, vodilo ovo Preduzeće kao jedinica za implementaciju projekta.
Naime, Ministartsvo finansija i Uprava carina su izvršili usaglašavanje međusobnih potraživanja u ranijem periodu, o čemu Poreska uprava i Regionalni vodovod nisu bili informisani od strane Ministartsva finansija, odnosno Uprave carina. Tokom kontrole Poreske uprave, a nakon dodatne komunikacije sa Ministarstvom finansija i Upravom carina, dana 29.08.2017. godine izvršeno je usaglašavanje pretplate kod Poreske uprave u navedenom iznosu koji se odnosio na period 2010-2012 godine.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

- da je Preduzeća na dan 01.01.2017. godine, na računu 315111- Obveznici poreza na dodatu vrijednost, imalo iskazanu pretplatu (PDV kredit) u iznosu od 500.378,11€.
- da su u julu 2017. godine evidentirane PDV prijave koje se odnose na pretplatu PDV utvrđenog u postupku revizije, a koje su se odnosile na prethodni period, i to: izmijenjena PDV prijave za 12/2007. godine na iznos od -626,35€, kojom je stornirana izmijenjena PDV prijava za 12/ 2007. godine na iznos od **51.959,84€** i izmijenjena prijava za 12/2012. godine na iznos od **-22.850,51€,** kojom je stornirana izmijenjena prijava za 12/2012. godine na iznos **446.733,00€.**

Pored navedenih izmjena, evidentirane su i izmijenjene PDV prijave za 11/2014, 09/2015, 12/2015, 05/2016, 09/2016, 10/2016 i 12/2016, na osnovu obaveza utvrđenih u postupku inspekcijskog nadzora od strane Poreske uprave.

Utvrđeno je da je Preduzeće na dan 31.12.2017. godine, nakon izvršenih izmjena prijava, imalo na računu 315111- Obveznici poreza na dodatu vrijednost iskazanu pretplatu (PDV kredit) u iznosu od **2.979,64€.**

U postupku kontrolne revizije dostavljene PDV prijave za 12/2012. godine i za 12/2007. godine, koje su ovjerene od strane Preduzeća i od strane Poreskog inspektora R. B. koja je vršila inspekcijski nadzor koji je započet u julu 2017. godine. Naprijed navedene, izijenjene PDV prijave su zavedene u Preduzeću 26.07.2017. godine, a na analitičkoj kartici Poreske uprave evidentirane istog dana.

Poreski inspektor je naložio i sproveo navedene izmjene poreskih prijava koje se odnose na prethodni period, na osnovu kojih je izvršeno usaglašavanje obaveza sa Poreskom upravom.

Uvidom u analitičku karticu Poreske uprave utvrđeno je da je Preduzeće na 01.01.2018. godine (nakon evidentiranja PDV prijave za decembar 2017. godine) bilo u PDV kreditu, odnosno imalo je pretplatu po osnovu više plaćenih obaveza po osnovu poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 34.689,44€. Navedeni iznos pretplate iskazan na kartici Poreske uprave odgovara podacima iskazanim u Glavnoj knjizi preduzeća na dan 31.12.2017. godine na računu grupe 27- Potraživanja po osnovu pretplate PDV-a.

Preduzeće je u toku 2018. godine izvršilo uplate po osnovu PDV u iznosu od 81.937,31€, tako da na dan 31.12.2018. godine Preduzeće ima iskazanu pretplatu na kartici Poreske uprave na računu 315111- Obveznici poreza na dodatu vrijednost- u iznosu od **53.631,45€** (zaključno sa PDV prijavom za decembar). Dio navedene pretplate u iznosu od **15.040,76€** odnosi se na PDV kredit iskazan na osnovu mjesečnih PDV prijava za 2018. godinu, dok se razlika od **38.590,68€** odnosi na unaprijed uplaćena sredstva po osnovu obaveza za PDV- dati avansi.

Utvrđeno je da je Preduzeće, prije blokade računa izvršilo avansu uplatu obaveza za PDV Poreskoj upravi u iznosu od 80.000,00€ i isto evidentiralo u Glavnoj knjizi na računu 1500- dati avansi. Dio avansa u iznosu od 41.409,32€ iskorišćen za zatvaranje obaveza po osnovu PDV nastalih tokom 2018. godine, dok se ostatak od 38.590,68€ i dalje vodi na računu 1500 - Dati avansi. Navedeni avans je uplaćen, po izjavi odgovornog lica, kako se zbog nastupajuće blokade računa ne bi kasnilio sa plaćanjem budućih obaveza po osnovu PDV.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 22. realizovana.**

23. Preporuka 23

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da se u Preduzeću **ne vrše kontrole** nekog segmenta poslovanja od strane poreskog organa (Poreske uprave ili organa jedinice lokalne samouprave u čijoj su nadležnosti poslovi utvrđivanja, naplate i **kontrole** poreza) iako je Preduzeće u skladu sa Zakonom o poreskoj administraciji poreski obveznik koji podliježe obavezi plaćanja poreza.
Preporuka 23: Poreski organi treba da u potpunosti primjenjuju čl. 5 Zakona o poreskoj administraciji, i u skladu sa svojim nadležnostima vrše poslove kontrole poreza i kod privrednih društava u državnom vlasništvu.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preporuka se ne odnosi na Preduzeće.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Državna revizorska institucija je 12.04.2019. godine, za potrebe Kontrolne revizije, od Poreske uprave zatražila dostavu podataka o **izvršenim kontrolama** u periodu 27.07.2017. do 15.04.2019. godine kod JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i **efektima izvršenih kontrola** na Budžet Crne Gore**.** Poreska uprava je 23.05.2019. godine dostavila DRI podatke o inspekcijskom nadzoru izvršenom 2017. godine kod Preduzeća, a koji je obuhvatio finansijske 2013. 2014. 2015. i 2016. godinu. Nakon primjedbe DRI da nadzorom nijesu obuhvaćene 2017. i 2018. godina, Poreska uprava je u junu 2019. izdala nalog za vršenje inspekcijskog nadzora, koji je vršen u prostorijama Preduzeća. Po saznanju DRI inspekcijski nadzor je završen u julu 2019. godine, međutim, Poreska uprava još uvijek nije dostavila podatke o rezultatima nadzora.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 23. nije realizovana.**

24. Preporuka 24

Nalaz DRI: Troškovi zarada i naknada zarada (bruto) - račun 520, u 2016. godini su iznosili 624.564,79€. Revizijom je utvrđeno:

a) Obračunska vrijednost koeficijenta koja je korišćena prilikom obračuna zarada iznosila je je 156,71€, iako je Odlukom direktora utvrđena u iznosu od 105,00€. Takođe, preduzeće nije postupilo u skladu sa Odlukom Vlade o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za 2016.godinu (odluka od 30.03.2016. godine) shodno kojoj je vrijednost koeficijenta za obračun osnovne zarade zaposlenih u javnom sektoru za fiskalnu 2016. godinu, u bruto iznosu od 90,00€, i primjenjuje se od dana stupanja na snagu Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Članom 41 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, od primjene zakona izuzeta su samo privredna društva koja posluju sa dobitkom i redovno izmiruju poreske obaveze. Preduzeće je 2015. godinu poslovalo sa gubitkom. Elementi za obračun zarade su suprotno Uputstvu za obračun bruto zarade izdatom od strane Ministarstva finansija, korišćeni u neto iznosu, a zatim se primjenom korektivne stope vršio preračun neto zarade u bruto zaradu.

b) Evidentiranje poreza i prireza po osnovu isplata nematerijalnih troškova – račun 559 i ostalih ličnih rashoda – račun 529, potrebno je vršiti u okviru tih računa, a ne na računu 520 – troškovi zarada i naknada zarada.

c) Preduzeće nije utvrdilo prečišćeni tekst Pravilnika o zaradama i drugim primanjima iako je od dana donošenja do kraja 2016. godine izvršeno deset izmjena i dopuna istog.

d) Rješenja o uvećanju zarade, uglavnom sadrže samo procenat uvećanja zarade bez ikakvog obrazloženja.

e) Dodaci za radna mjesta sa smjenskim radom, u pojedinim slučajevima, prelaze preko 45% osnovne zarade, što je u suprotnosti sa članom 19 Zakona o zaradama u javnom sektoru.

Zaposleni koji su raspoređeni na radna mjesta sa smjenskim radom, na nivou mjeseca imaju redovni rad koji traje znatno duže od 176 sati. Broj radnih sati za koje je obračunata zarada uglavnom se kreće u rasponu od 192 do 256 sati, dok postoje slučajevi od 277 i 313 radnih sati na nivou mjeseca. Navedeno je u suprotnosti zaključenim ugovorima o radu kojima je predviđeno puno radno vrijeme u iznosu od 176 sati i čl. 49. Zakona o radu kojim je određeno da prekovremeni rad ne može trajati duže od 10 časova nedeljno.

Preporuka 24: Preduzeće treba da obračun zarada uskladi sa Uputstvom za obračun bruto zarada i da se pridržava zakonskih i podzakonskih propisa koji se odnose na regulisanje prava i obaveza zaposlenih.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Pravilnik o zaradama i drugim primanjima je usvojen na sjednici UO 06.10.2017.godine. Preduzeće se pridržava zakonskih i podzakonskih propisa koji se odnose na regulisanje prava i obaveza zaposlenih. Takođe u izjašnjenju je navedeno:

a) Mjera se ne može sprovesti retroaktivno. Potrebno je istaći da je preduzeće u 2016.godini ostavrilo pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 157.746€, te da je na dan 31.12.2016. godine raspolagalo sa novčanim sredstvima u iznosu od 3.272.759€, dok je Regionalni vodovod u 2015. godini na dan 31.12. raspolagao sa duplo manje finansijskih sredstava, u iznosu od 1.757.017€. Tako se u skladu sa članom 41 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, može jasno zaključiti da je preduzeće, postizanjem pozitivnog finansijskog rezultata izuzeto od primjene zakona, posebno od obaveze dodatnog smanjivanja plata. Uspješnost poslovanja pokazuje i podatak da je na dan 28.12.2017.godine, Preduzeće raspolagalo sa novčanim sredstvima u iznosu od 6.709.443,66€. Pravilnik o zaradama i drugim primanjima usvojen je na sjednici UO 06.10.2017.godine.

b) Evidentiranje poreza i prireza po osnovu isplata nematerijalnih troškova će se vršiti u skladu sa preporukom.

c) Pravilnik o zaradama i drugim primanjima usvojen je na sjednici UO 06.10.2017.godine.

d) Preduzeće postupa u skladu sa preporukom. U svim rješenjima o uvećanju zarada navedeni su razlozi uvećanja zarada u obrazloženju rješenja.

e) Nakon okončanja procesa transformacije preduzeća, sistematizovaće se adekvatan broj izvršilaca na smjenskom radu čime će se realizovati navedena preporuka.
U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma sprovode se aktivnosti na izradi osnivačkih akata. Odluka o osnivanju DOO usvojena je na sjednici Vlade CG od 10.11.2017.godine i ista je objavljena u „SL.list CG“ od 29.11.2017. godine, a u proceduri su poslednje aktivnosti na izradi Statuta budućeg DOO, nakon čega će se i u CRPS izvršiti registracija novog pravnog subjekta.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

a) Na uzorku od 10 zaposlenih utvrđeno je da je Preduzeće postupilo u skladu sa preporukom DRI i elemente na osnovu kojih se vrši obračun zarada definisalo u bruto iznosu. Direktor Preduzeća je 24.11.2017. godine donio Odluku o obračunskoj vrijednosti koeficijenta u bruto iznosu od 111,94€, pri čemu je startni dio zarade iznosio 78,36€ bruto.

b) Na testiranom uzorku (plaćanje novčane pomoći iznad oporezivog iznosa, jednokratne novčane naknade zaposlenima i dr.), utvrđeno je da je Društvo prilikom evidentiranja navedenih troškova postupilo u skladu sa preporukom DRI, na način da su ukupni troškovi evidentirani na jednom (istom) računu, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa (prilikom evidencije neto iznosa i pripadaućih poreza i doprinosa nije se vršilo razdvajanje na dva različita računa kao u prethodnom periodu).

c) Društvo je, 06.10.2017.godine, donijelo novi Pravilnik o zaradama i drugim primanjima kojim se uređuje način ostvarivanja prava na zaradu, naknadu zarade i drugih primanja zaposlenih kao i prava na naknadu članova Upravnog odbora poslodavca i druga pitanja od značaja za ostvarivanje tih prava. Izmjene navedenog Pravilnika izvršene su 24.07.2018. godine (Pravilnik br. l8-2622/11) i 10.01.2019.godine (Pravilnik br. 19-23/6).

d) Članom 10 internog Pravilnika o zaradama i drugim primanjima je definisano da se zarada, između ostalog, uvećava po osnovu dežurstva, pripravnosti, povećanog obima posla kao i za obavljanje poslova u hlornoj stanici, na elektroenergetskim postrojenjima visokog napona i poslova pod otežanim uslovima rada.
Uvidom u dokumentaciju (rješenja o uvećanju zarade i rješenja o dodatku na zaradu) utvrđeno je da je uvećanje zarada definisano u procentualnom iznosu od osnovne zarade i da je ista odobrena od strane Direktora.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 24. realizovana.**

25. Preporuka 25

Nalaz DRI: Uvećanje zarade po osnovu dodatnih sati vrši se bez pravnog osnova i bez relevantne dokumentacije koja je odobrena od strane odgovornog lica (na listi radnih sati, dopisana je rečenica da je zaposleni, po nalogu nadređenog, odradio dodatne časove rada).

Preporuka 25: Preduzeće treba da prekovremeni rad uvodi u skladu sa čl. 49 Zakona o radu pisanom odlukom poslodavca prije početka rada, odnosno, ukoliko to priroda posla ili hitnost obavljanja prekovremenog rada zahtijevaju u roku od 5 dana nakon izvršenog prekovremenog rada.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preporuka se sprovodi. Za prekovremeni rad se po nalogu donosi odluka u propisanom roku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Uvidom u dokumentaciju na osnovu koje se vrši obračun i isplata prekovremenih sati utvrđeno je da Rukovodilac uže organizacione jedinice u okviru sektora, dopisom obavještava rukovodioca sektora o zaposlenima koji su ostvarili prekovremene sate, razlozima i broju ostvarenih sati. Na osnovu navedenog, Direktor donosi odluku o prekovremenom radu koja služi kao osnov za obračun i isplatu.

Provjerom obračuna, utvrđeno je da se prekovremeni sati obračunavaju uz uvećanje od 50%, što je u skladu sa Kolektivnim ugovorom i internim pravilnikom Društva.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 25. realizovana.**

26. Preporuka 26

Nalaz DRI: Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima - Na računu 524 – Troškovi naknade po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima iskazani su troškovi prema Agenciji za privremeno ustupanje zaposlenih („Outsourcing partners“ d.o.o.) na osnovu ispostavljenih faktura u 2016. godini u iznosu od 113.981,64€.
Preduzeće je koristilo usluge Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, za angažovanje 7 lica tokom cijele 2016. godine, koja su nastavila da rade u Preduzeću i tokom 2017. godine za obavljanje poslova iz redovne djelatnosti. Preduzeće za navedene poslove u skladu sa čl. 16 i 24 Zakona o radu po pravilu treba da zaključuje ugovore o radu na neodređeno vrijeme.

Preporuka 26: Preduzeće treba da zapošljavanje na radnim mjestima koja su predviđena aktom o sistematizaciji i za koje postoji izražena potreba, zapošljava u skladu sa čl. 24 Zakona o radu po pravilu na neodređeno vrijeme. Usluge Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih po pravilu treba koristiti samo za poslove koji zahtijevaju privremeni rad.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Oglasi za popunjavanje slobodnih radnih mjesta su objavljeni 13.09.2017 i 25.10.2017.godine i zaključeni su ugovori o radu sa licima koja će obavljati poslove za koje postoji izražena potreba i koji su predviđeni aktom o sistematizaciji.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je 10.01.2019.godine utvrdilo Prečišćeni tekst Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, br. 19-23/5 kojim je sistematizovano 41 radno mjesto sa 72 izvršioca koja su raspoređena u pet organizacionih jedinica i to: Kabinet Direktora, Finansijski sektor, Sektor za pravne i administrativne poslove, Tehnički sektor i Služba za zaštitu lica i imovine. Tokom 2018. godine, raspisana su dva oglasa za popunjavanje slobodnih radnih mjesta. Broj zaposlenih kojima je obračunata zarada tokom 2018.godine, po mjesecima, dat je u sljedećoj tabeli:

Obračunske liste za 2018	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Broj zaposlenih:	58	58	58	58	58	57	60	60	60	59	59	59

Preduzeće je, kao i u ranijem periodu, nastavilo sa korišćenjem usluga Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih i nakon sprovedenog postupka javne nabavke, 25.04.2018. godine, sa izabranim ponuđačem „Aztek“ d.o.o. zaključilo ugovor-sporazum o ustupanju zaposlenih na iznos od 83.000,00€ sa uračunatim PDV-om.
Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da je tokom 2018. godine, ukupno 13 lica sa različitim periodom angažovanja i to:

- 3 lica na period od dvanaest mjeseci,
- 5 lica na period od jedanaest mjeseci i
- 5 lica na period do šest mjeseci[6].

Uvidom u zahtjeve za angažovanje zaposlenih, utvrđeno je da su lica angažovana za poslove koji spadaju u nadležnost Preduzeća i to za poslove: mašinskog inženjera, službenika obezbjeđenja, električara, pomoćnog arhivara, mašiniste postrojenja i knjigovođe[7].

[6] Jedno lice angažovano na period od jednog mjeseca; jedno lice na period od dva mjeseca, dva lica na period od pet mjeseci i jedno lice angažovano na peiod od šest mjeseci.
[7] Lica koja su angažovana na period od 11 i 12 mjeseci obavljala su poslove: radnika obezbjeđena, tehnologa, elektroinženjera i mašiniste pumpnih postrojenja.

Preduzeće godinama koristi usluge Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih (od 2014. godine) tokom dužeg vremenskog perioda u značajnom obimu i to uglavnom za obavljanje poslova iz sopstvene/redovne nadležnosti, tako da je tokom 2018 godine raspisalo samo 2 oglasa, utvrđeno je da preporuka nije realizovana u 2018. godini.
Međutim, na sastanku održanom sa predstavnicima Preduzeća, 03.10.2019. godine, nakon iskazanih primjedbi, Preduzeće je po zahtjevu DRI, dana 4.10.2019. godine dostavio dodatnu dokumentaciju koja se odnosi na 2019. godinu:

- Ugovore o radu koji su zaključeni tokom 2019.godine,
- Analitičku karticu računa 524 - Troškovi naknade po ugovoru o privremnim i povremenim poslovima, na kojem se u prethodnom periodu vodila evidencija troškova ustupanja zaposlenih i
- Zbirnu obračunsku listu zarada za seprembar 2019.godine.

Pregledom navedene dokumentacije, utvrđeno je da Preduzeće nije koristilo usluge Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih tokom 2019. godine, kao i da je tokom 2019. godine, zaključilo petnaest ugovora o radu na neodređeno vrijeme za poslove koji su predviđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, tako da je preporuka realizovana u 2019. godini.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 26. realizovana.**

27. Preporuka 27

Nalaz DRI: Preduzeće nije postupilo u skladu sa članom 43f Zakona o radu, kojim je propisana obaveza Preduzeća da, najmanje jednom u šest mjeseci, obavijesti svoj sindikat o broju i razlozima radnog angažovanja zaposlenih.

Preporuka 27: Preduzeće treba da obezbijedi primjenu odredbi kojima je propisan način realizacije zaključenih sporazuma sa Agencijom za privremeno ustupanje zaposlenih. Takođe, Preduzeće treba da postupa u skladu sa članom 43f Zakona o radu, na način da najmanje jednom u šest mjeseci obavještava svoj sindikat o broju i razlozima radnog angažovanja zaposlenih posredstvom Agencije za privremeno ustupanje.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Ugovori Preduzeća sa Agencijom za ustupanje zaposlenih se realizuju shodno zakonu. Sindikat će ubuduće i formalno biti informisan o angažmanu zaposlenih preko agencije u skladu sa Zakonom o radu, jednom u periodu od 6 mjeseci, u skladu sa preporukom.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je dostavilo tri obavještenja o angažovanju zaposlenih preko Agencije, koja je Direktor Preduzeća dostavio sindikalnoj organizaciji i to za period:

jun-decembar 2017 godine, dopis br. 03-17/17094,
januar-jun 2018.godine, dopis br. 18-2499/1 i
jul-decembar 2018.godine dopis br. 19-19/1.

Navedena obavještenja sadrže podatke o vrsti poslova za koje su angažovana lica, periodu na koji su angažovana lica kao i obrazloženje da su isti angažovani kako bi se obezbijedilo nesmetano odvijanje sistema regionalnog vodosnabdijevanja.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 27. realizovana.**

28. Preporuka 28

Nalaz DRI: U Izvještaju o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (obrazac – IOPPD), evidentirana su plaćanja po osnovu zarade zaposlenih, članstva u upravnom odboru i isplaćene zimnice, dok porezi i doprinosi po osnovu dodijeljenih stipendija nijesu iskazani iako je preduzeće izvršilo obračun i isplatu istih.

Preporuka 28: Preduzeće treba da u Izvještaju o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (IOPPD) koje podnosi poreskom organu, do 15 – og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec) obuhvata isplate svih primanja koje se odnose na taj obračunski period.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Izvještaji o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima se podnose poreskom organu u propisanom roku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Uvidom u izvornu dokumentaciju koja se odnosi na lična primanja zaposlenih, utvrđeno je da je Predizeće, izuzev zarada vršilo obračun prevoza, jednokratnih naknada zaposlenima, naknada za rad članovima Odbora direktora, ugovora o djelu, otpremnine i zimnice. Tokom 2018. godine, izvršena je isplata zarada i drugih ličnih primanja za period januar-jul, dok zarade i druga primanja za period avgust-decembar nijesu isplaćene zbog blokade računa Preduzeća. Uvidom u IOPPD obrasce, koji su Poreskoj upravi dostavljeni za period januar-jul, utvrđeno je da isti sadrže sva lična primanja koja su obračunata i isplaćena u periodu januar-jul

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 28. realizovana.**

29. Preporuka 29

Nalaz DRI: Preduzeće je, primjenom otvorenog i šoping postupka, realizovalo 19 postupaka javne nabavke, iako je Planom za 2016. godinu predviđeno 84 postupka, odnosno od planiranih nabavki u vrijednosti od 4.473.000,00€, realizovana je vrijednost od 618.224,49€. Ukupna vrijednost realizovanih javnih nabavki, uključujući i nabavke uz primjenu neposrednog sporazuma iznosi 659.337,81€, odnosno 14,74% od planiranih nabavki za 2016. godinu.

Preporuka 29: Preduzeće treba da Plan javnih nabavki sačini na osnovu realnih potreba i prioriteta nabavke za godinu dana, a ukoliko se ukaže potreba za realizacijom javne nabavke koja nije planirana potrebno je u skladu sa članom 38 Zakona, izvršiti izmjene i dopune Plana.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će u budućem periodu planirati postupke javnih nabavki koji imaju veći stepen izvjesnosti realizacije u toku godine.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Preduzeće je 26.12.2017.godine donijelo Plan javnih nabavki za 2018.godinu, kojim su planirane nabavke u iznosu od 4.032.000,00€, a tokom godine izvršene su tri izmjene plana, što je i prikazano u tabeli:

2018	Plan JN (26.12.2017.g.)		Izmjena plana br. 1 (28.02.2018.g.)		Izmjena plana br. 2 (07.08.2018.g.)		Izmjena plana br. 3 (17.12.2018.g.)	
	Br.postupaka	Vrijednost	Br.postupaka	Vrijednost	Br.postupaka	Vrijednost	Br.postupaka	Vrijednost
Robe	20	1,152,400.00	20	1,152,400.00	19	231,400.00	11	87,400.00
Radovi	11	1,991,500.00	11	2,091,500.00	10	349,500.00	4	183,000.00
Usluge	51	888,100.00	51	888,100.00	55	898,500.00	38	512,500.00
UKUPNO	**82**	**4,032,000.00**	**82**	**4,132,000.00**	**84**	**1,479,400.00**	**53**	**782,900.00**

Preduzeće je, nakon blokade računa u avgustu 2018.godine, izvršilo dvije izmjene plana kojima je ukupna vrijednost planiranih nabavki smanjena na iznos od 782.900,00€.

Uvidom u Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki u kom je evidentiran iznos od 697.773,87€, utvrđeno je da je Preduzeće realizovalo 89,12% planiranih javnih nabavki.

Napomena: Preduzeće, usled blokade računa, do stepena realizacije od 89,12% u odnosu na plan, došlo smanjivanjem broja planiranih postupaka, a preporuka DRI data je u cilju realnog planiranja javnih nabavki, na način da se planiraju samo postupci za koje je izvjesno da će biti realizovani tokom godine, a ukoliko se ukaže mogućnost za realizaciju novih postupaka da se pristupi Izmjeni i dopuni plana.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 29. realizovana.**

30. Preporuka 30

Nalaz DRI: U izvještaju o sprovedenim javnim nabavkama za 2016. godinu, evidentirane su tri javne nabavke (ukupne vrijednosti 16.925,00€) kod kojih je ugovor zaključen tokom 2017. godine i to za: usluge revizije; usluge održavanja fotokopir aparata i za nabavku dnevne i periodične štampe.
Takođe, u Izvještaju o sprovedenim javnim nabavkama za 2015.godinu, evidentirano je pet javnih nabavki (ukupne vrijednosti 97.822,65€) kod kojih je ugovor zaključen tokom 2016.godine i to za: usluge ustupanja zaposlenih, usluge ispitivanja gromobranskih instalacija, nabavku mašine za pranje laboratorijske opreme, usluge izrade studije optimizacije izgradnje 2.faze RV i za radove na servisu hlorne stanice "Đurmani".
U obrascu C nijesu evidentirana sva plaćanja koja su realizovana neposrednim sporazumom.

Preporuka 30: Preduzeće treba da u Izvještaju o sprovedenim javnim nabavkama, shodno članu 118 Zakona, evidentira samo ugovore koji su zaključeni u periodu do 31. decembra godine za koju se podnosi izvještaj, pri čemu je u obrascu C potrebno evidentirati sve nabavke koje su realizovane neposrednom pogodbom.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će u Izvještaju o sprovedenim javnim nabavkama evidentirati postupke javanih nabavki po kojima su zaključeni ugovori u periodu od 01.01.-31.12. godine za koju se podnosi izvještaj. Preduzeće će u obrascu C evidentirati sve nabavke koje su relizovane neposrednom pogodbom.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Uvidom u Izvještaje o realizaciji javnih nabavki za 2018.godinu, utvrđeno je da su u Izvještaju evidentirane samo nabavke koje se odnose na godinu za koju se Izvještaj podnosi.
U Izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki za 2018.godinu evidentiran je iznos od 697.773,87€, a isti se odnosi na:
- Obrazac A - Izvještaj o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima: Evidentirani iznos od 430.333,92€ odnosi se na realizaciju 13 (trinaest) postupaka i obuhvata ugovore koji su zaključeni u godini za koju se izvještaj podnosi;
- Obrazac B - Izvještaj o sprovedenim nabavkama male vrijednosti: Evidentirani iznos od 267.439,95€ odnosi se na realizaciju 111 (sto jedanaest) nabavki male vrijednosti. Preduzeće je, u avgustu 2017. godine, donijelo Pravilnik o sprovođenju postupka nabavke male vrijednosti (Pravilnik br. 01-17/14991/3 od 21.08.2017. godine). Na uzorku od 4 postupka javne nabavke utvrđeno je da je Društvo postupalo u skladu sa odredbama navedenog Pravilnika. Preduzeće je 10.01.2019.godine usvojilo i novi Pravilnik o sprovođenju postupka nabavke male vrijednosti.
Uvidom u Izvještaj o sprovedenim hitnim nabavkama (Obrazac C) evidentirano je da Preduzeće tokom 2018. godine nije vršilo hitne nabavke. Pravilnik o sprovođenju hitnih nabavki donesen je 21.08.2017. godine.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 30. realizovana.**

31. Preporuka 31

Nalaz DRI: Preduzeće je, u pojedinim slučajevima, ugovore zaključivalo na iznos procijenjene vrijednosti koja je različita od vrijednosti najpovoljnije ponude, i to:

- radove na planskom i interventnom održavanju optičkog kabla, održavanju hlorne stanice "Đurmani" – zbog nemogućnosti preciziranja konačnih troškova radova;
- usluge štampanja – zbog eventualne potrebe naručioca za dodatnim štampanjem.
- nabavku razne robe za potrepštine preduzeća – jer su količina robe koje su date u specifikaciji okvirne i naručilac zadržava pravo da poveća ili smanji pretpostavljene količine robe u okviru ugovorene vrijednosti.

Zaključivanje ugovora na iznos najpovoljnije ponude treba koristiti kod postupaka kao što su nabavke: usluga ustupanja zaposlenih, avio karata, goriva i druge nabavke za koje nije moguće definisati potrebnu količinu usluga/roba za period od godinu dana.

Preporuka 31: Preduzeće treba da odredi predmet javne nabavke u skladu sa članom 41 Zakona kojim je, između ostalog, definisano da predmet javne nabavke treba da bude opisan potpuno, jasno i razumljivo, na način koji omogućava podnošenje odgovarajuće ponude po vrsti, kvalitetu, cijeni, kao i po drugim potrebnim svojstvima i uslovima.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će i u budućem periodu sa poebnom pažnjom određivati predmet javne nabavke u skladu sa članom 41 Zakona o javnim nabavkama.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Na osnovu uvida u dokumentaciju koja se odnosi na šest postupaka javnih nabavki, utvrđeno je da je Preduzeće postupilo u skladu sa preporukom DRI i predmet javne nabavke definisalo u skladu sa članom 41 Zakona o javnim nabavkama, pri čemu tehnička specifikacija sadrži detaljan opis predmeta javne nabavke koji omogućava podnošenje odgovarajuće ponude po vrsti, kvalitetu, cijeni, količini kao i po drugim potrebnim svojstvima i uslovima.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 31. realizovana.**

32. Preporuka 32

Nalaz DRI: Preduzeće, uglavnom, zaključuje ugovore na period od godinu dana odnosno do utroška ugovorenog iznosa, što dovodi do ispostavljanja faktura po osnovu dva ugovora za isti predmet javne nabavke, a koji su zaključeni u različitom periodu (pr: nabavka elektroopreme). Kod nabavke tečnog hlora plaćani su računi na osnovu ugovora koji je prestao da važi.

Preporuka 32: Ugovore o javnoj nabavci treba zaključivati na period koji ne može biti duži od godinu dana, osim u slučaju zaključivanja okvirnog sporazuma.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će za ugovore za koje postoji potreba da se implementiraju u vremenskom periodu dužem od 12 mjeseci, kada je to racionalno, zaključivati okvirne sporazume.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Uvidom u zaključene ugovore utvrđeno je da su isti zaključeni na period od godinu dana, odnosno do utroška sredstava, dok je za usluge revizije zaključen okvirni sporazum na period od tri godine.
Shodno objašnjenju subjekta revizije, Preduzeće postupa u skladu sa preporukom DRI i realizacija ugovora traje do utroška sredstava, a najkasnije godinu dana. Zbog blokade računa koja je onemogućila normalno poslovanje Preduzeća u pogledu raspisivanja tandera, nabavke robe, radova i usluga, od avgusta 2018. godine do maja 2019. godine, nije bilo moguće provjeriti period realizacije zaključenih ugovora.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 32. realizovana.**

33. Preporuka 33

Nalaz DRI: U pojedinim slučajevima, izabrani ponuđač je ispostavljao fakture ili dio fakture za robu/radove/usluge koje nijesu predviđene tenderskom dokumentacijom i prihvaćenom ponudom

(sanacija cjevovoda, usluge štampanja, održavanje sistema klimatizacije, usluge nabavke avio karata i rezervacije hotela), a iste nijesu evidentirane u obrascu C - obrazac o nabavkama primjenom neposrednog sporazuma.

Preporuka 33: Preduzeće treba da sve dodatne nabavke roba/radova i usluga, koje nijesu obuhvaćene zaključenim ugovorom (tenderskom dokumentacijom i prihvaćenom ponudom) evidentira u Izvještaju o nabavkama uz primjenu neposrednog sporazuma-obrazac C.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće je mišljenja da je neposredni sporazum najnetransparentniji postupak javne nabavke, a da je nabavka shodno cijenama koje su dobijene tenderskom procedurom, transparentnija i u svakom slučaju povoljnija za naručioca.
Preduzeće će sve dodatne nabavke roba, radova i usluga, koje nijesu obuhvaćene zaključenim ugovorom (tenderskom dokumentacijom i prihvaćenom ponudom) nabavljati u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, podnosno shodno pravilima nabavki malih vrijednosti i evidentirati u Izvještaju o nabavkama uz primjenu neposrednog sporazuma-obrazac C. Ovakav vid primjene postupaka javnih nabavki nije praksa u poslovanju Regionalnog vodovoda, već predstavlja izuzetak (kada je to neophodno ili akoj eriječ o malim iznosima ili je to besmisleno u proceduralnom smislu), a koliko ovaj menadžment od juna 2013.godine vodi računa o poštovanju Zakona o javnim nabavkama i koliko sporvodi isti us vom radu, uz napomenu da je u tom periodu imalo samo jednog pravnika u preduzeću i samo jednog službenika za javne nabavke, pokazuju podaci o broju sporvedenih tenderskih postupaka po godinama: 8 postupaka – 2010. godine, 14 postupaka – 2011. godine, 5 postupaka - 2012. godine, 16 postupaka 2013. godine, 21 postupak 2014. godine, 26 postupaka 2015. godine, 18 postupaka 2016. godine i 24 postupka 2017. godine.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Na pregledanom uzorku utvrđeno je da su ispostavljene fakture obračunate u skladu sa prihvaćenom ponudom, odnosno da faktura sadrži samo robe i usluge koje su predviđene tenderskom dokumentacijom i za koje je zaključen ugovor. Takođe, na uzorku je utvrđeno da su i nabavke male vrijednosti evidentirane u obrascu B - Izvještaj o nabavkama male vrijednosti.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 33. realizovana.**

34. Preporuka 34

Nalaz DRI: Tenderskom dokumentacijom za nabavku laboratorijske opreme, koja je objavljena 31.12.2015. godine, definisano je da će se oprema isporučiti u dvije tranše pri čemu je rok isporuke za drugu tranšu do 01.02.2017. godine, dok je tenderskom dokumentacijom koja je objavljena u septembru 2016. godine, za radove na čišćenju vodoizvorišta "Bolje sestre" definisan termin izvođenja radova planiran za proljeće 2017. godine**.**

Preporuka 34: Preduzeće treba da sprovodi postupke koji će se realizovati u godini za koju je donešen Plan i za koju se podnosi izvještaj o realizovanim javnim nabavkama.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će u svim slučajevima, kada je to racionalno, i kada ne ugrožava funkcionisanje ovog zahtjevnog tehničko-tehnološkog sistema, kao što jeste regionalni vodovodni sistem za Crnogorsko primorje, realizovati postupke koji su navedeni u Planu javnih nabavki u istoj godini u kojoj je donesen Plan, iako to nije zakonska obaveza.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Na pregledanom uzorku, nije bilo slučajeva zaključivanja ugovora u kojima je rok za početak realizacije ugovora definisan za narednu godinu.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 34. realizovana.**

35. Preporuka 35

Nalaz DRI: Planom javnih nabavki za 2015. godinu pod br. 17, predviđena je nabavka usluga geodetskog snimanja za objekte od značaja za Preduzeće u iznosu od 10.000,00€, u cilju rane detekcije eventualnih pomjeranja objekata. Ugovor za nabavku usluga geodetskog osmatranja objekata zaključen je 28.03.2016. godine, sa Konzorcijumom „Geomap" & "Geosoft" na iznos od 9.520,00€ uz obavezu izvršenja usluge u roku od 90 dana od dana zaključivanja ugovora.

Iz planova javnih nabavki i Izvještaja o radu je utvrđeno da u Preduzeću već duže vremena znaju za problem nabiranja ili slijeganja zemljišta na kojem se nalaze objekti i oprema Preduzeća. Preduzeće upravlja državnom imovinom vrijednom preko 100.000.000,00€ i u skladu sa čl. 3 i 22 Zakona o državnoj imovini dužno je da sa povjerenom imovinom postupa zakonito i ekonomično, sa pažnjom dobrog domaćina i da odgovara za to. Pažnja dobrog domaćina kod obavljanja profesionalnih djelatnosti podrazumijeva postupanje sa povećanom pažnjom i odgovornošću. Na osnovu navedenog, DRI smatra da Preduzeće treba da sa povećanom pažnjom realizuje postupke u vezi nabiranja ili slijeganja zemljišta na kojem se nalaze objekti i oprema Preduzeća, a u cilju predupređenja nastanka štete.

Preporuka 35: Preduzeće treba da nastavi sa aktivnostima na uspostavljanju sistema za geodetsko osmatranje objekata Regionalnog vodovoda, a naročito: hidrotehničkog tunela „Sozina", rezervoara „Đurmani" i prekidne komore „Prijevor", a u cilju rane detekcije eventualnih pomjeranja objekata, uslijed nabiranja ili slijeganja terena i predupređenja nastanka štete.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će i ubuduće imati odgovoran odnos prema državnoj imovini i pravovremeno će informisati nadležne insititucije o stanju imovine, što je i do sada konstantno činilo.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Tokom **2017. godine**, nakon sprovedenog postupka javne nabavke, izabrani ponuđač Konzorcijum „Geomap i Geosoft", po osnovu geodetskog osmatranja objekata regionalnog vodovoda, dostavio je elaborate za:

1. Rezervoar „Đurmani", prvo osmatranje mart 2017. godine,
2. Prekidna komora „Sveti Stefan", prvo osmatranje mart 2017. godine,
3. Rezervoar „Prijevor", prvo osmatranje mart 2017. godine,
4. Hidrotehnički tunel „Sozina", prvo osmatranje mart 2017. godine,
5. Prekidna komora „Bratica", nulto osmatranje mart 2017. godine,
6. Pumpna stanica „Belveder", nulto osmatranje mart 2017. godine,
7. Prekidna komora „Ćafe", nulto osmatranje mart 2017. godine,
8. Prekidna komora „Perazića Do", nulto osmatranje mart 2017. godine,
9. Pumpna stanica „Budva", nulto osmatranje mart 2017. godine,
10. Prekidna komora „Tivat", nulto osmatranje mart 2017. godine,
11. Vodostan „Reljići", nulto osmatranje mart 2017. godine.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 35. realizovana.**

Tokom **2018. godine**, na zahtjev Regionalnog vodovoda, Građevinski fakultet uradio je **Elaborat o analizi stanja hidrotehničkog tunela „Sozina"**, sa ciljem da utvrdi da li stanje u kom se hidrtehnički tunel nalazi može ugroziti osnovni objekat koji se nalazi u njemu – tranzitni cjevovod i njegovu funkciju transporta vode za potrebe Crnogorskog primorja.
Elaboratom je konstatovano da je stanje hidrotehničkog tunela takvo da još uvijek ne ugrožava osnovni objekat koji se nalazi u njemu i njegovu funkciju transporta vode za potrebe Crnogorskog primorja, ali da **trendovi koji se primjećuju i rezultati sprovedenih mjera ukazuju na to da se stabilnosti tunela, njegove podloge i obloge, u narednom periodu mora posvetiti dužna pažnja kako bi i dalje ostao u zadovoljavajućem funkcionalnom stanju.**

Preporuka: Preduzeće treba da nastavi sa aktivnostima na geodetskom osmatranju objekata Regionalnog vodovoda, a naročito hidrotehničkog tunela „Sozina, u cilju rane detekcije eventualnih pomjeranja objekata, uslijed nabiranja ili slijeganja terena i predupređenja nastanka štete.

36. Preporuka 36

36. Nalaz DRI: Po ocjeni DRI najveću prijetnju za opstanak i dalji razvoj sistema regionalnog vodosnabdijevanja predstavlja potencijalno zagađivanje vodoizvorišta „Bolje Sestre“. Nelegalna ili nekontrolisana eksploatacija šljunka u užoj zoni sanitarne zaštite i izgradnja industrijskih objekata (asfaltnih baza) u široj zoni sanitarne zaštite vodoizvorišta „Bolje Sestre“, koja nije precizno definisana, zahtijevaju hitnost u rješavanju.
U skladu sa čl. 9 st 2 Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, Preduzeće obezbjeđuje zaštitu izvorišta od zagađivanja i uspostavlja i održava zone sanitarne zaštite izvorišta, u skladu sa propisima. Međutim, u skladu sa propisima postupaju i drugi organi (Ministarstvo, poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije, Uprava za vode, Uprava za inspekcijske poslove i dr.) bez čije saradnje Preduzeće ne može obezbijediti zaštitu vodoizvorišta i infrastrukture.

Slabosti u nadzornoj funkciji nadležnih inspekcijskih organa, očitavaju se u nedostatku potrebnih ljudskih resursa i autoriteta državnih organa i zahtijevaju formiranje nove službe koja će biti sposobna da zaštiti prirodna bogatstva i spriječi njihovu krađu. Takođe, utvrđena je i neusklađenost u radu Preduzeća i Uprave za vode za koju Vlada kao osnivač mora pronaći adekvatno rješenje.

Preporuka 36: **Preporučuje se Vladi da formira efikasniji oblik zaštite prirodnih bogatstava od nelegalne ili nekontrolisane eksploatacije, obezbijedi da se precizira šira zona zaštite vodoizvorišta „Bolje Seste“ i eliminiše neusklađenost u radu Preduzeća i drugih državnih organa.**

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Preduzeće će, kao i u dosadašnjem periodu, nastaviti sa saradnjom sa državnim institucijama po pitanju zaštite vodoizvorišta od bespravne eksploatacije šljunka i pijeska, utvrđivanja šire zone zaštite vodoizvorišta „Bolje Sestre“, kao i zaštite cjelokupne imovine koja čini sistem regionalnog vodosnabdijevanja. UO Preduzeća u kontinuitetu analizira i sprovodi mjere u vezi sa zaštitom državne imovine, a naročito vodoizvorišta „Bolje Sestre“, i u tom cilju će se i u narednom periodu nastaviti saradnja i intezivna komunikacija sa državnim institucijama (Vlada, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Glavni grad Podgorica, Uprava za vode, Uprava za inspekcijske poslove itd.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:

Navedena preporuka DRI je nastala pregledom detaljne dokumentacije koju je Preduzeće upućivalo nadležnim institucijama do 04.05.2017. godine, u cilju sprječavanja nekontrolisane i nelegalne eksploatacija šljunka u užoj zoni sanitarne zaštite i izgradnje industrijskih objekata (asfaltnih baza) u široj zoni sanitarne zaštite vodoizvorišta „Bolje Sestre“.
U izvještaju o radu Preduzeća **za 2017. godinu** navedeno je: *„Samo za mjesec dana, od kraja jula do kraja avgusta 2017. godine JP je dostavilo 6 prijava o eksploataciji šljunka i pijeska. Kada je od Uprave za inspekcijske poslove i Uprave za vode dobilo obavještenje da je povodom moratorijuma na eksploataciju šljunka i pijeska dio nadležnosti prenesen i na komunalnu policiju Glavnog grada, JP je upoznalo načelnika komunalne policije o svim podnesenim prijavama tokom moratorijuma, a potom i Gradonačelnika Glavnog grada, smatrajući da se zajedničkim djelovanjem sa stručnim službama Glavnog rada može doprinijeti rješavanju ovog problema“.*

Preduzeće se u cilju zaštite vodoizvorišta „Bolje Sestre“, i u 2018. godini obraćalo nadležnim institucijama (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Upravi za vode, Upravi za inspekcijske poslove, Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Komunalnoj policiji, Nacionalnom parku Skadarsko jezero, MUP - u itd). Pored nelegalne eksploatacije šljunka, vršenja krivolova, postavljanja plovnih objekata i izgradnje u neposrednoj blizini vodoizvorišta nastavilo se sa aktivnostima na rješavanju problema sa regulacijomvodotoka rijeke Morače. Preduzeće smatra da bi do izrade inoviranog elaborata regulacije rijeke Morače na dionici od ušća rijeke Sitnice u Botunu do Ponara bilo potrebno uvesti moratorijuma i na ove radove.
Na sjednici UO od 29.11.2018. godine donešeni su zaključci o **pokretanju inicijative** ka Upravi za inspekcijske poslove i Upravi za vode oko **inteziviranja aktivnosti na sprječavanju nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska i**

Stavljanje moratorijuma na aktivnosti na regulaciji toka rijeke Morače na dionici od ušća rijeke Sitnice u Botunu do Ponara.
Za potrebe ocjene stanja izdašnosti izvorišta Bolje Sestre, septembra 2018. godine, Preduzeće je naručilo izradu analize postojećeg stanja izdašnosti. Podaci o mjerenju izdašnosti izvorišta su veoma zabrinjavajući. Bilježi se konstantan pad izdašnosti, s posebnim naglaskom na period od prethodne dvije godine (tokom kojih se vrši regulacija toka Moračice) kada se izdašnost smanjila za 22%.

DRI smatra da postoji rizik od ugrožavanja javnog interesa koji pored rizika po održivi razvoj prirodnih resursa, zaštite prostora i životne sredine, obuhvata i obezbjeđivanje prioriteta regionalnog vodosnabdijevanja u odnosu na korišćenje vodnih resursa za druge namjene.

S druge strane, iz Informacije Uprave za inspekcijske poslove od 30.04.2019. godine, o preduzetim aktivnostima **u toku 2017. i 2018.** godine i rezultatima na suzbijanju eksploatacije šljunka i pijeska u zonama sanitarne zaštite vodoizvorišta „Bolje Sestre“, DRI je saznala sljedeće:

- Inspekcijski nadzor je vršen kako po inicijativama, tako i u redovnim i kontrolnim nadzorima,
- Izvršeno je ukupno 95 inspekcijskih pregleda vodotoka rijeke Morače, od ušća rijeke Sitnice u Moraču do Ponara,
- Inspekcijski nadzor je vršen u dijelu sprečavanja nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska, kao i kod pravnih lica koja imaju potpisane ugovore na projektu regulacije vodotoka rijeke Morače od ušća rijeke Sitnice u Moraču do Ponara,
- Ukupno je donijeto 13 mjera za otklanjanje nepravilnosti (uklanjanje mehanizacije sa vodnog dobra, obustava daljih radova do izdavanja naloga od stručnog nadzora i obustava dalje eksploatacije bez vodnih akata),
- Donijeto je 7 rješenja koja se odnose na zabranu eksploatacije šljunka i pijeska bez propisanih vodnih akata i uklanjanje mehanizacije sa vodnog dobra, Izdato je 7 prekršajnih naloga na licu mjesta zbog učinjenih prekršaja u iznosu od 3.400,00€,
- Podnijeto je 4 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka kod Suda za prekršaje.

Uprava za inspekcijske poslove je u svojoj Informaciji navela da je na svaku pisanu inicijativu od strane „Regionalnog vodovoda“ odgovoreno o postupanju i preduzetim mjerama.

DRI smatra da rezultati izvršenih inspekcijskih nadzora upućuju na zaključak da **eksploatacija šljunka i pijeska** u zonama sanitarne zaštite vodoizvorišta „Bolje Sestre“ **nije suzbijena** i da nadležni državni organi **treba da nastave aktivnosti** u cilju zaštite ovih vrijednih prirodnih bogastava.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 36. djelimično realizovana.**

Preporuka: Preporučuje se nadležnim državnim organima (Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za vode i Uprava za inspekcijske poslove) da nastave aktivnosti na zaštiti prirodnih bogatstava od nelegalne ili nekontrolisane eksploatacije i obezbijede zaštitu šire zone vodoizvorišta „Bolje Seste“.

DIO III - OCJENA UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA

Na bazi sprovedene Kontrolne revizije i Izjašnjenja subjekta revizije br: 19-3172/1 od 01.10.2019. godine sačinjen je Konačni izvještaj Kontrolne revizije JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva, a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i člana 45 i 46 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: Zoran Jelić (Senator-rukovodilac Kolegijuma) i dr Branislav Radulović (Senator-član Kolegijuma), na sjednici održanoj 08.10.2019. godine usvojio je:

Konačni izvještaj
Kontrolne revizije JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva

Državna revizorska institucija je prilikom revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ Budva za 2016. godinu, izradila ukupno **36 preporuka, od kojih se:**

- 32 preporuke odnose na Preduzeće,
- 4 preporuke odnose se na druge državne organe.

Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **od 32 preporuke koje su date Preduzeću:**

- **27 preporuka realizovano** (2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 i 35);

- **2 preporuke su djelimično realizovano** (preporuka **7,** preporuka **9**);

- **3 preporuke nijesu realizovane** (preporuka **1**, preporuka **8,** preporuka **15**).

Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **od 4 preporuke koje su date drugim državnim organima:**

- **2 preporuke su djelimično realizovano** (preporuka **18**: Ministarstvo održivog razvoja i turizma i preporuka **36**: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za vode i Uprava za inspekcijske poslove);

- **2 preporuke nijesu realizovane** (preporuka **23: Poreska uprava i** preporuka **11:** Vlada i Prijestonica Cetinje (ViK Cetinje).

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je kod realizacije ranije izrađenih preporuka **Preduzeće ostvarilo dobre rezultate**, ali da i dalje postoje nedostatci u evidentiranju računovodstvenih promjena i nedosljedne primjene zakonskih propisa u vezi statusnih promjena. Na osnovu člana 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna Vlada kao osnivač Preduzeća i Ministarstvo finansija i Ministarstvo održivog razvoja kao organi koji vrše nadzor nad radom Preduzeća.

- Da se Konačni izvještaja DRI dostavi Odboru za ekonomiju, budžet i finansije i Odboru za turizam, poljoprivredu ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore.

- Da Preduzeće i drugi državni organi obuhvaćeni revizijom u roku od **(šest) mjeseci** izvrše realizaciju djelimično realizovanih i preporuka koje nijesu realizovane i da u zadatom roku izvijeste Državnu revizorsku instituciju o stepenu realizacije istih.

S obzirom da su se u međuvremenu Državnoj revizorskoj instituciji obratili:

- Specijalno Državno tužilaštvo, dopisom Ktr-S.br159/19 od 29.07.2019. godine, jer je u tom organu formiran predmet povodom provjera Izvještaja DRI o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ – Budva za 2016. godinu, te su u skladu sa čl. 31 Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu, od Državne revizorske institucije zatraženi podaci, dokumentacija i informacije vezane za Kontrolnu reviziju JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ – Budva.

- Uprava policije – Sektor kriminalističke policije, Odsjek za suzbijanje privrednog kriminaliteta, dopisom 03/2 br: 241/19-23840/1 od 03.10.2019. godine, da se za potrebe rada tog organa, dostavi Izvještaj o reviziji JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ – Budva.

Državna revizorska institucija će informacije i dokumentaciju, vezano za Izvještaj o reviziji JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ – Budva za 2016. godinu i Konačan izvještaj Kontrolne revizije JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ – Budva sa dokumentacijom i informacijama, dostaviti Specijalnom državnom tužilaštvu i Upravi policije.

Podgorica, 08.10.2019. godine

SENATOR DRI
Zoran Jelić

Rukovodilac Kolegijuma